

OBSAH

ÚVOD	5
1. SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMNÍHO CELKU	6
1.1 <u>ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MĚSTA OPAVY</u>	6
1.2 <u>EKONOMIKA, PRŮMYSL A PODPORA PODNIKÁNÍ</u>	8
1.2.1 <u>Makroekonomické ukazatele</u>	8
1.2.2 <u>Struktura ekonomických subjektů</u>	10
1.2.3 <u>Ekonomika a zaměstnanost</u>	12
1.2.4 <u>Průmysl a stavebnictví</u>	14
1.2.5 <u>Malé a střední podnikání</u>	15
1.2.6 <u>Vývoj a aplikace nových technologií</u>	16
1.2.7 <u>Zahraníční průmyslové investice</u>	17
1.2.8 <u>Veřejné zakázky zadané městem Opava</u>	19
1.2.9 <u>Průzkum názorů podnikatelské veřejnosti</u>	19
1.3 <u>INFRASTRUKTURA A INTEGRACE REGIONU</u>	22
1.3.1 <u>Silniční doprava</u>	22
1.3.2 <u>Železniční doprava</u>	23
1.3.3 <u>Hraniční přechody</u>	24
1.3.4 <u>Městská hromadná doprava, parkování</u>	25
1.3.5 <u>Letecká doprava</u>	26
1.3.6 <u>Pěší a cyklistická doprava</u>	26
1.3.7 <u>Zásobování vodou</u>	27
1.3.8 <u>Kanalizace a čištění odpadních vod</u>	27
1.3.9 <u>Zásobování elektrickou energií</u>	28
1.3.10 <u>Zásobování plynem</u>	28
1.3.11 <u>Zásobování teplem</u>	29
1.3.12 <u>Telekomunikace, datové sítě, integrovaný záchranný systém, GIS</u>	29
1.4 <u>LIDSKÉ ZDROJE A SOCIÁLNÍ INFRASTRUKTURA</u>	31
1.4.1 <u>Ekonomická aktivita obyvatel a nezaměstnanost</u>	31
1.4.2 <u>Příjmy obyvatelstva</u>	32
1.4.3 <u>Vzdělání a školství</u>	33
1.4.4 <u>Zdravotnictví a sociální zařízení</u>	35
1.4.5 <u>Bydlení</u>	38
1.4.6 <u>Kultura a sport</u>	40
1.5 <u>ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ</u>	42
1.5.1 <u>Ovzduší</u>	42
1.5.2 <u>Hluk</u>	43
1.5.3 <u>Odpady</u>	43
1.5.4 <u>Voda</u>	43
1.5.5 <u>Půda</u>	45
1.5.6 <u>Kontaminace plodin</u>	45
1.5.7 <u>Zdravotní stav dřevin</u>	46
1.5.8 <u>Výdaje na životní prostředí</u>	47
1.6 <u>ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA</u>	48
1.6.1 <u>Stav zemědělství ve městě Opava</u>	48
1.6.2 <u>Rostlinná výroba</u>	50
1.6.3 <u>Živočišná výroba</u>	52
1.6.4 <u>Lesnictví</u>	53
1.6.5 <u>Rybníkářství</u>	55
1.6.6 <u>Rozvoj venkova</u>	55

1.7 CESTOVNÍ RUCH	56
<i>1.7.1 Předpoklady pro cestovní ruch a segmenty nabídky</i>	56
<i>1.7.2 Objem a segmentace poptávky cestovního ruchu</i>	62
<i>1.7.3 Situace v uspokojování poptávky nabídkou</i>	66
1.8 ANALÝZA SWOT	69
<i>1.8.1 Ekonomika, průmysl a podpora podnikání</i>	69
<i>1.8.2 Infrastruktura, integrace regionu</i>	70
<i>1.8.3 Lidské zdroje a sociální infrastruktura</i>	71
<i>1.8.4 Životní prostředí</i>	72
<i>1.8.5 Zemědělství a rozvoj venkova</i>	73
<i>1.8.6 Cestovní ruch</i>	74
2. STRATEGIE ROZVOJE MĚSTA OPAVY	75
<i>2.1 SOUHRNNÁ STRATEGICKÁ VIZE MĚSTA A ROZVOJE PROBLÉMOVÝCH OKRUHŮ</i>	75
2.2 PROBLÉMOVÉ OKRUHY A OPATŘENÍ	78
<i>2.2.1 Problémový okruh 1: Ekonomika, průmysl a podpora podnikání</i>	79
<i>2.2.2 Problémový okruh 2: Infrastruktura a integrace regionu</i>	84
<i>2.2.3 Problémový okruh 3: Lidské zdroje a sociální infrastruktura</i>	89
<i>2.2.4 Problémový okruh 4: Životní prostředí</i>	94
<i>2.2.5 Problémový okruh 5: Zemědělství a rozvoj venkova</i>	98
<i>2.2.6 Problémový okruh 6: Cestovní ruch</i>	103
3. NÁVRH FINANČNÍ PODPORY VYBRANÝCH OPATŘENÍ	107
4. PROJEKTY K REALIZACI OPATŘENÍ STRATEGIE	110
5. DOPORUČENÍ K REALIZACI STRATEGIE	111
6. SEZNAM ZPRACOVATELŮ	119
SEZNAM ZKRATEK	122

PŘÍLOHY:

1. Průzkum názorů podnikatelů města Opavy
2. Specifikace opatření pro realizaci Strategie
3. Finanční rámec pro realizaci opatření Strategie
4. Seznam projektů

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1: TRVALE BYDLÍCÍ OBYVATELSTVO MĚSTA OPAVY (K 1.1. PŘÍSLUŠNÉHO ROKU)	7
TABULKA 2: SLOŽENÍ OBYVATEL MĚSTA PODLE VĚKU (%)	7
TABULKA 3: SLOŽENÍ OBYVATEL MĚSTA PODLE VZDĚLÁNÍ A SROVNÁNÍ S OKRESEM OPAVA (K 3.3.1991)	7
TABULKA 4: HOSPODÁŘSKÁ CHARAKTERISTIKA OSTRAVSKÉHO KRAJE	8
TABULKA 5: EKONOMICKÉ UKAZATELE ZA OSTRAVSKÝ KRAJ A JEDNOTLIVÉ OKRESY	8
TABULKA 6: ZÁKLADNÍ EKONOMICKÁ DATA ZA MĚSTO OPAVU (V TIS. KČ)	9
TABULKA 7: STRUKTURA SUBJEKTŮ PODLE PRÁVNÍ FORMY V KRAJI A OKRESECH (KE 20.12.1999)	10
TABULKA 8: POČET SUBJEKTŮ ZAPSANÝCH V RES PODLE ODVĚTVÍ¹⁾ (KE 20.12.1999)	10
TABULKA 9: POČET SUBJEKTŮ ZAPSANÝCH V RES PODLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ (K 20.12.1999)	11
TABULKA 10: EVIDOVANÉ PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY U OSSZ OPAVA	12
TABULKA 11: VÝVOJ MALÝCH FIREM A ZAMĚSTNANOSTI V TĚCHTO FIRMÁCH V OKRESE OPAVA	12
TABULKA 12: SEZNAM FIREM S VÍCE NEŽ 100 ZAMĚSTNANCI VE MĚSTĚ OPAVA (K 30.6.2000)	13
TABULKA 13: PRŮMYSLOVÉ UKAZATELE OKRESŮ A KRAJE (V ROCE 1999)	14

TABULKA 14: TRŽBY ZA PRODEJ VLASTNÍCH VÝROBKŮ A SLUŽEB VE STAV. PODNICÍCH V OKR.	14
TABULKA 15: ZAINVESTOVANÉ A PŘIPRAVOVANÉ PRŮMYSLOVÉ POZEMKY V OSTRAVSKÉM KRAJI	17
TABULKA 16: KATALOG ROZVOJ. ÚZEMÍ MĚSTA OPAVY PRO BYDLENÍ, PODNIKÁNÍ, REKREACI A SPORT	18
TABULKA 17: PRŮMYSLOVÉ PODNIKY SE ZAHRANIČNÍ ÚČASTÍ V OKRESE OPAVA	18
TABULKA 18: STRUKTURA VÝHERCŮ VEŘ. ZAKÁZEK ZADANÝCH M. OPAVA A FIRMAMI KOLFIS A REMARK	19
TABULKA 19: VYUŽÍVÁNÍ INSTITUCÍ / DATABÁZÍ ZA ÚČELEM ZÍSKÁNÍ INFORMACÍ PRO PODNIKÁNÍ	21
TABULKA 20: POČET PŘEPRAVENÝCH OSOB VE MĚSTĚ OPAVA (TIS. OSOB)	25
TABULKA 21: MĚSTO OPAVA – MÍSTOVÉ KILOMETRY (MIL. KM)	25
TABULKA 22: STAV DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ K 31. 12.	25
TABULKA 23: PRŮMĚRNÉ STÁŘÍ VOZIDEL V LÉTECH	25
TABULKA 24: POČET OBYVATEL A EKONOMICKY AKTIVNÍCH OBYVATEL (K 31.12. 1999)	31
TABULKA 25: VÝVOJ A POROVNÁNÍ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI (%)	31
TABULKA 26: POČET UCHAZEČŮ NA 1 VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO (K 31.12. PŘÍSLUŠNÉHO ROKU)	32
TABULKA 27: VÝVOJ A POROVNÁNÍ PRŮMĚRNÉ MĚSÍČNÍ MZDY (KČ)	32
TABULKA 28: PRŮMĚRNÁ MĚSÍČNÍ MZDA VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH V OKRESE V R. 1998 (KČ)	32
TABULKA 29: PRŮMĚRNÁ MĚSÍČNÍ MZDA VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH V OKRESE V R. 1999 (KČ)	32
TABULKA 30: PŘEHLED PŘEDŠKOLNÍCH A ŠKOLNÍCH ZAŘÍZENÍ V OPAVĚ (K 1.9. 1999)	33
TABULKA 31: STŘEDNÍ ŠKOLY V OPAVĚ	34
TABULKA 32: VÝVOJ POČTU STUDENTŮ ZAPSANÝCH NA SLEZSKÉ UNIVERZITĚ	34
TABULKA 33: LŮŽKOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ VE MĚSTĚ OPAVA (K 1.7. 2000)	35
TABULKA 34: SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ VE MĚSTĚ OPAVA	35
TABULKA 35: POČET KLIENTŮ A LŮŽKOVÁ SKLADBA V DOMOVECH DŮCHODCŮ	35
TABULKA 36: DOMY S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU	35
TABULKA 37: ZAŘÍZENÍ A SLUŽBY PRO SENIORY A DLOUHODOBĚ NEMOCNÉ VE MĚSTĚ OPAVA	36
TABULKA 38: ZAŘÍZENÍ A SLUŽBY PRO OBYVATELE SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE MĚSTĚ OPAVA	36
TABULKA 39: ZAŘÍZENÍ A SLUŽBY PRO OBYVATELE V SOCIÁLNÍ TÍSNĚ VE MĚSTĚ OPAVA	37
TABULKA 40: ZAŘÍZENÍ A SLUŽBY PRO PROBLEMATICKOU MLÁDEŽ A DĚTI VE MĚSTĚ OPAVA	37
TABULKA 41: TRVALE OBYDLENÉ BYTY V R. 1991	38
TABULKA 42: BILANCE BYTOVÉHO FONDU 1991 - 1998	38
TABULKA 43: OBCE S NEJVĚTŠÍMI POČTY DOKONČ. BYTŮ V OBDOBÍ 1997-1998 V OSTRAVSKÉM KRAJI	39
TABULKA 44: POČET ŽADATELŮ O BYT V OPAVĚ	39
TABULKA 45: POČET DOKONČENÝCH BYTŮ V OBCÍCH S 5 000 A VÍCE OBYVATELI V LETECH 1997-98	39
TABULKA 46: POČET A VELIKOST NOVÝCH RODINNÝCH DOMŮ V OKRESE OPAVA	39
TABULKA 47: POŘIZOVACÍ CENA 1 M² UŽITKOVÉ PLOCHY DOKONČENÝCH BYTŮ	40
TABULKA 48: PRŮMĚRNÉ CENY BĚŽNÝCH TŘÍPOKOJOVÝCH BYTŮ V OKR. MĚSTECH OSTRAVSKÉHO KRAJE	40
TABULKA 49: STRUKTURA PŮDNÍHO FONDU VE MĚSTĚ OPAVA (HA), 2000	49
TABULKA 50: ZEMĚDĚLSKÁ PŮDA A VÝMĚRY V HA DLE KULTUR (K 31.12.1998)	49
TABULKA 51: STRUKTURA ZEMĚDĚLSKÉHO PŮDNÍHO FONDU (K 31.12.1998)	50
TABULKA 52: ZEMĚDĚLSKÉ SUBJEKTY HOSPODAŘÍCÍ VE MĚSTĚ OPAVA:	50
TABULKA 53: SKLIZEŇ ZEMĚDĚLSKÝCH PLODIN V OKRESE OPAVA V ROCE 1999	51
TABULKA 54: PODÍL OKRESU OPAVA NA SKLIZNĚ VYBRANÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PLODIN ČR V ROCE 1999	51
TABULKA 55: SROVNÁNÍ VÝNOSŮ SKLIZNĚ 1999 V ČR A V OKRESE OPAVA	51
TABULKA 56: ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA V OKRESE OPAVA (KS)	52
TABULKA 57: VÝVOJ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V LETECH 1980-1999	52
TABULKA 58: PLOCHA DŘEVIN (ROK 1998)	54
TABULKA 59 : VÝMĚRA LESŮ PODLE KATASTRŮ MĚSTA OPAVY	54
TABULKA 60: PAMÁTKOVÉ OBJEKTY V OPAVĚ	56
TABULKA 61: KAPACITA UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V OPAVĚ (BEZ PŘISTÝLEK)	61
TABULKA 62: HOSTÉ V UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH V PRVNÍM POLOLETÍ 1999 V OKRESE OPAVA	61
TABULKA 63: POČET TURISTŮ CELKEM V TISÍCÍCH	62
TABULKA 64: POČET ZAHRANIČNÍCH TURISTŮ V TISÍCÍCH	62
TABULKA 65: CELOSTÁTNÍ STRUKTURU DŮVODŮ POBYTU	65
TABULKA 66: STRUKTURA UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V ČR PODLE KAPACITY K 31.7.1998	66
TABULKA 67: SOUHRNNÝ FIN. RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ STRATEGIE ROZVOJE MĚSTA OPAVY	107
TABULKA 68: FINANČNÍ RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ - EKONOMIKA	107

TABULKA 69: FINANČNÍ RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ - INFRASTRUKTURA	108
TABULKA 70: FINANČNÍ RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ – LIDSKÉ ZDROJE	108
TABULKA 71: FINANČNÍ RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ – ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	109
TABULKA 72: FINANČNÍ RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ – ZEMĚDĚLSTVÍ	109
TABULKA 73: FINANČNÍ RÁMEC PRO REALIZACI OPATŘENÍ – CESTOVNÍ RUCH	109
TABULKA 74: POČET NAVRŽENÝCH PROJEKTŮ DLE PROBLÉMOVÝCH OKRUHŮ	110

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1: STRUKTURA SUBJEKTŮ PODLE ODVĚTVÍ VE MĚSTĚ OPAVA	11
GRAF 2: VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI	31
GRAF 3: VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA VE MĚSTĚ OPAVA	33
GRAF 4: VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA V OKRESE OPAVA	33
GRAF 5: ZASTOUPENÍ KULTUR V OKRESE OPAVA (K 1.1.1999)	49
GRAF 6: VÝVOJ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V LETECH 1980-1999	53

ÚVOD

Strategie rozvoje města Opavy je připravena pro období do roku 2010. Tvorba strategie není jednorázovým aktem pro příslušné období, nýbrž podle výsledků ročního hodnocení bude prováděna aktualizace dokumentu.

Hlavní cíle připravované Strategie jsou následující:

- Zajistit podmínky pro rozvoj města Opavy prostřednictvím analýzy současného stavu, definováním strategických cílů a opatření k realizaci strategie.
- Vytvořit předpoklady pro spolufinancování navrhovaných opatření a projektů z interních zdrojů (rozpočet města) a externích zdrojů (připravovaný krajský rozpočet, státní rozvojové programy, předstrukturální a následně strukturální fondy EU).

Strategie rozvoje města Opavy má:

1. být základním strategickým dokumentem představitelů města a odborných pracovníků Magistrátu při přípravě a koordinaci rozvojových programů,
2. podpořit komunikaci s veřejností, představiteli institucí veřejného i soukromého sektoru při objasňování rozvojových záměrů města,
3. pomáhat mobilizovat místní kapacitu a místní zdroje pro cíleně orientovaný ekonomický a sociální rozvoj, jakož i pro absorbování možné finanční podpory z fondů na národní a krajské úrovni i na úrovni EU,
4. čerpat ze znalostí místních činitelů a špičkových odborníků, kteří jsou nejlépe informováni o místních potřebách a potenciálu,
5. umožňovat místním činitelům orientovat budoucí ekonomický a sociální rozvoj vlastního regionu a kontrolovat jeho směr.

Hlavní výstupy Strategie jsou následující:

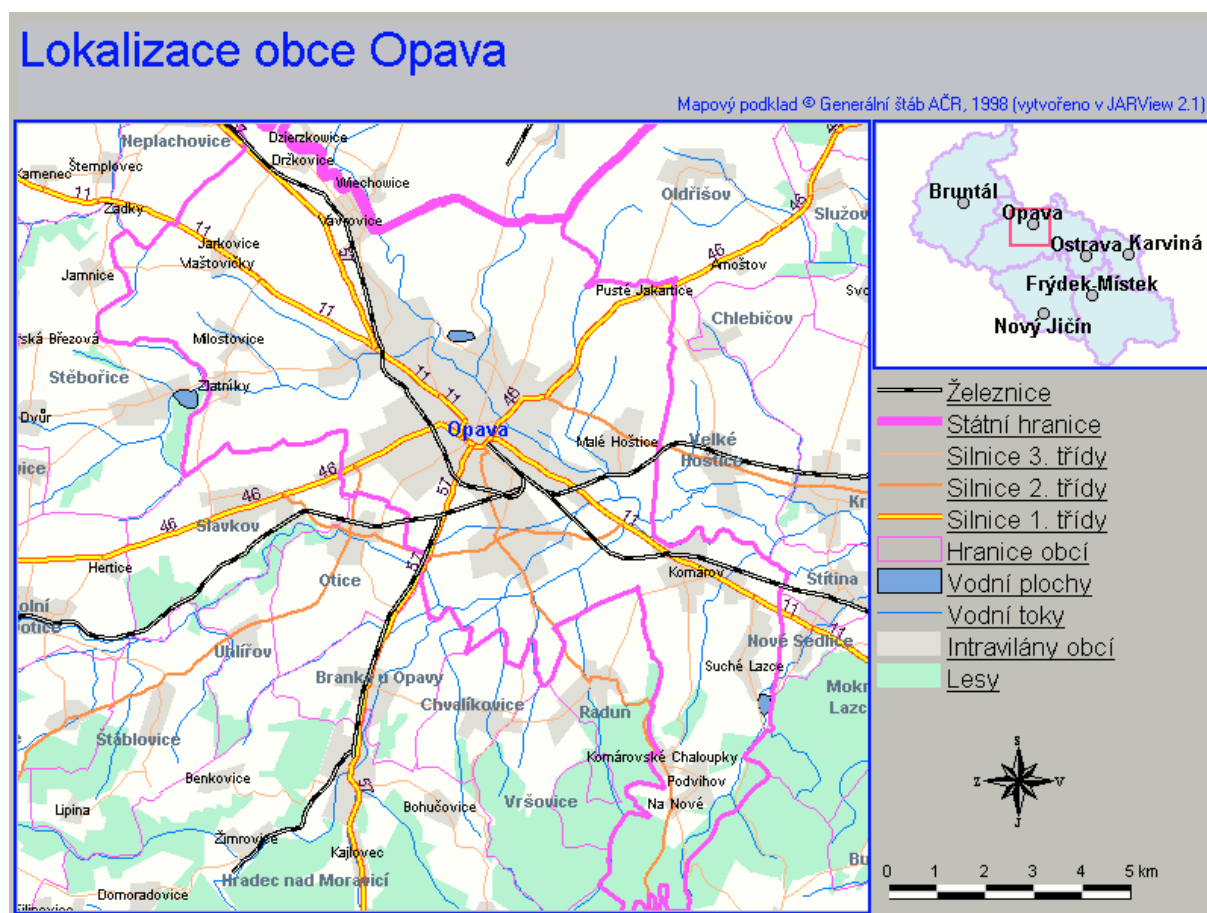
- Analýzy jednotlivých prioritních oblastí
- SWOT analýzy jednotlivých prioritních oblastí
- Strategie rozvoje – celková vize a směr rozvoje v prioritních oblastech
- Opatření, v jejichž rámci bude řešena prioritní oblast
- "Klíčové projekty", které budou realizovány v příslušném opatření
- Rámcové ohodnocení potřeby finančních zdrojů na realizaci opatření resp. "klíčových projektů"

1. SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMNÍHO CELKU

1.1 Základní charakteristika města Opavy

Opava leží v Poopavské nížině Opavské pahorkatiny na řece Opavě. Je ekonomickým i kulturním centrem českého Slezska, sídlem okresu a pátým nejlidnatějším městem v rámci Ostravského kraje. Rozloha města je 90 km², což je 8% rozlohy území okresu.

Obrázek 1: Lokalizace obce Opava

Administrativní členění

Opava je statutárním městem. V okrajových částech bylo zřízeno 8 městských částí, které mají postavení do jisté míry analogické obcím s tím rozdílem, že samy o sobě nejsou právními osobami, ale pouze součástmi daného města s působností odvozenou od působnosti města jako celku.

Městské části Opavy:

- Komárov
- Malé Hoštice
- Milostovice
- Podvihov

- Suché Lazce
- Vávrovice
- Vlaštovičky
- Zlatníky

Hlavní demografické údaje

Tabulka 1: Trvale bydlící obyvatelstvo města Opavy (k 1.1. příslušného roku)

Město	1997	1998	1999
Celkem	62 234	61 886	61 530
Muži		29 925	29 727
Ženy		31 961	31 803

Pramen: RIS – Regionální informační systém

Obyvatelstvo města Opavy představuje téměř 34% celkového počtu obyvatel okresu Opava. Celkový počet obyvatel města přitom mírně klesá.

Tabulka 2: Složení obyvatel města podle věku (%)

	1970	1980	1991	1996	2015
Předproduktivní	23%	24%	22%	18%	16%
Produktivní	61%	59%	60%	61%	60%
Poproduktivní	16%	17%	18%	18%	24%

Pramen: Územní plán města Opava

Tabulka 3: Složení obyvatel města podle vzdělání a srovnání s okresem Opava (k 3.3.1991)

Typ vzdělání	město Opava		okres Opava	
	počet	%	počet	%
Učňovské	1 655	3,09%	5 777	3,79%
Studenti středních a vysokých škol	2 953	5,52%	6 782	4,44%
Základní	14 239	26,61%	50 806	33,29%
Střední odborné – bez maturity	16 982	31,73%	52 086	34,13%
Úplné střední odborné	10 242	19,14%	22 727	14,89%
Úplné střední všeobecné	2 135	3,99%	4 708	3,08%
Vyšší	70	0,13%	111	0,07%
Vysokoškolské	4 107	7,67%	7 332	4,80%
Bez vzdělání a nezjištěno	1 135	2,12%	2 291	1,50%

Pramen: Definitivní výsledky Sčítání lidí, domů a bytů 1991

V roce 2001 bude provedeno desetileté sčítání lidí, domů a bytů, které umožní věrohodně vyhodnotit vliv společenské transformace na strukturu vzdělanosti, národnostní složení apod.

1.2 Ekonomika, průmysl a podpora podnikání

1.2.1 Makroekonomické ukazatele

Analýza ekonomického potenciálu města Opavy musí vycházet z kontextu okresu a kraje, které tvoří nejbližší relevantní prostředí města. Ostravský kraj zůstává, i přes nepříznivý ekonomický vývoj v posledních letech a probíhající restrukturalizaci klíčových průmyslových podniků, jedním z hospodářsky nejvýznamnějších regionů v České republice. Tento fakt dokládá následující tabulka makroekonomických ukazatelů, které charakterizují postavení kraje a vývojové trendy, které v něm probíhají.

Tabulka 4: Hospodářská charakteristika Ostravského kraje

Ukazatel	Jednotka	1995	1996	1997 ²⁾	1998	1999
Tvorba HDP v kraji v tržních cenách ¹⁾	mil. Kč	163 434	189 873			
Podíl kraje na HDP ČR	%	11,8	12,1	11,7		
HDP na 1 obyvatele ve srovnání ČR	%	94,4	96,7			
HDP na 1 obyvatele v PPS ³⁾ (vůči EU 15)	%	59,9	64,0			
HDP na 1 obyvatele v PPS (vůči EU 25) ⁴⁾	%		74,0			
HDP na 1 obyvatele v PPS (vůči CEC 10) ⁵⁾	%		166,0			
Podíl investic kraje na celkových investicích v ČR		9,7	9,9			
Podíl kraje na exportu ČR	%	11,56	10,92	10,38	9,68	
Podíl exportu kraje na HDP kraje	%	43,02	34,09			
Daňová výtěžnost	Kč/obyv.	5671	5928	5815	6335	6374

Pramen: Český statistický úřad (ČSÚ)

Poznámky: 1) Jedná se o přepočtené údaje za současný Ostravský kraj. 2) Pokud nejsou uvedeny nejsou oficiální údaje za další roky na ČSÚ k dispozici (ke dni 23.6.2000). 3) PPS – Purchasing power standard – jednotka pro měření kupní síly. 4) EU 25 zahrnuje 15 současných členů EU a 10 kandidátských zemí. 5) CEC 10 představuje 10 kandidátských zemí, které požádaly o vstup do Evropské unie (Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko).

Chybějící časové údaje z posledních let neumožňují dostatečně přesně vyhodnotit dopad recese a probíhající restrukturalizace podniků. **Významný a současně varovný je ovšem trend snižující se exportní výkonnosti kraje, který signalizuje klesající konkurenceschopnost.** Kromě porovnání makroekonomických ukazatelů na úrovni kraje, ČR a EU jsou důležitým analytickým východiskem ekonomické ukazatele kraje a jednotlivých okresů, které obsahuje následující tabulka.

Tabulka 5: Ekonomické ukazatele za Ostravský kraj a jednotlivé okresy

Ukazatel	Jed.	Rok	Kraj	OP	BR	FM	KA	NJ	OV
Podíl okresu na exportu kraje	%	1998	100	7,7	4,6	20,0	13,2	17,2	37,2
Daňová výtěžnost na 1 obyvatele	Kč	1999	6374	5266	4640	5648	5478	5056	9534
Počet soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel	počet	1998	119	122	132	115	99	126	131
Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva k počtu obyvatel	%	1998	48,7	48,9	51,1	46,6	47,7	51,1	48,8
Podíl zaměstnanců v průmyslu k celkovému počtu zaměst. (CPZ)	%	1998	46,5	34,9	45,1	54,9	48,2	52,0	43,4
Podíl zaměst. ve stavebnictví k CPZ	%	1998	6,4	6,2	6,7	5,0	6,2	4,4	8,0
Podíl zaměst. v zemědělství k CPZ	%	1998	3,2	8,3	7,6	3,9	0,4	7,0	0,3
Podíl zaměst. ve službách k CPZ	%	1998	43,9	50,6	40,6	36,2	45,2	36,6	48,3

Pramen: ČSÚ

Ukazatele indikují **některé slabé i silné stránky okresu Opava** v kontextu kraje. Zřetelná je především **nízká exportní výkonnost okresu**, která je v kraji spolu s okresem Bruntál nejnižší. Tento stav je částečně zapříčiněn také odlišnou strukturou ekonomiky s nižším podílem průmyslu. Tento ukazatel souvisí také s **podprůměrnou daňovou výtěžností**, která se však od ostatních okresů, s výjimkou Ostravy, již tolik neliší. Výrazný je dále **nejvyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství**, který odpovídá hospodářské struktuře okresu. Na Opavsku je také **nejvyšší podíl zaměstnanosti ve službách**, což je jev spíše pozitivní.

Samotné město Opava bylo v roce 1999 podrobeno tzv. ratingové analýze. V rámci analýzy byla prověřována schopnost a ochota města dostát řádně a včas svým splatným finančním závazkům. Na jejím základě získalo město **krátkodobý CRA Rating na úrovni Prime-2**, který je udělen subjektům disponujícím poměrně silnou schopností plnit krátkodobé závazky řádně a včas. Dále byla zkoumána dlouhodobá schopnost dostát svým závazkům, se zřetelem na možná rizika plynoucí z hospodářského vývoje města a regionu a další aspekty hospodaření. Výsledkem je udělení **dlouhodobého ratingu na úrovni Baa/A_{CR}**. V kontextu mezinárodním tento stupeň označuje subjekty středně rizikové, se stabilní současností a s možnými problémy v budoucnu. V kontextu lokálním jde pak o subjekty s velmi vysokou schopností a ochotou splácet své závazky a s očekávanou stabilní budoucností.

Následující tabulka poskytuje základní údaje o finanční situaci města a trendech z hlediska daňové výtěžnosti, celkových příjmů a výdajů, které byly zjištěny při ratingové analýze.

Tabulka 6: Základní ekonomická data za město Opavu (v tis. Kč)

	1996	1997	1998	1999	2000 ³⁾
Celkové příjmy města ¹⁾	610 023,2	750 674,1	639 111,8	768 232,5	668 683,7
Příjmy z daní celkem ¹⁾	297 970,6	220 652,7	261 893,1	310 913,5	300 180,0
Daň z příjmů právnických osob ¹⁾	69 017,1	63 223,6	72 143,3	81 552,1	75 000,0
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	76 877,6	82 529,0	84 912,2	82 642,2	85 000,0
Daň z příjmů fyzických osob z podnikání	112 346,6	74 017,4	104 054,8	108 467,6	108 000,0
Výdaje města celkem ¹⁾	495 299,0	740 226,2	588 589,1	696 373,5	668 683,7
Investiční výdaje ²⁾	127 605,5	237 296,5	129 815,1	179 935,2	172 097,2

Pramen: Vyúčtování hospodaření města Opavy r. 1996-1999 + upravený rozpočet k 30.6.2000

Poznámky: 1) Sníženo o daň z příjmu právnických osob. 2) Nejedná se o celkové investiční výdaje. 3) Upravený rozpočet k 30.6.2000.

Daňové příjmy představují nejvýznamnější část příjmů města. K hlavním daňovým příjmům patří daně z příjmu právnických osob, fyzických osob z podnikání a fyzických osob ze závislé činnosti. V roce 1997 byly vyšší investiční výdaje i příjmy z titulu státních dotací na řešení dopadu podvodní. Převážná část těchto investičních výdajů směřuje na výstavbu a rekonstrukci staveb a budov ve vlastnictví města resp. na výstavbu a rekonstrukci staveb na území města. Ve všech letech zahrnují příjmy a výdaje státní sociální dávky, které přes rozpočet města pouze procházejí a neslouží rozvoji města jako takovému. Podle nové zákonné úpravy přerozdělování daňových výnosů od roku 2001 bude mít velký vliv na výši těchto daňových výnosů počet obyvatel města a ekonomická výkonnost podnikatelů-fyzických osob působících na území města. Pokud jde o trend vyplácených sociálních dávek jde o irelevantní faktor, protože příslušné sumy nemá město k dispozici pro vlastní hospodaření a tyto částky hradí v plném rozsahu stát.

1.2.2 Struktura ekonomických subjektů

V letech 1990 až 1995 prošla ekonomika v celém státě velmi rychlou privatizací. Tuto skutečnost demonstruje i zásadní pokles počtu státních podniků a několikanásobný vzestup počtu soukromých podnikatelských subjektů. Následující tabulky uvádějí strukturu a počet ekonomických subjektů v okrese Opava v kontextu Ostravského kraje a ve městě Opava.

Tabulka 7: Struktura subjektů podle právní formy v kraji a okresech (ke 20.12.1999)

Právní forma	OP	BR	FM	KA	NJ	OV	Kraj	Podíl v %
Fyzická osoba nezapsaná v OR	22 339	12 100	24 004	27 183	18 992	43 542	148 160	76,20
Společnost s ručením omezeným	1 606	736	1 818	1 881	1 185	5 412	12 638	6,50
Samostatně hospodařící rolníci	1 442	1 964	3 304	791	1 300	223	9 024	4,64
Svobodné povolání	1 170	828	1 803	2 469	1 465	2 668	10 403	5,35
Akciová společnosti	137	74	147	120	83	546	1 107	0,57
Fyzická osoba zapsaná v OR	122	98	209	240	123	510	1 302	0,67
Zahraniční osoba	94	98	457	353	211	1 025	2 238	1,15
Družstvo	65	51	62	50	46	554	828	0,43
Veřejná obchodní společnost	53	51	101	109	71	300	685	0,35
Nadace a nadační fond	20	21	50	38	39	102	270	0,14
Státní podnik	17	19	9	13	12	40	110	0,06
Komanditní společnost	5	0	7	7	6	9	34	0,02
Obecně prospěšná společnost	2	5	6	11	7	9	40	0,02
Ostatní formy	1 270	914	1 391	1 213	1 174	1 625	7 587	3,90
Celkem	28 342	16 959	33 368	34 478	24 714	56 565	194 426	100,00

Pramen: ČSÚ - Registr ekonomických subjektů

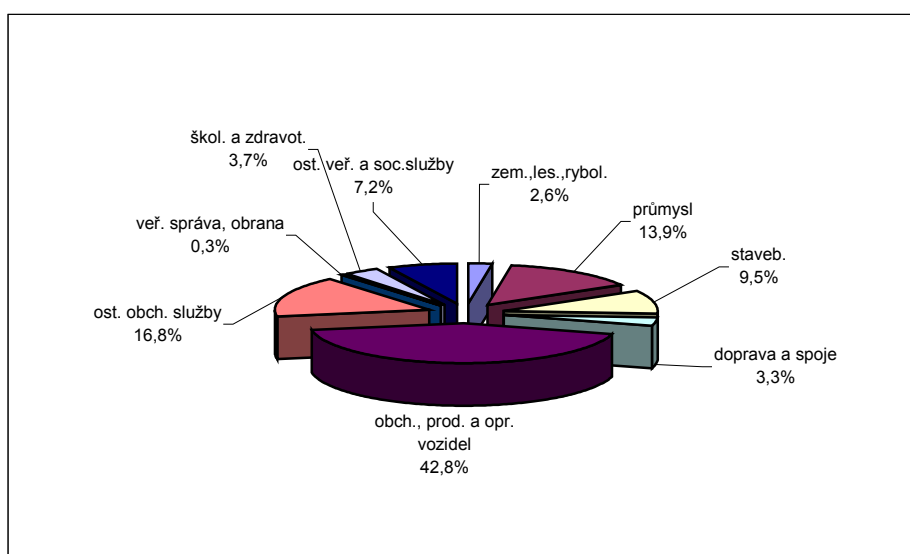
Tabulka 8: Počet subjektů zapsaných v RES podle odvětví¹⁾ (ke 20.12.1999)

	OP	BR	FM	KA	NJ	OV	Kraj	Podíl v %
Obchod, prodej a opravy vozidel	9 577	4 989	11 837	14 408	8 462	22 203	71 476	36,76
Průmysl	4 498	2 096	4 091	3 476	3 672	5 813	23 646	12,16
Stavebnictví	3 576	1 917	2 390	2 674	2 205	4 406	17 168	8,83
Služby pro podniky	2 734	1 922	2 893	4 062	1 750	9 434	22 795	11,72
Zemědělství, lesnictví, rybolov	1 791	2 284	3 733	964	2 053	447	11 272	5,80
Pohostinství a ubytování	1 185	711	1 441	1 511	1 199	1 998	8 045	4,14
Doprava a spoje	977	430	1 027	973	832	2 000	6 239	3,21
Ostatní služby	661	418	1 578	1 426	993	2 043	7 119	3,66
Peněžnictví a pojišťovnictví	659	478	1 155	1 765	947	1 679	6 683	3,44
Rekreační, kulturní a sport. čin.	643	289	548	608	514	1 101	3 703	1,90
Činnosti společenských org.	525	503	817	544	670	1 034	4 093	2,11
Zdravot., veterin.a soc. čin.	419	284	615	597	394	899	3 208	1,65
Zpracování dat	303	92	454	497	263	1 164	2 773	1,43
Školství	297	186	381	533	506	940	2 843	1,46
Veřej.správa,obrana a soc.zab.	247	171	123	97	104	170	912	0,47
Pronájem strojů a přístrojů	119	41	114	168	63	258	763	0,39
Činnost v oblasti nemovitostí	103	120	118	133	62	799	1 335	0,69
Odstraňování odpadů a čištění	24	28	42	39	22	70	225	0,12
Výzkum a vývoj	4	0	7	2	3	105	121	0,06
Domácnosti zaměstn.personál	0	0	4	1	0	1	6	0,00
Exteritoriální org. a spolky	0	0	0	0	0	1	1	0,00
Celkem	28 342	16 959	33 368	34 478	24 714	56 565	194 426	100,00

Pramen: ČSÚ - Registr ekonomických subjektů

Poznámky: 1) Členění podle odvětví převažující činnosti.

Strukturu podnikatelských subjektů ve městě Opava podle odvětví udává následující graf.

Graf 1: Struktura subjektů podle odvětví ve městě Opava

Výraznou většinu ekonomických subjektů tvoří fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku, z právnických osob jsou nejvýznamnější skupinou společnosti s ručením omezeným. Ve struktuře ekonomických subjektů posuzovaných podle odvětví připadá **největší podíl na obchod, dále pak na průmysl, služby pro podniky a stavebnictví.**

Následující tabulka udává počet firem v kraji a okresech podle počtu zaměstnanců.

Tabulka 9: Počet subjektů zapsaných v RES podle počtu zaměstnanců (k 20.12.1999)

Počet zaměstnanců ekonomického subjektu	OP	BR	FM	KA	NJ	OV	Kraj	Podíl v %
Neuvedeno	7 151	3 637	7 421	7 168	5 681	13 817	44 875	23,08
Bez zaměstnanců	17 071	10 785	21 064	21 897	15 127	33 480	119 424	61,41
1 – 9	3 206	1 957	3 945	4 420	3 230	7 426	24 184	12,44
10 – 19	445	266	475	525	328	928	2 967	1,53
20 – 24	115	75	112	107	68	206	683	0,35
25 – 49	198	121	183	197	139	374	1 212	0,62
50 – 249	127	98	140	129	114	262	870	0,45
250 – 499	15	13	12	19	17	31	107	0,06
500 – 999	10	6	8	8	6	17	55	0,03
1000 a více	4	1	8	8	4	24	49	0,03
CELKEM	28 342	16 959	33 368	34 478	24 714	56 565	194 426	100,00

Pramen: ČSÚ - Registr ekonomických subjektů

Naprostá většina registrovaných ekonomických subjektů pracuje bez zaměstnanců. Lze předpokládat, že i subjekty s neuvedeným počtem zaměstnanců spadají do stejné kategorie nebo se jedná o malé firmy. Pak je možné konstatovat, že **osoby samostatně výdělečně činné a tzv. malé organizace do 24 zaměstnanců představují více než 98% všech zaměstnavatelů.**

Je obecně známo, že údaje o počtu soukromých podnikatelů, zejména malých firem, které jsou skutečně ekonomicky aktivní, se značně liší od oficiálních statistických dat. Ve spolupráci s Okresní správou sociálního zabezpečení (OSSZ) byla provedena analýza skutečných počtů

aktivních podnikatelů v okrese za roky 1997, 1998, 1999 (vždy k 31.12.) a 2000 (k 31.5.). Výsledek šetření je uveden v následující tabulce.

Tabulka 10: Evidované podnikatelské subjekty u OSSZ Opava

Druh podnikatelského subjektu	1997	1998	1999	2000
Malé organizace	3164	3182	3184	3171
z toho: fyzické osoby	2359	2341	2349	2343
právnícké osoby	805	841	835	828
Organizace	764	856	841	856
z toho: fyzické osoby	238	292	249	251
právnícké osoby	526	564	592	605
OSVČ vykonávající činnost	12249	13509	14012	14178
z toho: platící zálohy na pojištění	9576	10212	10405	10022

Poznámky: 1) Malá organizace – firmy s 1 až 24 zaměstnanci. Organizace – firmy s 25 a více zaměstnanci. OSVČ vykonávající činnost – osoby samostatně výdělečně činné, které jsou evidovány u OSSZ. OSVČ platící zálohy na pojištění – OSVČ, kteří platí pojistné a je tedy předpoklad, že aktivně podnikají (v této kategorii však nejsou zařazeny firmy, které podnikají prvním roce nebo v uplynulém roce nevykázaly zisk vyšší než 37.800 Kč – ty jsou zahrnuty v kategorii OSVČ vykonávající činnost).

Výsledky šetření částečně dokladují, jak se na podnikatelských subjektech projevuje recese a zostřující se konkurenční tlak. **V období let 1998 až 2000 dochází ke stagnaci resp. k poklesu počtu aktivních podnikatelských subjektů ve všech sledovaných kategoriích.**

1.2.3 Ekonomika a zaměstnanost

Malé a střední firmy do 250 zaměstnanců mají rozhodující podíl na udržení stávajících i tvorbě nových pracovních příležitostí v Opavě. Největší počet podnikatelů je v kategorii osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) bez dalších zaměstnanců a ve velmi malých firmách do 10 zaměstnanců. Vývoj zaměstnanosti v malém podnikání uvádí následující tabulka.

Tabulka 11: Vývoj malých firem a zaměstnanosti v těchto firmách v okrese Opava

Ukazatel	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992
Počet OSVČ	13931	13427	12306	10802	8647	7647	6460	5774
Počet malých firem do 25 zaměstnanců	3130	3180	3157	2994	2789	2566	2161	1576
Počet zaměstnanců v malých firmách	15660	16802	17518	16929	16302	14711	12715	8604

Pramen: Úřad práce Opava

Počet OSVČ roste. Často je samostatná výdělečná činnost zahájena jako jediné možné východisko z nezaměstnanosti. V nárůstu se pozitivně promítá poradenská pomoc, školení v oboru živnostenského podnikání a finanční výpomoc, které Úřad práce v Opavě poskytuje začínajícím podnikatelům z řad uchazečů o zaměstnání. **Počet zaměstnanců v malých firmách naopak znatelně poklesl.** Na tomto vývoji mají pravděpodobně velký podíl **odbytové problémy malých prodejen v souvislosti s otevíráním supermarketů a hypermarketů, důsledky zostřujícího se konkurenčního boje** v mnoha dalších oborech a **nedostatečná podpora drobného podnikání ze strany státu, zejména v dostupnosti finančních prostředků.**

Velikostní struktura se trvale mění ve prospěch menších zaměstnavatelů. V okrese Opava již dnes není ani jedna firma s počtem zaměstnanců výrazně převyšujícím počet 1000. Následující tabulka uvádí největší zaměstnavatele ve městě Opava s počtem zaměstnanců větším než 100.

Tabulka 12: Seznam firem s více než 100 zaměstnanci ve městě Opava (k 30.6.2000)

Firma	Počet zaměstnanců	Převažující činnost
Ostroj Opava, a.s.	1007	Výroba stavebních, důlních a zemědělských strojů
Galena, a.s.	922	Výroba léčiv, chemických a rostlinných produktů pro lékařské účely, vaty a obvazových prostředků
Jednota Opava, spotřební družstvo	902	Maloobchod se smíšeným zbožím, hlavně potravinami, nápoji a tabákem
Danone čokoládovny, a.s.	815	Výroba cukrovinek
Mrazírny Oceán, a.s.	745	Výroba ovocných a zeleninových výrobků
Model Obaly, a.s.	585	Výroba vlnitého papíru a lepenky a balicího materiálu z papíru a lepenky
TQM a.s.	532	Dopravní služby
Globus ČR, k.s. Hypermarket Opava	381	Prodej zboží
Bivoj a.s.	356	Vyrábí a dodává výseková masa a široký sortiment masných výrobků
Technické služby Opava s.r.o.	277	Technické služby pro město.
Slezská tvorba, v.d.	260	Oděvní výroba, vánoční ozdoby
Česká spořitelna a.s.	248	Finanční služby
Zemědělská a.s.	248	Výroba a prodej zemědělských a potravinářských produktů
Balakom a.s.	229	Výroba a prodej práškových nátěrových hmot a barevných koncentrátů pro plasty. Výroba a prodej silikonových, olejových, syntetických a vodou ředitelných nátěrových hmot.
Opavská lesní a.s.	222	Lesní hospodářství
Opavlen Opava, a.s.	219	Textilní výroba
Městský dopravní podnik Opava, a.s.	210	Provozování městské hromadné dopravy
J.L.N. s.r.o.	192	Pekárenství
Arako s.r.o.	188	Výroba armatur
Severomoravské vodovody a kanalizace a.s.	178	Zpracování a distribuce vody a odpadů
Opavská lesní, a.s.	155	Pěstování lesa a těžba dřeva
Optys, s.r.o.	153	Tiskopisy – účetní knihy, účetní doklady, finanční operace, mzdové a personální tiskopisy
Cukrovar Hrušovany a.s.	146	Výroba cukru
Femont Opava s.r.o.	145	Výroba a montáž ocelových konstrukcí
Hagemann Motoren s.r.o.	144	Servis motorových vozidel
Best s.r.o.	142	Potravinářský průmysl
Witzenmann, s.r.o.	142	Kovovýroba
Jozef Maslák-Magma	139	Montážní a údržbářská činnost
Komas s.r.o.	137	Vývoj, výroba a prodej stavebního kování, nábytkových koleček, lanových svorek, zvedacích mech. a nástrojů. Lisařské, zámečnické, svářecí práce, obrábění kovů.
Povodí Odry a.s.	130	Údržba a ochrana vodních toků a děl
Severomoravská plynárenská a.s.	126	Distribuce a prodej plynu
MSDZ Promt a.s. závod Opava	126	Výroba, zpracování a konzervování drůbežního masa, zvěřiny aj. drobných hospodářských zvířat
Kaufland v.o.s.	125	Prodej zboží
Severomoravská energetika a.s.	124	Distribuce a prodej elektřiny
Komerční banka a.s.	112	Finanční služby
Obchodní družstvo Opava Kateřinky	108	Obchodní činnost
Česká pojišťovna a.s.	108	Pojišťovací služby
Ferram a.s.	106	Obchodní činnost a strojírenská výroba
INGE Opava s.r.o.	106	Výroba a prodej osvětlovací techniky

Pramen: Úřad práce Opava

1.2.4 Průmysl a stavebnictví

Průmysl na Opavsku je již tradičně více diversifikovaný než průmysl v Ostravském kraji a měl tudíž po roce 1989 lepší výchozí podmínky k adaptaci na tržní prostředí. Do roku 1945 patřil okres Opava k zemědělským oblastem, kde průmyslová výroba příliš rozvinutá nebyla a největšími podniky v této době byly chemické závody Komárov a Branecké železárny. V průběhu poválečných let se však hospodářská struktura na území okresu Opava výrazně změnila. Další rozvoj průmyslu výrazně ovlivnila změna režimu v roce 1989 a postupný přechod k tržní ekonomice. Důležitou součástí tohoto procesu je také privatizace bývalých státních podniků. K nejdůležitějším privatizacím v Opavě patřila bezesporu privatizace s.p. Čokoládoven, Opavia Opava (8.1.1992) do rukou firem BSN a NESTLÉ, které získaly 51% podíl. Dnes nesou název Danone Čokoládovny, a.s., Opavia Opava. Další důležitou privatizací byl prodej Galeny Komárov americké firmě IVAX Corporation. Dnes se jedná o stabilní firmy, které rozšiřují své aktivity, racionalizují výrobu a svými přístupy ovlivňují celý regionální trh práce. Zaměstnání v těchto firmách je pokládáno za prestižní. Kromě prodeje zahraničním firmám se uskutečnila privatizace řady velkých podniků domácím vlastníkům. Tato cesta se v současnosti jeví jako velmi diskutabilní, protože ve většině případů nepřinesla pozitivní výsledky. Příkladem je vývoj největšího strojírenského podniku ve městě – Ostroje Opava – kde se kombinují dopady „české cesty“ privatizace s útlumem domácího hornictví jako klíčového odběratele a nedobrou finanční situací podniků v zemědělství, které bylo zvoleno pro diversifikaci výroby a odbytu.

Tabulka 13: Průmyslové ukazatele okresů a kraje (v roce 1999)

Okres	Počet podniků	Tržby (mil.Kč)	Index 99/98 v %
Opava	145	16 981	102,46
Bruntál	117	12 328	96,03
Frydek-Místek	141	36 962	92,72
Karviná	102	17 817	98,34
Nový Jičín	102	21 670	101,24
Ostrava-město	234	113 644	90,26
Ostravský kraj	841	219 403	93,48

Pramen: ČSÚ

Poznámky: 1) Počet podniků vykazuje počet sledovaných průmysl. pod.s 20 a více zaměst. se sídlem v okrese. 2) Údaje o tržbách jsou v milionech Kč v běžných cenách. 3) Počet podniků vyjadřuje průměrný počet podniků v roce v absolutním vyjádření.

Tabulka 14: Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb ve stavebních podnicích v okresech a kraji (1999)

Okres	Počet podniků	Tržby v roce 1999(mil.Kč)	Index 99/98 v %
Opava	56	2 488	101,1
Bruntál	22	1 745	113,4
Frydek-Místek	32	1 484	91,4
Karviná	37	2 350	91,9
Nový Jičín	24	852	85,3
Ostrava-město	90	10 039	90,3
Ostravský kraj	261	18 958	93,0

Pramen: ČSÚ

Poznámky: 1) Počet podniků vykazuje podniky s 20 a více zaměstnanci se sídlem v okrese ve formě průměru. 2) Tržby představují stavební práce provedené podle dodavatelských smluv v milionech Kč v běžných cenách.

Index tržeb 1999/98 v průmyslu i ve stavebnictví potvrzuje **zlepšení výkonnosti podniků nad 20 zaměstnanců** se sídlem na Opavsku v tomto období, na rozdíl od většiny ostatních okresů kraje, kde ve stejném období došlo k poklesu, na kterém se pravděpodobně podepisuje především probíhající restrukturalizace tradičních velkých podniků.

1.2.5 Malé a střední podnikání

Malé a střední podniky jsou ve všech vyspělých ekonomikách klíčovým faktorem tvorby HDP (50 až 80%), exportu (až 90%), zaměstnanosti (obvykle 60-70%) a inovací, přičemž jejich působení a konkurenceschopnost má velký vliv na rozvoj regionu. Podle dostupných statistických údajů se MSP do 250 zaměstnanců podílejí na tvorbě HDP v České republice zhruba ze 33%. V Ostravském kraji je přitom tento sektor podnikání ještě pod průměrem ČR. Z tohoto pohledu je zřejmé, že k dosažení odpovídajícího podílu na tvorbě HDP, tj. minimálně 50%, je dynamický rozvoj malých a středních firem jednou z rozvojových priorit, kromě zvýšení objemu průmyslových investic a zavádění moderních technologií.

Hlavní bariéry a problémy rozvoje malých a středních podniků lze rozčlenit na ty, které jsou výlučně nebo především v kompetenci státu a ostatní, kde může být situace již nyní nebo v souvislosti se vznikem krajů zlepšována na úrovni regionu (kraje, okresů a obcí). Podle názoru podnikatelů se sídlem v Opavě, podloženého průzkumem vzorku cca 200 podnikatelů, převážně z kategorie MSP, je pořadí nejvýznamnějších problémů následující:

- **nedostatek nebo nedostupnost financí na investice a na provozní kapitál;**
- **velká místní nebo domácí konkurence;**
- **vysoký objem pohledávek;**
- **malá poptávka po výrobcích a službách;**
- **nedostatečné prostory pro podnikání;**
- **byrokratické zásahy veřejných institucí;**
- **nedostatek zkušených nebo vyškolených zaměstnanců;**
- nedostatečné zajištění dodavatelů;
- velká zahraniční konkurence;
- nedostatek vhodných informací;
- celní bariéry.

Dlouhodobě **nejvýznamnější bariérou rozvoje podnikání je velmi ztížený přístup MSP k finančním zdrojům, především k malým částkám do jednoho miliónu Kč.** Tento fakt potvrdil i výsledek průzkumu V tomto směru je pak nejhorší situace pro začínající firmy v prvním roce podnikání.

Rozvoj malého a středního podnikání v Opavě, zejména v klíčovém odvětví maloobchodu a v menších výrobních podnicích, významně ovlivňuje a bude ovlivňovat další rozvoj obchodních řetězců. V tomto směru může sehrát důležitou roli jak strategie těchto řetězců, tak promyšlená koncepce a odpovídající územní plán města. Pro zdravý rozvoj místních malých a středních firem je důležitý vstřícný přístup představitelů města a dalších úřadů a prestiž podnikatelů u veřejnosti. Úspěšné firmy jsou nejen ekonomickým přínosem, ale i vizitkou prostředí, ze kterého pocházejí. Pokud se jedná o firmy exportující, jsou také reprezentanty svého města v zahraničí. Vizitkou města pak bývá zpravidla jeho centrum a významní místní podnikatelé by tu měli být vidět. To ovšem souvisí s cenovou úrovní pronájmů nebytových prostor a s celkovou koncepcí rozvoje podnikání. **V centru Opavy jsou podle názoru podnikatelů relativně vysoké pronájmy,** vzhledem k jejich ekonomické situaci a odlivu velké části kupní síly obyvatel do supermarketů. Dále je zde **velké množství prodejen a tržnic s levným zbožím,** jehož prodej však většinou není spojen s odpovídajícím servisem.

1.2.6 Vývoj a aplikace nových technologií

Rozsáhlá transformace regionální ekonomiky od převážně těžkého průmyslu, v němž probíhají útlumové procesy, k lehkému průmyslu a službám není doprovázena adekvátně rozsáhlým uplatněním nových technologií. Podniky produkující v regionu jsou ve značně velkém množství případů založeny na technologiích, které musí být modernizovány. Jejich konkurenceschopnost pro budoucí období je ohrožena nedostatečnou dynamikou zvyšování technologické úrovně výrob (zavádění progresivních technologií) způsobující nízkou produktivitu práce, vysokou energetickou náročnost a vysoké režijní náklady.

K podnikatelským subjektům, které se zabývají vývojem a aplikací nových technologií v Opavě patří např. Galena, a.s. (vývoj v oblasti likvidace psychotropních a omamných látek). Celkově však soukromé firmy vydávají na výzkum a technický rozvoj velice malé výdaje a vztah průmysl-výzkum je velice křehký.

Stát v rámci možností zvyšuje výdaje na univerzitní výzkum a snaží se o podporu mezinárodní spolupráce a přenosu progresivních výrobních technologií malým a středním firmám. **Problematické je však rozdělování finančních zdrojů na vědu a výzkum, které jsou v Ostravském kraji alokovány v relativně malé míře oproti ostatním krajům a zejména Praze.** Vědeckým výzkumem se na Opavsku zabývá především Slezský ústav ČSAV a Slezská univerzita.

Pro iniciaci nových technologií však ještě nejsou v dostatečné míře vytvořeny adekvátní nástroje v podobě vědecko-technologických parků, inovačních center, inkubátorů a dalších podobných prvků pro usnadnění technologického transferu a komercializace vědeckých poznatků z vysokých škol, výzkumných ústavů a inovačních firem. Jedná se o důležitou oblast, kterou by se měl zabývat program rozvoje kraje i okresu.

Samostatnou kapitolou je reakce na bouřlivý **nástup tzv. „new economy“**, charakteristické využíváním technologií e-business v globalizujícím se tržním prostředí. Přestože názory na tento fenomén se ještě rozcházejí, jedná se bezesporu o obrovskou příležitost pro ty, kteří budou schopni se do celosvětového proudu zapojit a současně o hrozbu pro ty, kteří přijdou pozdě a/nebo nezvládnou nároky tohoto prostředí. V tomto směru má ostravský kraj ve srovnání s ostatními regiony v ČR, snad s výjimkou Prahy, minimálně srovnatelné výchozí podmínky, a to jak ve výzkumném a vzdělávacím zázemí, zejména na VŠB-TU, tak v řadě dynamických firem, které působí na relevantních trzích. Tento trend částečně potvrzují i výsledky průzkumu, podle kterých **téměř 50% dotazovaných firem v Opavě využívá Internet** a současně je s jeho využitím zdaleka nejspokojenější.

Předmětem regionální i okresní strategie by mělo být definování opatření a programů podporujících **co nejširší a nejrychlejší uplatnění internetových technologií ve firmách, ve školách a v úřadech.**

1.2.7 Zahraniční průmyslové investice

Vlivem restrukturalizačních procesů ve velkých podnicích docházelo a dochází k uvolňování některých objektů a pozemků s možností využívat je pro jiné průmyslové účely. Díky předcházejícímu průmyslovému využití většinou nehrozí střet s „ekologickými zákony“ ani s ochránci životního prostředí.

V Ostravském kraji již dnes existují také určité možnosti pro investice na zelené louce a některé lokality jsou již katalogizovány pro funkční využívání pro průmyslové účely. Míra připravenosti je přitom velmi rozdílná jak z pohledu jednotlivých okresů kraje, tak i z hlediska připravenosti pozemků pro průmyslové investice. Dobře připravených je v současné době pouze několik. Z tohoto pohledu je okres **Opava v rámci kraje pravděpodobně v nejhorsí situaci a jedná se o jednu z jeho nejslabších stránek** jak dokládá následující tabulka.

Tabulka 15: Zainvestované a připravované průmyslové pozemky v Ostravském kraji

Okres	Nemovitost	Rozloha (m ²)
Bruntál	Krnov – Červený Dvůr	479 226
Frydek-Místek	Frydek-Místek Chlebovice ¹⁾	120 000
	Hnojník-Třanovice ¹⁾	500 000
	Čeladná-Pstruží ¹⁾	120 000
	Průmyslová zóna Třinec ¹⁾	250 000
Karviná	Karviná – Nové Pole	400 000
Nový Jičín	Obchodně-podnikatelský areál SOM Mošnov	600 000
	Podnikatelský areál Vlčovice	796 000
Ostrava	Průmyslová zóna Hrabová ¹⁾	240 000
	Vědeckotechnologický park Ostrava	99 831

Pramen: Katalog průmyslových pozemků

Poznámky: 1) V Katalogu neuvedeno – doplněno z jiných zdrojů.

Město Opava v současné době zahajuje přípravu průmyslové zóny Vávrovice a tento projekt byl zařazen také mezi klíčové strategické zóny v rámci Ostravského kraje. Dále Magistrát města Opavy - odbor vnějších vztahů ve spolupráci s odborem hlavního architekta - zpracoval **Katalog rozvojových území města Opavy pro bydlení, podnikání, rekreaci a sport**.

Rozvojová území představená v katalogu jsou reprezentativním výběrem nejvýznamnějších ploch, určených dle schváleného Územního plánu města Opavy pro novou bytovou výstavbu, průmyslovou výstavbu, výstavbu pro podnikatelské aktivity, případně také pro rekreaci a sport. **Většina pozemků v rozvojových územích však není v majetku města a řada z nich byla v minulosti spekulativně nakoupena soukromými subjekty. Město Opava proto zpravidla nebude investorem nové výstavby**, nicméně z hlediska koordinace zájmů v území má město Opava nezastupitelnou úlohu při komplexním řešení funkčního využití území, stanovení zásad jeho organizace a věcné a časové koordinaci výstavby a jiných činností ovlivňujících rozvoj území (prostřednictvím územního plánu, urbanistických studií, studií rozvoje technické infrastruktury).

Katalog rozvojových území je určen především potenciálními investořům. Ti v něm získají celkový přehled o rozvojových plochách a základní informace o nich (lokalizace a charakteristika plochy, možné využití, plánované kapacity a základní regulační podmínky, informace o technické infrastruktuře a o převažujících vlastních pozemků v lokalitě).

Tabulka 16: Katalog rozvojových území města Opavy pro bydlení, podnikání, rekreaci a sport

Č.	Název lokality	Katastrální území	Účel využití	Výměra (ha)
1.	Hoštické louky	Kateřinky u Opavy	výstavba rodinných domků	25,3
2.	Kostelnička	Jaktař	výstavba rodinných domků	3,2
3.	Nový Jaktař	Jaktař	výstavba rodinných domků	3,6
4.	Žižkova	Opava-Předměstí, Jaktař	bytová výstavba	2,1
5.	Okruhy	Jaktař	bytová výstavba	3,6
6.	Olomoucká-Purkyňova	Opava-Předměstí	bytová výstavba	12,1
7.	Obluky	Kylešovice	podnikatelské aktivity	2,8
8.	U stodol	Jaktař	podnikatelské aktivity	6,1
9.	Příčky	Jaktař	podnikatelské aktivity	6,9
10.	Náplatky	Vávrovice, Jaktař	podnikatelské aktivity	12,5
11.	U kříže	Vávrovice	podnikatelské aktivity	14,7
12.	U cukrovaru I.	Vávrovice	podnikatelské aktivity	3,3
13.	U cukrovaru II.	Vávrovice	podnikatelské aktivity	2,4
14.	Na Komendurském	Malé Hoštice	podnikatelské aktivity	2,2
15.	Zadní Guslice	Opava-Předměstí	průmysl	12,9
16.	Za dráhou I.	Vávrovice	průmysl	10,7
17.	Za dráhou II.	Vávrovice	průmysl	4,2
18.	Na horní hrázi	Opava-Předměstí, Kylešovice	výstavba rodinných domků	12,6
19.	Dolní pole	Kateřinky	výstavba rodinných domků	2,2
20.	Bílovecká	Opava - Předměstí	sportovní areál	3,3
21.	Stříbrné jezero	Kateřinky u Opavy	sportovní areál	4,7

Pramen: Katalog zpracoval Magistrát města Opavy - odbor vnějších vztahů ve spolupráci s odborem hlavního architekta. Poslední aktualizace katalogu: 30.01.2000.

V rozvojových zónách určených pro průmyslovou zástavbu se předpokládá využití pro **lehký průmysl, malé a střední podniky a pro skladovací prostory**.

V této souvislosti je potřebné se zmínit o dosavadním malém zájmu investorů o Ostravský kraj, přestože zde existuje řada komparativních výhod s jinými regiony v České republice i v přilehlém Polsku. Na dosavadním malém zájmu průmyslových investorů se podílí řada faktorů. Mezi nejvýznamnější patří nedostatečná dopravní infrastruktura, zejména napojení kraje na dálniční síť. Svou roli zde však sehrává také „image“ problémového regionu na periferii republiky. **Ve městě Opava však dnes zahraniční investoři působí, především pak formou vstupu do již existujících nebo zakládáním nových firem, který dokládá následující tabulka.**

Tabulka 17: Průmyslové podniky se zahraniční účastí v okrese Opava

Firma	Sídlo	Převažující činnost	Země investora
Danone čokoládovny a.s., závod Opavia	Opava	Výroba cukrovinek	Švýcarsko
Galena, a.s.	Opava-Komárov	Výroba léčiv, chemických a rostlinných produktů pro lékařské účely, vaty a obvazových prostředků	USA
MODEL Obaly, a.s.	Opava	Výroba vlnitého papíru a lepenky a balicího materiálu z papíru a lepenky	Švýcarsko
Mrazírny Oceán a.s.	Opava	Výroba nápojů a potravin	Dánsko
Kappa Karton Morava s.r.o.	Hradec nad Moravicí	Výroba vlákniny, papíru a lepenky	Nizozemsko
Ostroj – Hansen & Reinders s.r.o.	Opava	Výroba rozvodných a spínacích zařízení pro výbušná prostředí	SRN
Witzenmann, s.r.o.	Opava	Kovovýroba	SRN
H+H s.r.o.	Neplachovice	Výroba zboží z plastů	SRN
Prestar s.r.o.	Opava	Výroba kovových konstrukcí	SRN
WIVA s.r.o.	Opava	Výroba nábytku	Kanada
Restless s.r.o.	Opava	Výroba svrchního ošacení	SRN

Pramen: Úřad práce Opava

I když nelze očekávat, že noví investoři a zejména přímé zahraniční investice, vyřeší všechny problémy ekonomiky regionu, nepochybně povedou k vytváření dobrých příkladů. Kromě **multiplikačních efektů, zejména u zahraničních investic**, v podobě vytváření nových pracovních míst, transferu technologií, zvýšení exportu produkce a zvýšení příjmů regionu, mohou sehrát tyto investice důležitou roli **v oblasti managementu, rozvoje nových dovedností a při změně podnikatelského klimatu v regionu.**

Podle provedené studie Czechinvestu v rámci celé ČR podniky se zahraničním kapitálem a pod zahraniční kontrolou mají nejvyšší produktivitu a ziskovost. Od zahraničních investorů se rovněž očekává, že otevřou **nové trhy a zvýší regionální export. Malé a střední podniky v okrese a ve městě Opava se mohou stát subdodavateli** firem se zahraničním kapitálem, což povede k dalšímu rozšíření nových zkušeností a dovedností, ale i k **vytváření dalších pracovních příležitostí.**

1.2.8 Veřejné zakázky zadané městem Opava

Problematika veřejných zakázek zadávaných městy patří k často diskutovaným otázkám. Výsledky analýzy těchto zakázek v období let 1997 – 99 uvádí následující tabulka. Jedná se o **veřejné zakázky, které byly organizovány odbory Magistrátu města Opavy a správci nemovitostí – společnostmi Kolfis a Remark.** Akce organizací TSO s.r.o., MTP, Opatherm a MěPBH nejsou v tabulce obsaženy.

Tabulka 18: Struktura výherců veřejných zakázek zadaných městem Opava a firmami Kolfis a Remark

	1997		1998		1999	
	objem Kč	%	objem Kč	%	objem Kč	%
veř.zakázky vyhrané firmou se sídlem v okr. Opava	40.266.328	77	46.977.416	64	82.015.177	69
veř.zakázky vyhrané firmou se sídlem z jiných okr. ČR	11.755.104	23	26.180.854	36	37.650.422	31

Pramen: Magistrát města Opavy

Výše uvedené údaje potvrzují, že **město Opava a správci nemovitostí v předchozích třech letech zadali většinu veřejných zakázek firmám z opavského okresu.**

1.2.9 Průzkum názorů podnikatelské veřejnosti

Kromě dostupných faktografických údajů a jejich vyhodnocení je pro analýzu i pro definování strategie a opatření k její realizaci velmi důležitá znalost názorů podnikatelské veřejnosti. Proto je součástí tohoto projektu také průzkum názorů podnikatelské veřejnosti, který je proveden anonymním průzkumem reprezentativního a strukturovaného vzorku 200 podnikatelů a firem se sídlem ve městě Opava.

V rámci průzkumu podnikatelé odpovídali na 45 otázek, přičemž řada z nich se vyjádřila pouze k některým z nich. Pro účely této analýzy jsou použity především ty odpovědi z průzkumu, které mají význam pro upřesnění SWOT a pro formulování strategie a jednotlivých opatření. Plné znění vyhodnocení průzkumu názoru podnikatelské veřejnosti se nachází v příloze 1.

Zaměstnanost

Dotazované firmy zaměstnávaly celkem 5 542 zaměstnanců na plný a 1 076 na částečný pracovní úvazek. 73% firem nepředpokládá v roce 2001 žádné změny, 18% nárůst (především v průmyslu a stavebnictví, a to zejména u středních firem s 51-250 zaměstnanci), 9% počítá s poklesem (nejvíce ve stavebních firmách s 11-50 zaměstnanci).

Důležitou složkou podnikatelských nákladů jsou platy zaměstnanců. Na tento dotaz odpovědělo pouze 90 firem, u kterých činil průměrný plat na zaměstnance 9 648 Kč, přičemž nejvíce je zastoupeno platové rozmezí 8-12 tisíc (44%). V průměru mají nejvyšší platy zaměstnanci ve firmách s 50-250 zaměstnanci (13 000 Kč) a nejnižší platy jsou u nejmenších – bez zaměstnanců (8 600 Kč) a největších podniků – nad 250 zaměstnanců (9 000).

Pro své zaměstnance požadují zaměstnavatelé především taková školení, která zdokonalí jejich oborové a řemeslné dovednosti. Kromě toho je zájem o zvyšování znalostí jazykových, práce s PC, účetnictví, vedení obchodních jednání, marketingu, managementu a finančního řízení.

Trhy, trendy, záměry

58% dotazovaných firem má své hlavní trhy ve městě resp. v okrese Opava, přičemž nejvíce jsou na zákazníky z nejbližšího okolí zaměřené obchodní firmy a poskytovatelé služeb pro obyvatele a firmy s menším počtem zaměstnanců.

Své produkty exportuje 23% firem, především na Slovensko, do Polska, Německa a ostatních zemí EU. Tyto exportní destinace pokládají firmy za perspektivní i do budoucna, s růstem významu ostatních zemí EU.

Oproti roku 1998 došlo v roce 1999 u 29% k nárůstu tržeb, 42% dosáhlo stejného výsledku a 29% mělo tržby nižší. Pro rok 2000 byla zaznamenána obdobná struktura odpovědí ve všech sledovaných sektorech i velikostních skupinách, s výjimkou skupiny středních firem (50 – 250 zaměstnanců).

Pokud jde o používané technologie, byly firmy požádány o srovnání s tuzemským standardem, nikoliv se zahraničím. 35% firem uvádí, že pracuje s vyspělými technologiemi, 59% s průměrnými a 6% hodnotí své technologie hůře.

40% oslovených firem plánuje rozšíření svých podnikatelských prostor v období 2000-2001, 29% přímo v Opavě a 11% mimo Opavu.

10 z oslovených firem, zejména menších do 25 zaměstnanců, chce své podnikání přemístit mimo Opavu. Jako hlavní důvody uvádí – nedostatečné prostory pro rozšíření na území města, vysokou konkurenci a malou poptávku v místě, nedostatek kvalitní pracovní síly, vysoké provozní náklady, změnu charakteru podnikání.

Služby, informace a spolupráce

Nejlépe je hodnoceno zásobování energiemi a vodou, telekomunikace, odvoz a likvidace odpadů, nejhůře dopravní přístupnost města a údržba komunikací.

Největší poptávka po informacích k rozvoji podnikání se týká – vyhledávání domácích odběratelů, zaměstnanců, dodavatelů, alternativních zdrojů financování mimo klasický bankovní sektor, informací o nové legislativě, o nových technologiích, vyhledávání prostor pro podnikání, zahraničních odběratelů, zavádění ISO 9000, vyhledávání školících kurzů, exportu a celní problematiky. Vesměs se jedná o náměty na rozvoj a propagaci služeb příslušných institucí.

Míru využívání a spokojenosti se službami institucí/databází při získávání informací pro podnikání uvádí následující tabulka.

Tabulka 19: Využívání institucí / databází za účelem získání informací pro podnikání

Využívaná instituce / databáze	Počet	Spokojenost
Úřad práce	103	2,00
Magistrát města Opava	101	2,66
Internet	95	1,59
Okresní úřad Opava	80	2,23
Okresní hospodářská komora Opava	38	2,18
Soukromé komerční databáze	38	2,24
Ministerstva	31	2,74
Podnikatelské a zaměstnavatelské svazy	23	2,48
Regionální poradenské a informační centrum	13	2,46

Velká část dotazovaných firem přišla při svém podnikání do styku s Úřadem práce a Magistrátem. Téměř 50% dotazovaných firem využívá pro vyhledávání informací Internet a vyjadřuje nejvyšší spokojenost s poskytovanou službou. 40% respondentů se domnívá, že spolupráce s Magistrátem není na dobré úrovni a měla by se zlepšit. Jako nedostatky na straně Magistrátu jsou uváděny – nezáměr o problémy podnikatelů a absence podpory a programů, malá vstřícnost a byrokracie, nejednotné vystupování a politikaření, nerovné podmínky pro všechny, neinformování o záměrech, problém veřejných zakázek, vysoké nájemné nebytových prostor.

K hlavním silným stránkám města ve vztahu k podnikání řadí respondenti především – rozvinuté podnikání, polohu u hranic s Polskem, dobrou kupní sílu obyvatelstva, tradici a klidné prostředí města. K hlavním negativům řadí zejména – špatnou dopravní obslužnost města, špatnou komunikaci s veřejným sektorem a podmínky pro MSP, drahé a nedostupné nebytové prostory, problémy s městskou dopravou a parkováním, podporu supermarketů, problematiku veřejných zakázek, vysokou nezaměstnanost a ekonomickou situaci obyvatel.

K roli Magistrátu při zlepšení podmínek pro podnikání byly nejvíce uváděny tyto náměty – řešit dopravní obslužnost města (obchvat) a údržbu komunikací, řešit lépe problematiku veřejných zakázek, zlepšit komunikaci s podnikateli, podporovat MSP formou finančních programů, nabízet vhodné prostory pro podnikání, vyřešit problémy s parkováním, připravit průmyslovou zónu k přilákání zahraničních investorů, omezit výstavbu supermarketů, zvýšit profesionalitu úředníků, zlepšit propagaci města a pořádat podnikatelské mise, využít potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, omezit stánkový prodej, přistupovat komplexně k výstavbě na území Opavy, vybudovat centrum pro výstavy a prezentaci podnikatelů resp. obchodně-podnikatelské centrum, zřídit městskou datovou síť.

1.3 Infrastruktura a integrace regionu

1.3.1 Silniční doprava

Město Opava je významným komunikačním centrem regionu. Hlavní komunikační síť okresu tvoří silnice č. I/11, I/57, I/46 a I/56. Dlouhodobě je pozorováno zvyšující se dopravní zatížení zejména ve směrech Opava – Ostrava, Krnov - Opava, Opava - Sudice, Opava - Fulnek. Nejintenzivnější doprava je v úseku Opava – Ostrava a Opava – Hlučín.

- **silnice I/11** (Praha – Hradec Králové – Šumperk – Bruntál – Opava – Ostrava – Havířov – Mosty u Jablunkova) zajišťuje dopravní napojení okresu zejména východním směrem na ostravskou aglomeraci. Její průtah městem Opava tvoří Z – V osu.
- **silnice I/57** (Krnov – Opava – Nový Jičín – Vsetín – Valašské Meziříčí) má zejména v úseku Opava – Krnov stále větší význam pro rozvoj podnikatelských aktivit s napojením na Polsko. Ve městě je vedena od západu až po centrum ve stejné trase jako I/11. Spolu se silnicí I/11 představuje nejfrekventovanější silniční tah ve městě.
- **silnice I/46** (Sudice – Opava – Litultovice – Moravský Beroun – Olomouc) plní v úseku Sudice – Opava zejména funkci napojení na Polskou republiku.
- **silnice I/56** (Opava – Hlučín – Ostrava) plní funkci druhého nejvýznamnějšího napojení na Ostravu a představuje hlavní komunikační tah Hlučínska.
- **silnice II/461** (Opava Komárov – Kylešovice – Otice – Slavkov) propojuje I/11, I/57 a I/46 mimo město.

K nejvíce vytíženým komunikacím patří:

- Nádražní okruh
- Olbrichova ul.
- Krnovská ul.
- Těšínská ul.
- Praskova ul.
- Ratibořská ul.

Pro zlepšení komunikační sítě je navrhováno dopravní řešení spočívající v **doplnění stávajícího vnitřního dopravního okruhu**, který uceleně funguje, středním a vnějším okruhem:

- **vnitřní městský okruh** - silnice I/11, ulice Krnovská, ulice U náhonu, Rybářská, Nákladní, Praskova, Nádražní okruh, Olbrichova
- **střední městský okruh** - ulice Krnovská, Palhanecká, prodloužená ulice Rolnická, ulice U dráhy, Vrchní, Hlučínská, Spojka S1, silnice I/11, ulice Těšínská; (propojení ulic Těšínská, Hobzíkova, U hliníku, Vančurova je dle ÚP_n města navrženo k realizaci až po r. 2015);
- **vnější městský okruh** - vedoucí po silnici I/11 od Bruntálu po severním obchvatu města Opavy za Stříbrným jezerem (dle ÚP_n města Opavy), spojkou S1, na silnici I/11, ulici Těšínskou;

Podle posledních **průzkumů zatíženosti města** (Ekotoxa, květen 2000) je 84% vozidel vjíždějících a projíždějících Opavou osobních, zbytek jsou nákladní a ostatní vozidla. Z měření vyplynulo, že 69% osobních a 56% nákladních vozidel bylo (dle SPZ) z okresu Opava. Podle závěrů studie je **město Opava** spíše **cílovým nebo výstupním místem**, nicméně v propočtu na absolutní čísla využívá značná část vjíždějících vozidel Opavu pouze pro tranzit. Tato skutečnost je jedním z důležitých argumentů pro stavbu obchvatu města v rámci vnějšího okruhu **Prioritní stavbou je vybudování vnějšího městského okruhu – SEVERNÍ OBCHVAT**. Tento obchvat bude mít velký význam nejen z dopravního hlediska, ale rovněž z důvodu rozvoje podnikání a obchodu a to jak místního, tak mezinárodního významu ve vazbě na hraniční přechod Vysoká Bartultovice – Trzebina, Prudník. Očekávané zvýšení dopravního zatížení vlivem připravovaného otevření jmenovaného hraničního přechodu je natolik významné, že je nezbytné urychlit realizaci severního obchvatu a silniční spojky S1.

Přestože se dle dopravního průzkumu doprava soustřeďuje do severní části města, ve výhledu je nutné počítat s realizací jižní části vnitřního městského okruhu a jižní části vnějšího městského okruhu (jižní obchvat).

Další možnosti jak **snížit dopravní zatížení** je **efektivnější využívání MHD, vybudování záchytných parkovišť a bezpečných cyklostezek**.

Problémové okruhy:

1. Dobudování a modernizace silnice I/11 na trase Ostrava-Opava včetně severního obchvatu města a spojky S1
2. Vliv otevřeného přechodu SH v Bartultovicích na směrování těžké dopravy;
3. Dobudování středního městského okruhu (ul. Rolnická);
4. Dobudování vnitřního městského okruhu (ul. Rybářská);
5. Jižní část vnitřního a vnějšího městského okruhu;
6. Silnice I/11 – železniční přejezd ul. Těšínská;
7. Silnice I/57 x II/461, mimoúrovňové křížení;
8. Očekávaný zvýšený stupeň motorizace a jeho vlivy;
9. Etapizace dostavby hlavní komunikační sítě;
10. Dobudování systému parkovišť mimo historické centrum města;
11. Technický stav stávající sítě, kumulace vnitřního dluhu v údržbě;
12. Odstraňování bodových závad;
13. Financování údržby a rozvoje silniční sítě;
14. Silniční podchody;
15. Křižovatky;
16. Cyklostezky;
17. Konflikt dopravy a školy v oblasti Vrchní/Ratibořská a Komenského/Těšínská;

1.3.2 Železniční doprava

Opava je okresním železničním uzlem, kterým prochází nebo ze kterého vychází 5 ze 7 železničních tratí okresu Opava. **Nejvýznamnější železniční trať na území okresu je trať č. 316, která spojuje Opavu s Ostravou** a je zařazena do II. kategorie. Ostatní tratě mají lokální význam a doplňují městskou hromadnou dopravu (příměstská doprava).

Ve městě jsou k dispozici **3 železniční stanice** (Opava východ, Opava západ a Opava Komárov) a **4 železniční zastávky** (Opava zastávka, Kylešovice, Malé Hoštice a Vávrovce). Podle údajů z roku 1996 bylo z nádraží Opava východ přepraveno 18 000 osob za den a z nádraží Opava západ 1 500 osob za den.

V návaznosti na napojení na trať č. 270 v Ostravě má **velký význam zejména plánovaná modernizace tratě č. 316**. Předpokládá se výstavba přímého napojení směru Krnov na trati č. 316, aniž by se muselo zajíždět do železniční stanice Opava východ. Železniční doprava v současném pojetí a rozsahu provozovaných spojů musí v zájmu svého uchování integrovat s autobusovou dopravou alespoň do té doby, kdy budou finanční prostředky na zavedení lehké kolejové dopravy, která bude v budoucnosti preferována.

Úroňová křižení železničních tratí s hlavní komunikační sítí se navrhuje postupně minimalizovat. V nejbližším období by se jednalo o podjezd silnicí I/11 pod železniční trati v Komárově, výhledově pak o nadezd silnice I/57 nad trati č. 314 a 315. Vybudování severního obchvatu města příznivě ovlivní provoz na trati č. 310 a č. 317.

Vlečkové hospodářství ve městě zahrnuje vlečky napojené na železniční stanici Opava východ, Opava západ, nákladíště Opava Palhanec a ŽST Komárov.

Problémové okruhy:

1. Modernizace tratě č. 316 z Ostravy do Opavy;
2. Kolejová spojka na Krnov;
3. Důsledná integrace s autobusovou dopravou, vybudování přestupního terminálu;
4. Železniční přejezdy;
5. Optimalizace provozovaných tratí a nádraží;
6. Lehká kolejová doprava, spojení s Ostravou;

1.3.3 Hraniční přechody

Opava je součástí Euroregionu Silesia, který byl ustaven 20. 9. 1998 podepsáním Smlouvy o spolupráci. Ve spojení na Polskou republiku jsou pro Opavu důležité přechody Krnov – Petrovice a Sudice – Pietraszyn. Pro malý pohraniční styk jsou využitelné přechody Vávrovice – Wiechowice a Opava – Pilszcz.

Problematika zvýšení propustnosti státní hranice je jednou z podmínek 0000000 pro další rozvoj okresu, ale i města Opavy. Jedná se především o zvýšení technické úrovně a odstranění závad. Za dosud neuzavřenou problematiku nutno považovat potřeby, které vyvstanou ve vztahu k našemu členství v EU.

Jedním z cílů bude obnovení historických vazeb České republiky s Polskem jako podmínky pro ekonomický a sociální rozvoj příhraniční oblasti.

Problémové okruhy:

1. Odstranění závad na současných přechodech především pak úpravou technických parametrů silnic v místě hraničního přechodu;
2. Definování standardu EU a jeho postupná aplikace;
3. Role Euroregionů, koordinace s polskou stranou;
4. Programy přeshraniční spolupráce Phare CBC;

1.3.4 Městská hromadná doprava, parkování

V současné době je Dopravním podnikem města Opavy provozována autobusová (10 linek) a trolejbusová (6 linek) doprava. Nejvíce vytížené zastávky jsou Divadlo, Dolní náměstí, Nemocnice, Praskova a Bílovecká.

Tabulka 20: Počet přepravených osob ve městě Opava (tis. osob)

Prostředek	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Trolejbus	13 486	18 179	11 920	11 979	11 361	8 554	8 388
Autobus	8 097	11 576	7 306	7 413	6 993	6 194	5 729

Pramen: Městský dopravní podnik Opava

Tabulka 21: Město Opava – místové kilometry (mil. km)

Prostředek	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Trolejbus	88	79	83	83	81	80	74
Autobus	122	92	94	96	102	105	107

Pramen: Referát dopravy OkÚ Opava

Tabulka 22: Stav dopravních prostředků k 31. 12.

	1998	1999
Trolejbus	33	33
Autobus	36	38

Pramen: Městský dopravní podnik Opava

Tabulka 23: Průměrné stáří vozidel v letech

	1998	1999
Trolejbus	8,2	9,2
Autobus	7,6	8,2

Pramen: Městský dopravní podnik Opava

V roce 1994 byla zpracována a předložena Zastupitelstvu města studie **Koncepce hromadné dopravy v Opavě do roku 2000** s těmito závěry:

- redukce autobusové dopravy;
- rozvoj trolejbusové trakce;
- privatizace autobusové dopravy;
- dostavba Kylešovického areálu v omezeném rozsahu nezbytném pro trolejbusovou dopravu;
- vytvoření konkurenčního prostředí v autobusové dopravě;
- ustavení DPmO jako správce sítě;

Parkování

Co se týče parkovacích míst u plánovaných nových zástaveb nebo u rozvojových území, je vytvářena prostorová rezerva pro jejich realizaci. V zastavěné části města, zejména v centru jsou kapacity pro parkování dostatečné, parkování mimo historické centrum města je nutno řešit výstavbou nových stání, která bude vhodné situačně umístit především na vnější straně vnitřního městského okruhu.

Problémové okruhy:

1. Optimalizace MHD (počty linek, zastávek, integrace);
2. Udržení konkurenceschopnosti MHD;
3. Koordinace a spolupráce přepravníků;
4. Implementace integrovaného řídicího systému;
5. Akceptovatelné restriky na podporu využívání MHD, přechod z individuální dopravy na MHD;
6. Technické zázemí;
7. Řešení přestupních uzlů;
8. Vytěsnění nákladní dopravy, zrychlení MHD;

1.3.5 Letecká doprava

Významným prvkem dopravy je letiště v Ostravě – Mošnově, které má velmi příznivé parametry jak pro osobní tak nákladní leteckou dopravu. V r. 2000 převzaly provozování pravidelných letů do Prahy a zpět ČSA a počet letů se stále upravuje. V současné době není provozována pravidelná mezinárodní letecká doprava, i když v minulosti tyto lety byly k dispozici (Vídeň, Amsterdam). Existují záměry na rozšíření funkce letiště a vybudování průmyslové zóny v jeho areálu, které by mělo vytvořit podmínky pro vstup průmyslových investorů s dopadem na rozvoj celého regionu.

Pro leteckou dopravu na území okresu Opava je určeno letiště v Zábřehu, které má statut veřejného vnitrostátního letiště a v tuto chvíli slouží pro sportovní a zemědělské účely.

Problémové okruhy:

1. Napojení města Opavy na letiště Mošnov;
2. Uchování funkce letiště v Zábřehu pro potřebu podnikatelů;

1.3.6 Pěší a cyklistická doprava

Dostavbou komunikační sítě uvnitř města a dostavbou městských okruhů se výrazně zlepší pěší a cyklistická doprava. Upevní se pěší vazby mezi centrem města a přilehlými oblastmi obytné zástavby.

Pro cyklistickou dopravu jsou uvažovány trasy z centra města méně frekventovanými ulicemi do atraktivních míst. Koncepte navazuje na zpracovaný generel cykloturistiky pro region severní Moravy a Slezska, který navržené trasy člení dle významu na republikové, regionální a významné místní trasy.

Republiková trasa D3 prochází podél řeky Opavy směrem na Krnov. Z hlediska významnějších místních tras je třeba upozornit na záměr vybudování 3 lávek pro pěší a cyklisty. V místě soutoku Moravice a Opavy, ulice Fugnerovy a nadchodu nad tratí ČD jako spojnicí ulice Kylešovské a Bílovecké.

Problémové okruhy:

1. Systematické budování pěších a cyklistických tras;
2. Mimoúrovňová křížení podporující plynulost dopravy;
3. Bezpečnost chodců a cyklistů;
4. Integrace cyklistických tras do celorepublikového a regionálního systému;
5. Dostupnost rekreačních míst v blízkosti města;

1.3.7 Zásobování vodou

Hlavním zdrojem pitné vody pro město je **vodárenská nádrž Kružberk** s úpravnou vody ve Vítkově – Podhradí, odkud je vedena přivaděči spravovanými SmVaK, a.s. – Ostravský oblastní vodovod. Kapacitní a technický stav distribučních zařízení ve správě SmVaK Ostrava a.s., regionální správa Opava vyhovuje. Pro město je dostatečná rezerva v zásobování pitnou vodou. Podle dlouhodobých pozorování odběr vody postupně klesá, zejména u průmyslových odběratelů. V tuto chvíli jsou přibližně 2/3 odběrů pro domácnosti. Kromě zdroje Kružberk je k dispozici **zdroj podzemní vody ve Velkých Hořticích**, který může sloužit také jako rezerva.

Nárokované potřeby průmyslu jsou v rozporu s dlouhodobě sledovanou spotřebou v letech 1980 - 1993, kdy klesla denní spotřeba z 3500 m³ na 2 200 m³. Tyto skutečnosti vyvolávají potřebu optimalizace a přehodnocení průvodních investičních záměrů.

Z hlediska přímých potřeb celoměstského charakteru lze situaci na úseku zásobování pitnou vodou charakterizovat následujícími údaji:

- maximální denní potřeba 18 200 m³/d;
- lokální, aktivní zdroje mohou zaručit 85 l/s/d;
- vodojemy celkového objemu 14 450 m³ akumulují 79% potřeby;
- přivaděče o maximální kapacitě 555l/s převyšují max. hodinovou potřebu 421 l/s;
- vodovodní síť vyžaduje z části rekonstrukci;
- tlakové poměry vyhovují;

Problémové okruhy:

1. Aktualizace bilance spotřeby, vazba na investiční záměry;
2. Obnova a modernizace sítě, akumulace dluhu v údržbě a modernizaci;

1.3.8 Kanalizace a čištění odpadních vod

Předpokládá se, že do konce plánovacího období územního plánu (r. 2015) bude na kanalizaci napojeno 100% obyvatel i průmyslových podniků. V současné době je na kanalizaci napojeno asi 96% obyvatelstva. Kapacita kanalizace je dostatečná, závažným problémem je však její technický stav. Navrhována jsou zejména **opatření k řešení technického stavu sítí nebo oddělení splaškové kanalizace od dešťové**. ČOV byla rekonstruována a má dostatečnou kapacitu. Není dořešena kanalizace a odvedení splaškových vod z městských částí. Jako limitující faktor dalšího rozvoje města formou nové zástavby se v jeho jižní části jeví problém Otického příkopu a jeho úprava (zkapacitnění). Délka kanalizace bez přípojek je 139 km, přípojky celkem dosahují délky 60 km.

Hlavní cíle návrhu stokování v Územním plánu:

- zmenšit v max. míře znečištění odváděné stokovou soustavou do vodních toků;
- rozšířit stávající stokovou soustavu na všechny oblasti stávající a nové zástavby;
- likvidovat žumpové systémy, vyloučit podružné ČOV;
- chránit území sevřené zástavby proti přívalovým vodám;
- zvýšit účinnost stávajících kanalizačních zařízení;
- uplatnit zásadu hospodárnosti;
- uplatnění systému oddílné kanalizace;

Problémové okruhy:

1. Odkanalizování městských částí až na 100% (splašková kanalizace);
2. Zkapacitnění části sítě, která nevyhovuje;
3. Realizace oddílné kanalizace;
4. Uplatnění progresivních metod a technologií;
5. Úprava Otického příkopu proti povodním;

1.3.9 Zásobování elektrickou energií

Město Opava je napájeno z transformovny TS 110/22 kV ve Velkých Hošticích a TS 110/22 v Jaktaři. 5% bytů využívá elektrickou energii pro vytápění, stejně jako pro vaření. Pro vytápění je využíváno přibližně 10% spotřeby elektrické energie obyvatelstva.

Distribuční síť je limitujícím faktorem v dalším rozvoji spotřeby elektrické energie. Technický stav sítí je vyhovující, u starších vedení je plánovaná rekonstrukce.

Předpokládá se, že s postupným nárůstem počtu nových bytů a podnikatelských objektů bude růst energetické zatížení asi o 3% ročně.

S ohledem na možnost výstavby nových bytů z hlediska technického řešení je možno konstatovat, že s bytovou výstavbou lze začít v kterémkoli urbanistickém obvodu.

Problémové okruhy:

1. Doplnění popř. rekonstrukce stávající distribuční sítě 22 kV;
2. Nové trafostanice pro novou výstavbu, rozvoj vybavenosti, podnikatelskou sféru;
3. Elektrotechnická zařízení a jejich ochranná pásma jako veřejně prospěšné stavby;
4. Časový postup a priority při obnově sítě VN a NN;

1.3.10 Zásobování plynem

Město Opava je napojeno na dálkový VTL rozvod zemního plynu přicházejícího od města Ostravy. Město Opava je zaokrouhlováno vysokotlakým rozvodem plynu, který dostatečně zásobuje město a vytváří i dostatečnou rezervu. Tato kapacitní rezerva plynu předávaná regulačními stanicemi je v současné době zhruba 45% ve srovnání s maximálními současnými odběry. V provozu je sedm vysokotlakých regulačních stanic a čtyři středotlaké stanice v dobrém technickém stavu. Zemní plyn v současné době odebírá zhruba 90% obyvatel.

Problémové okruhy:

1. Optimalizace výkonu regulačních stanic;
2. Obnova zastaralých sítí;

1.3.11 Zásobování teplem

Centrální zásobování teplem je zavedeno. Hlavními zdroji tepla je městská výtopna na Olomoucké ulici, která vytápí téměř 1 100 bytových jednotek (tj. zhruba 5 % bytů v Opavě) a 65 000 m² občanské vybavenosti. Je využíváno přibližně 95 % její kapacity. Dalším zdrojem je výtopna na ul. Hillova – Kateřinky, která teplem zásobuje téměř 2 300 bytových jednotek (tj. zhruba 10 % bytů) a je využívána zhruba na 70 %.

Dále jsou na území města drobné systémy CZT z městských blokových kotelen a domovní kotelny. Z těchto zdrojů je zásobováno teplem dalších zhruba 6 300 bytových jednotek (tj. zhruba 27 % bytů v Opavě).

Všechny kotelny v majetku města o celkovém tepelném výkonu 121 MW provozuje firma OPATHERM a.s. V Opavě jsou rovněž k dispozici blokové kotelny a lokální vytápění. Stavba teplárny pro vytápění CZT je z ekonomických důvodů nereálná.

Územní energetický dokument města Opavy, zpracovaný v roce 2000 vyhovuje v rámci ekonomické analýzy z pěti variant jako optimální z pohledu nejnižší jednotkové ceny tepla pro konečného spotřebitele varianty III A, předpokládající přesun výroby tepla z méně efektivních kotelen do výtopny na ul. Hillova, a IV. B rozšíření systému předchozí varianty o novou spalovnu odpadů. V současné době je varianta IV. B nereálná. Pozornost bude věnována podpoře centrálního zásobování.

Největším průmyslovými zdroji na území města s výkonem nad 5 MW jsou Cukrovar Vávrovice, Ostroj Opava, Galena Komárov, Obaly Opava, Mrázirny Opava. Ve městě se nachází cca 300 kotelen s výkonem nad 50 kW.

Problémové okruhy :

1. Maximální využití kapacit výtopen na ul. Olomoucká a ul. Hillova rozšířením oblasti vytápění.
2. Plynofikace zbývajících zdrojů na pevná paliva.
3. Využití průmyslových zdrojů.
4. Optimalizace a modernizace zdrojů a rozvodných sítí.
5. Plynofikace v místech, kde je možné využití CT.

1.3.12 Telekomunikace, datové sítě, integrovaný záchranný systém, GIS

Telekomunikace

Město je středovým místním telefonním obvodem uzlového obvodu. Hlavní telefonní ústředna má kapacitu 10 000 přípojek, dalších 6 vedlejších ústředen má kapacitu 260 přípojek. S výstavbou dalších vedlejších ústředen se nepočítá.

Nově kabelizované lokality jsou dimenzovány na 130% telefonizace, z toho Kateřinky východ, centrum města, Pekařská ul. až k mostu a přilehlé ulice na 200% telefonizace, sídliště Kateřinky – západ a Kylešovice na 100% telefonizace. Ostatní části města jsou vybaveny starými zemními kabely, které budou postupně vyměňovány za nové.

Analogové ústředny mají být plně nahrazeny digitalizovanými do r. 2010.

Datové sítě

V současném období probíhá budování datových sítí na území města Opavy s předpokládaným uvedením do provozu v roce 2001. Stát přidělil za období od roku 1994 celou řadu licencí pro provozování veřejných radiových sítí jako jsou síť GSM a FWA.

Celou problematiku, která je výrazně komerčně orientována, doplňuje vhodně řada rozhodnutí a materiálů vlády ČR, které jsou orientovány do Státní informační politiky, jejichž součástí je např. realizace Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání. Veřejná, masová přístupnost datových sítí je podmínkou dalšího rozvoje informačních technologií.

Integrovaný záchranný systém

V městě Opavě jsou zřízeny všechny funkční složky Integrovaného záchranného systému, jejichž zřizovatelem je Okresní úřad v Opavě. Mimo tyto profesionální složky jsou do IZS zařazovány jak dobrovolné hasičské sbory, jejichž zřizovatelem je město Opava, tak i Městská policie. Město Opava je připraveno společně s orgány státu dále zdokonalovat činnost všech složek IZS v souladu se zákonem č. 240/2000, Sb. "O integrovaném záchranném systému", se zřetelem na skutečnost, že intenzita zásahové činnosti v teritoriu města Opavy je v porovnání se zbylým územím okresu nadprůměrná.

GIS

Geografický informační systém a jeho vybudování patří mezi základní prvky vytváření informační společnosti. Digitalizace a aktualizace veškerého majetku a infrastruktury se ve městě postupně zpracovává. V celém území hranice města jsou zvektorizovány katastrální mapy s vrstvením na polohopisný podklad, čísla domů, ulice. Do dvou let se předpokládá dobudování GIS včetně inženýrských sítí.

Problémové okruhy:

1. Veřejně přístupné datové sítě;
2. Dobudování GIS pro veřejný přístup v jednom místě;
3. Dobudování záchranného integrovaného systému s propojením na ZIS ČR;

1.4 Lidské zdroje a sociální infrastruktura

1.4.1 Ekonomická aktivita obyvatel a nezaměstnanost

Opava je spádovým městem poskytujícím pracovní příležitosti i pro obyvatele okolních obcí. I přes fakt, že ve městě působí několik velkých podniků, je ekonomika města více diverzifikovaná, než v jiných velkých městech Ostravského kraje. Velká část pracovních příležitostí je rovněž vytvářena ve službách a obchodě.

Tabulka 24: Počet obyvatel a ekonomicky aktivních obyvatel (k 31.12. 1999)

	Obyvatel *	EAO *	podíl EAO
město Opava	61 530	32 567	53%
okres Opava	180 730	92 544	51%

Pramen: Český statistický úřad

Poznámky: * Obyvatel – údaj k 31.12. 1999, EAO – údaj z SLBD 1991.

Město Opava bylo v červnu na 38. místě z celkového počtu 80 obcí okresu Opava v míře nezaměstnanosti. V porovnání s ostatními okresy Ostravského kraje je okres Opava nejméně postižen mírou nezaměstnanosti, je však stále nad průměrem České republiky.

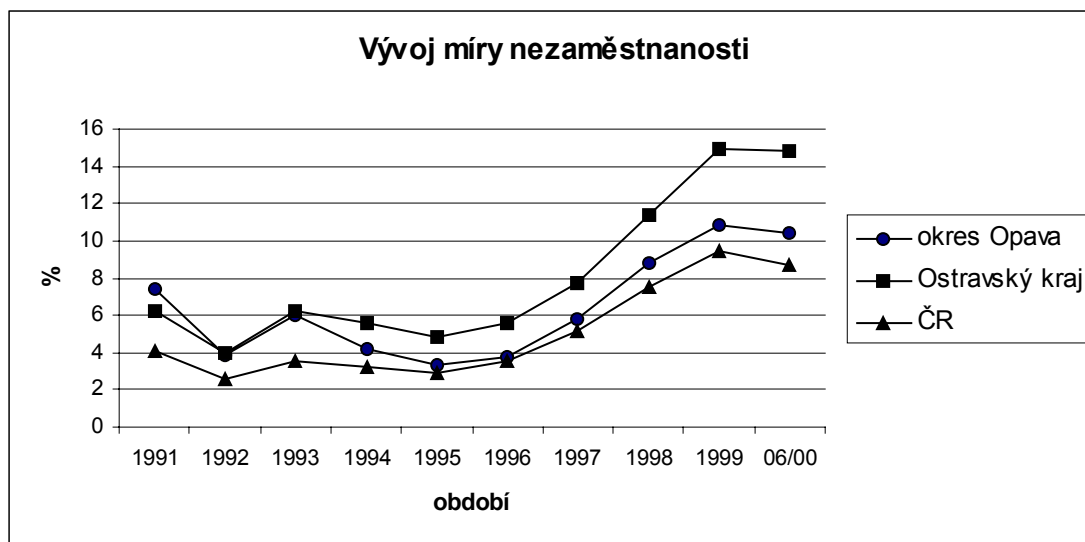
Tabulka 25: Vývoj a porovnání míry nezaměstnanosti (%)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	06 / 00
okres Opava	7,40	3,85	5,99	4,15	3,33	3,74	5,84	8,78	10,80	10,46
Ostravský kraj *	6,20	4,00	6,20	5,60	4,80	5,60	7,70	11,40	14,90	14,85
ČR	4,10	2,60	3,50	3,20	2,90	3,50	5,20	7,50	9,40	8,66

Pramen: Úřad práce Opava a MPSV ČR

Poznámky: * Kromě roku 1999 a 2000 jsou údaje za bývalý Severomoravský kraj.

Graf 2: Vývoj míry nezaměstnanosti

Tabulka 26: Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo (k 31.12. příslušného roku)

	1998	1999	06 / 00
okres Opava	25,9	40,4	21,7
Ostravský kraj	27,2	42,0	35,4
ČR	10,6	13,9	9,4

Pramen: Úřad práce Opava a MPSV ČR

Jedním z hlavních důvodů stále nadprůměrné míry nezaměstnanosti je zejména nedostatek volných pracovních příležitostí, když na 1 evidované volné pracovní místo v okrese Opava připadá téměř 22 uchazečů. Tento údaj řadí okres Opava na 11 místo mezi okresy ČR; před okresem Opava jsou všechny ostatní okresy Ostravského kraje.

1.4.2 Příjmy obyvatelstva

Statistické údaje o příjmech obyvatelstva nejsou za město Opava k dispozici – tato data jsou sledována pouze na okresní úrovni. Určité údaje o výši příjmů v závislosti na velikosti firem nebo oboru podnikání byly zjištěny v rámci Průzkumu názorů podnikatelské veřejnosti, který proběhl v červnu a červenci 2000 (viz kapitola 1.2.9)

Tabulka 27: Vývoj a porovnání průměrné měsíční mzdy (Kč)

	1995	1996	1997	1998	1999
okres Opava	7 417	8 746	9 646	10 204	11 020
Ostravský kraj	8 357	9 831	10 719	11 601	12 522
ČR	8 172	9 676	10 696	11 705	13 047
okr. Opava / kraj	88,8%	89,0%	90,0%	88,0%	88,0%
okr. Opava / ČR	90,8%	90,4%	90,2%	87,1%	84,5%

Pramen: Český statistický úřad

Tabulka 28: Průměrná měsíční mzda ve vybraných odvětvích v okrese v r. 1998 (Kč)

Odvětví	Okres Opava	Ostravský kraj	Okres Opava / kraj
Průmysl	11 121	12 160	91,5%
Stavebnictví	10 570	11 065	95,5%
Zemědělství, lesnictví a rybolov	9 223	8 921	103,4%
Služby	10 225	10 105	101,2%

Pramen: Český statistický úřad

Tabulka 29: Průměrná měsíční mzda ve vybraných odvětvích v okrese v r. 1999 (Kč)

Odvětví	Okres Opava	Ostravský kraj	Okres Opava / kraj
Průmysl	11 556	13 691	84,4%
Stavebnictví	11 050	11 684	94,6%
Zemědělství, lesnictví a rybolov	9 790	9 351	104,7%
Služby	není k dispozici	není k dispozici	není k dispozici

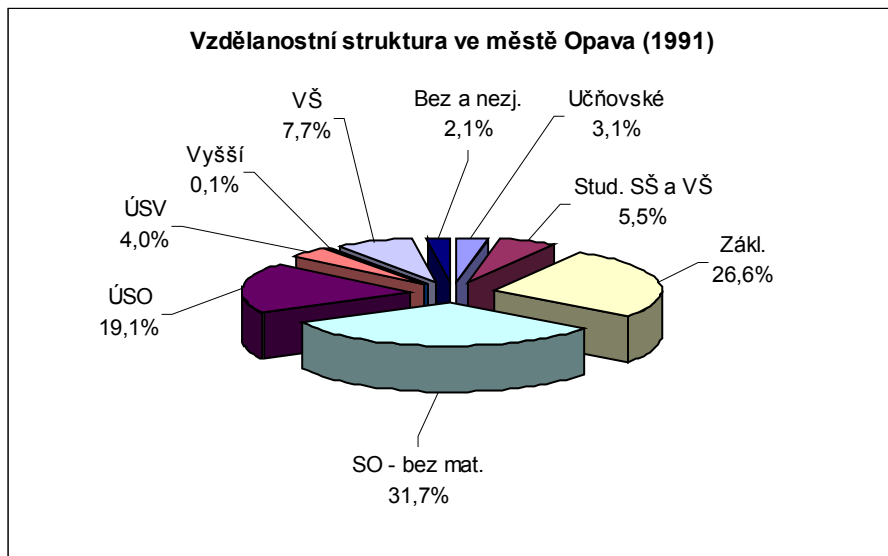
Pramen: Český statistický úřad

Okres Opava má ve srovnání s krajským průměrem nižší průměrné měsíční mzdy. Tato skutečnost je způsobena zejména vyšší úrovní příjmů v průmyslových oborech, které nejsou v okrese Opava zastoupeny. Na druhé straně má okres vyšší příjmy v zemědělském sektoru a službách.

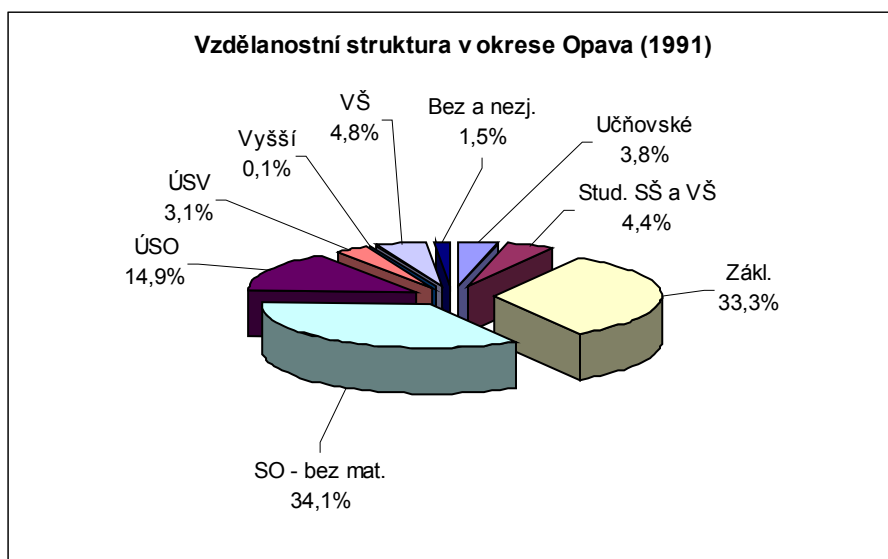

1.4.3 Vzdělání a školství

Graf 3: Vzdělanostní struktura ve městě Opava

Graf 4: Vzdělanostní struktura v okrese Opava

Město Opava má ve srovnání s jinými částmi okresu nadprůměrné zastoupení vysokoškolského obyvatelstva. Ve srovnání s průměrem ČR a okresy stávajícího Ostravského kraje je poměr vzdělanosti okresu Opava průměrný nebo podprůměrný.

Tabulka 30: Přehled předškolních a školních zařízení v Opavě (k 1.9. 1999)

Zařízení	Počet	Děti	Děti / zařízení	Srov: děti / zař. (okres)
Mateřské školy	28	1 823	65,1	50,7
Základní školy	18	7 377	409,9	244,5
Základní umělecké školy	2	1 765	882,5	641,0
Střední školy	16	5 679	354,9	316,3
Střediska pro volný čas	2	2 147	1073,5	760,0

Pramen: Školský úřad Opava

Tabulka 31: Střední školy v Opavě

Střední škola
Gymnázium
Mendelovo gymnázium
Vyšší odborná škola a Hotelová škola *
Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy
Masarykova střední zemědělská škola
Soukromá střední podnikatelská škola a Střední odborné učiliště, s.r.o.
Obchodní akademie *
Střední průmyslová škola stavební *
Střední zdravotnická škola
Střední průmyslová škola a Střední uměleckoprůmyslová škola
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště poštovní *
Střední odborné učiliště zemědělské
Církevní střední varhanická škola *
Střední odborné učiliště služeb a obchodu
Střední odborné učiliště stavební a Učiliště
Soukromé střední odborné učiliště podnikatelské, s.r.o.

Pramen: Školský úřad Opava

Poznámky: * škola s nadregionální působností.

Vzhledem k lokalizaci velkého počtu středních škol představuje Opava zázemí pro ostatní části okresu Opava, zejména Vítkovska a Budišovska.

Město Opava je sídlem Slezské univerzity a jedné z jejích dvou fakult Filozoficko – přírodovědecké fakulty. Druhá fakulta, Obchodně podnikatelská fakulta, sídlí v Karvině.

Tabulka 32: Vývoj počtu studentů zapsaných na Slezské univerzitě

	96/97	97/98	98/99	99/00
FPF Opava	1351	1431	1660	1718
OPF Karviná	1364	1521	1611	1805
Celkem	2715	2952	3271	3523

Pramen: Slezská univerzita

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko - přírodovědecká fakulta (1 620 studentů k 30.6. 2000)

- Ústav bohemistiky a knihovnictví
- Ústav cizích jazyků
- Ústav historie a muzeologie
- Ústav společenských věd
- Ústav fyziky
- Ústav informatiky
- Institut tvůrčí fotografie
- Kabinet lektorských jazyků
- Kabinet tělesné výchovy

Ústav matematiky v Opavě (90 studentů k 30.6. 2000)

1.4.4 Zdravotnictví a sociální zařízení

Opava jako správní centrum okresu hraje významnou roli z hlediska zdravotní a sociální péče pro celý okres Opava. Lůžková zdravotnická zařízení mají rovněž nadregionální charakter. Jedním z hlavních nedostatků těchto zařízení je nedostatečný počet lůžek následné péče.

Tabulka 33: Lůžková zdravotnická zařízení ve městě Opava (k 1.7. 2000)

Název zařízení	Místo	Celkem lůžek	Počet lůžek následné péče	Stacionář
Psychiatrická léčebna	Opava	1 025	465	
Státní slezská nemocnice	Opava	669	48	
Kojenecký ústav	Opava	50		25

Pramen: Ústav zdrav. inf. a stat. ČR, reg. odb. sev. Morava, okr. prac. Opava

Město Opava má poměrně dobře vyvinutý systém sociálních zařízení a poskytovaných služeb různým skupinám obyvatelstva. Jako potřebné se jeví i podrobné zmapování sociálních potřeb, respektive jejich detailní analýza pro celý okres Opava a navázání úzké spolupráce správců sociálních zařízení a poskytovatelů sociálních služeb.

Tabulka 34: Sociální zařízení ve městě Opava

Typ zařízení	Počet
Domov důchodců	3
Penzion	2
Regionální středisko pečovatelské služby	1
Dům s pečovatelskou službou	3
Středisko osobní hygieny	1
Azyl pro matku a dítě	1
Ústav sociální péče	1
Charita	1
Azylový dům Samaritán	1
Manželská a předmanželská poradna	1
Zvláštní zařízení pěstounské péče	1
Denní pobyt pro mentálně postiženou mládež	1

Pramen: OkÚ – referát sociálních věcí

Tabulka 35: Počet klientů a lůžková skladba v domovech důchodců

Domov důchodců	Klientů	Imobilních	Pokojů dle počtu lůžek				
			1	2	3	4	5
Rooseveltova	56	34%	2	6	4	5	2
Rybářská	155	23%		15	22	11	3
Dům pokojného stáří	21						

Pramen: OkÚ – referát sociálních věcí a Charita Opava

Všechna místa v domovech důchodců jsou pro trvalý pobyt.

Tabulka 36: Domy s pečovatelskou službou

Lokalita	Počet
Rolnická	48
Hobzíkova	25
Jateční	20
Celkem bytů	93

Pramen: OkÚ – referát sociálních věcí

Tabulka 37: Zařízení a služby pro seniory a dlouhodobě nemocné ve Městě Opava

Typ zařízení / služby
Domov důchodců (Roosewelta)
Domov důchodců (Rybářská)
Dům pokojného stáří sv. Zdislavy
Penzion I
Penzion II
Domy s pečovatelskou službou (3)
Pečovatelská služba OÚSS
Agentura domácí péče OASA
ADP Magna res
ADP Medea
Dobrovolné pečovatelky ČK
Středisko osobní hygieny
Domovinka – stacionář sv. Anežky
Klub důchodců Masarykova
Klub důchodců Kateřinky
Klub důchodců Kasárenská
Universita třetího věku

Pramen: Charita Opava

Tabulka 38: Zařízení a služby pro obyvatele se zdravotním postižením ve městě Opava

Typ zařízení / služby
ÚSP pro mentálně postižené děti a mládež (Mánesova)
ÚSP pro mentálně postižené děti a mládež Marianum
Domov pro nevidomé Vlaštovičky
Kojenecký ústav – denní stacionář pro děti s postižením
Denní pobyty pro mentálně postiženou mládež a dospělé
Pečovatelská služba pro zdravotně postižené
Osobní asistence pro TZP – Nezávislost
Chráněné obydlí pro duševně nemocné
Bezbariérové byty pro TTP
Denní stacionář – Rehabilitační dílny pro duševně nemocné
Chráněné dílny Charity
Chráněné dílny a chráněná pracovní místa
Poradny:
Poradna pro zdravotně postižené SZdP
Poradna Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých
Aktivizace a rehabilitace ZP:
Svaz neslyšících
Svaz postižených civilizačními chorobami
ONKO ISIS
ROSKA
Svaz tělesně postižených
Klub ZP turistů ELÁN
Klub Minerva
Školy:
Základní škola pro nevidomé a vady řeči
Speciální pedagogické centrum pro zrak. postižené
Speciální mateřská škola a SPC pro tělesně postižené a děti s vadami řeči

Pramen: Charita Opava

Tabulka 39: Zařízení a služby pro obyvatele v sociální tísní ve městě Opava

Typ zařízení / služby
Azylový dům pro muže Samaritán
Azylový dům pro matky s dětmi OÚSS
Nouzová lůžka pro ženy – Charita
Krizový telefon – linka důvěry
Zabezpečení oděvu a potřeb – Charita
Sociální odbor MMO
Sociální referát OkÚ
Kontaktní místo státní sociální podpory
Manželská poradna OÚSS
Poradna pro ženy a dívky SONŽ
Centrum pro rodinu katolické církve
Občanská poradna – Charita
Koordinátor prevence kriminality MMO
Koordinátor romské problematiky OkÚ
Centrum a poradna pro problémy závislosti Pod slunečníkem

Pramen: Charita Opava

Tabulka 40: Zařízení a služby pro problematickou mládež a děti ve městě Opava

Typ zařízení / služby
Dětský domov Rybí trh
Kojenecký ústav
Pedagogicko – psychologická poradna
Středisko výchovné péče
Fond ohrožených dětí
Zvláštní zařízení pěstounské péče
Dětské oddělení Psychiatrické léčebny + škola
Streetworker OkÚ
Hřiště Hliník
Neškola Charita
Klub dětí Elim
Klub mládeže Křesťanské sbory
Klub mládeže Cesarea

Pramen: Charita Opava

Hlavními problémy v sociální péči je nedostatek různých specifických sociálních zařízení nebo alternativních sociálních služeb.

Služby pro seniory a dlouhodobě nemocné:

- dietní jídelna pro důchodce;
- týdenní stacionář pro staré občany;
- stacionář pro terminální fázi života;
- respitní péče (pro rodinné příslušníky pečující o těžce nemocné);

Služby pro obyvatele se zdravotním postižením:

- denní stacionář pro mentálně postižené děti;
- stacionáře pro občany s dalšími druhy postižení;
- domov pro psychopaty a chronické toxikomany a alkoholiky;
- chráněná obydlí pro mentálně postižené;
- systém osobní asistence pro mentálně postižené děti;
- bezbariérová MHD;

Služby pro obyvatele v sociální tísni:

- dům/byty na půl cesty;
- denní centra;
- komunitní centrum;
- romské komunitní centrum;

Služby pro problematickou mládež a děti:

- stanice pečovatelské služby pro přechodné ubytování dítěte;
- krizové ubytování pro ohrožené děti;
- pomoc obětem trestných činů – poradna s asistencí;

Vzhledem ke skutečnosti, že v okrese Opava je vyšší koncentrace tělesně postižených občanů (díky přítomnosti nadregionálních zdravotnických zařízení pro tělesně postižené) a město Opava současně představuje pro část těchto občanů zdravotní, kulturní a pracovní zázemí, je důležité vyřešit otázku jejich co možná nejlepšího zapojení do společnosti. To je v současné době limitováno různými technickými a dopravními překážkami.

1.4.5 Bydlení

Podle údajů ze SBLD 1991 přibližně tři čtvrtiny domácností města Opavy bydlí v bytových domech. Ze všech 22 měst České republiky s 50 tisíci a více obyvateli měla Opava v r. 1991 nejslabší vybavenost obyvatelstva byty a stále je nedostatečná.

Tabulka 41: Trvale obydlené byty v r. 1991

	Počet	Bytů na 1000/obyv	% bytů v RD
město Opava	22 217	353,7	27,5
okres Opava	60 183	333,2	41,2
Ostravský kraj	452 609	352,7	32,5
ČR	3 705 681	359,7	42,6

Pramen: SLBD 1991 a MMR ČR – Bytová výstavba v Ostravském kraji 1991 - 1998

Tabulka 42: Bilance bytového fondu 1991 - 1998

	Trvale obydlené byty					Byty na 1000 obyv v r. 1998	Obyvatel na 1 byt	
	dokonč. byty	zaniklé byty	přírůstek 91-98		bytů v 1998		1991	1998
			absol.	v %				
okres Opava	2 724	2 889	-165	-0,27	60 018	330,1	3,00	3,03
Ostravský kraj	19 180	21 180	-2 545	-0,56	450 064	350,5	2,84	2,85
ČR	194 076	180 000	14 076	0,38	3 717 185	361,3	2,78	2,77

Pramen: MMR ČR – Bytová výstavba v Ostravském kraji 1991 - 1998

Tabulka 43: Obce s největšími počty dokončených bytů v období 1997-1998 v Ostravském kraji

1997		1998		1997 - 1998	
Obec	Počet	Obec	Počet	Obec	Počet
Ostrava	216	Ostrava	435	Ostrava	651
Bruntál	95	Opava	47	Opava	133
Opava	86	Hlučín	46	Bruntál	114
Albrechtice u Č.T.	60	Frydland n. O.	34	Frydek-Místek	68
Frydek-Místek	54	Český Těšín	34	Třinec	68
Havířov	54	Třinec	32	Hlučín	66
Vrbno p. P.	48	Karviná	30	Havířov	65
Třinec	36	Studénka	25	Albrechtice u Č.T.	63
Bohumín	33	Malá Morávka	22	Karviná	60
Karviná	30	Příbor	20	Vrbno p. P.	57

Pramen: MMR ČR – Bytová výstavba v Ostravském kraji 1991 - 1998

Tabulka 44: Počet žadatelů o byt v Opavě

0 + 1	1 + 1	2 + 1	3 + 1 a větší
20	97	176	62

Pramen: Bytová komise MMO

Tabulka 45: Počet dokončených bytů v obcích s 5 000 a více obyvateli v letech 1997-98

	Počet		1997-1998		Struktura dokončených bytů (%)			
	1997	1998	celkem	na 1000 obyv. ročně	RD	byt. domy	nástavby a přístavby	
							k RD	k byt. domům
Opava	86	47	133	1,07	36,8	51,1	11,3	0,8
Hlučín	20	46	66	2,26	27,3	0,0	28,8	43,9
Kravaře	13	14	27	2,04	37,0	0,0	48,2	14,8
Vítkov	7	7	14	1,08	35,7	0,0	42,9	21,4
Hradec n. M.	14	6	20	1,97	70,0	0,0	30,0	0,0
Ostravský kraj	1 443	1 609	3 052	1,18	45,9	22,8	23,5	7,8
ČR	15 159	20 027	35 186	1,70	42,2	32,4	12,5	12,9

Pramen: MMR ČR – Bytová výstavba v Ostravském kraji 1991 - 1998

I když v posledním období patří město Opava k městům s nejvyšším počtem nově dokončených bytů v Ostravském kraji, v poměru k počtu obyvatel je tento počet stále podprůměrný a město se tak potýká s dlouhodobým deficitem bytů.

Tabulka 46: Počet a velikost nových rodinných domů v okrese Opava

	Počet dokončených domů				Průměrná zast. plocha m ²			
	1995	1996	1997	1998	1995	1996	1997	1998
okres Opava	84	75	95	113	118	138	137	142
Ostravský kraj	480	482	565	679	127	138	136	140
ČR	4 885	5 097	5 919	7 633	133	139	145	146

Pramen: MMR ČR – Bytová výstavba v Ostravském kraji 1991 - 1998

Tabulka 47: Pořizovací cena 1 m² užitkové plochy dokončených bytů

	rodinné domy				nástavby a přístavby k rodinným domům			
	1995	1996	1997	1998	1995	1996	1997	1998
okres Opava	6209	7781	8990	10670	4883	5855	6221	6666
Ostravský kraj	8365	10313	11374	12824	4955	5619	6600	7242
ČR	10234	12269	14105	14894	5525	6222	7340	7735
	bytové domy				nástavby a přístavby k bytovým domům			
	1995	1996	1997	1998	1995	1996	1997	1998
okres Opava	-	-	17143	18663	-	-	9332	13541
Ostravský kraj	9645	13652	12057	17699	-	7552	11499	11788
ČR	11716	13091	16331	19898	10480	9202	12985	12812

Pramen: MMR ČR – Bytová výstavba v Ostravském kraji 1991 - 1998

I když údaje o pořizovacích nákladech staveb nejsou statisticky přesně podloženy, ukazuje se, že při stavbě rodinných domů a přístaveb k nim jsou náklady v okrese Opava nižší než krajský nebo celostátní průměr. Z toho se dá usuzovat na vyšší úroveň svépomoci. Na druhé straně v okrese Opava se vykazují vyšší náklady na stavbu bytových domů.

Tabulka 48: Průměrné ceny běžných třípokojových bytů v okresních městech Ostravského kraje

	cena bytu	cena za 1 m ²
město Bruntál	340 000	4 766
město Frýdek-Místek	390 000	5 467
město Karviná	335 000	4 696
město Nový Jičín	325 000	4 556
město Opava	525 000	7 360
město Ostrava	560 000	7 889

Pramen: Ústav územního rozvoje

1.4.6 Kultura a sport

Kultura a kulturní zařízení

Město Opava je druhým nejvýznamnějším kulturním a společenským centrem Ostravského kraje. Je sídlem významných kulturních institucí, např. Slezského muzea, Slezského divadla, Zemského archivu, řady galerií, výstavní prostor atd.

Slezské muzeum, jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury ČR, má dlouhodobou tradici (založeno v r. 1814), je nestarším muzeem v Ostravském kraji třetím největším na území ČR. Jeho součástí je rovněž Památník Petra Bezruče, Arboretum v Novém Dvoře, Památník bojů za svobodu v Hrabyni a Slezský ústav.

Slezské divadlo je druhým nejnavštěvovanějším ze šesti profesionálních divadel v Ostravském kraji. Bylo založeno v r. 1805 a provozuje činoherní a operní soubor. Budova divadla je současně jednou z nejvýznamnějších stavebních památek na území města.

Dalšími významnými kulturními zařízeními jsou **Dům umění**, **Městský dům kultury Petra Bezruče**, soukromé galerie a umělecké kluby. Pro kulturní výchovu dětí hrají velkou roli, kromě vzdělávacího systému, **Dům Děti a Mládeže**, **Loutkové divadlo** a řada výtvarných souborů.

Mezi důležité instituce, které se zabývají organizací kulturních a společenských akcí, patří, **Odbor školství a kultury Magistrátu města Opava**, a dále zejména **Matice slezská**, jejímž hlavním posláním je zachování kulturních a historických hodnot formou vzdělávání, kulturní činnosti, organizací festivalů atd. Ve městě působí rovněž řada soukromých uměleckých agentur a klubů.

Sport a sportovní zařízení

Ve městě Opava působí několik profesionálních sportovních klubů, např. ligové celky kopané, basketbalu aj., jejichž aktivita přináší městu, mimo jiné, možnosti pro trávení volného času, zviditelnění města a zvýšení jeho prestiže. Sportovní výsledky a popularita sportu má rovněž kladný vliv na sportovní výchovu mládeže.

Ve městě Opava je poměrně dobře rozvinuta sportovní infrastruktura a je zde vysoký podíl obyvatelstva organizovaného v různých sportovních klubech a kroužcích. Město je rovněž vlastníkem významných sportovních zařízení, které využívají jak profesionální sportovní kluby, tak zájmové sportovní organizace i široká veřejnost, např. **zimní stadion, bazén, koupaliště, fotbalový stadion SFC, Sportovní hala BK**, atd. Na druhou stranu tato infrastruktura není dostatečně využívána zejména pro potřeby neorganizované veřejnosti, ať již z důvodu technické nepřístupnosti těchto zařízení nebo finanční náročností. Na města se také nachází značný počet hřišť a tělocvičen při různých školních zařízeních. I přes poměrně hustou síť těchto zařízení nejsou tato hřiště dostatečně využívána nebo zpřístupněna mimoškolní veřejnosti.

1.5 Životní prostředí

1.5.1 Ovzduší

Dominantním zdrojem znečištění ovzduší města jsou mobilní zdroje třídy REZZO IV, tj. doprava a zdroje třídy REZZO III. V průmyslové oblasti Komárova je předpoklad možného vyššího obsahu těkavých organických látek (VOC).

Největší vliv na ovzduší města má doprava, která je vedena naprosto nevhodně centrem města, vnitřní okruh městem je veden do kopce a má tři základní křižovatky, které zatěžují ovzduší vysokými emisemi při zastavování a rozjezdech automobilů. Tím dochází k jevu, že nejvyšší koncentrace obyvatelstva koresponduje s nejvyšší imisní zátěží a zvláště je zatížena dětská populace, neboť přímo u vnitřního okruhu je umístěno šest základních a středních škol a jedna školka. Během 24 hodin vjede a vyjede z města přes 60 000 vozidel. K dopravně nejzatíženějším komunikacím patří průtah městem – až 25 000 vozidel za 24 hodin. Průměrný nárůst dopravního zatížení od roku 1995 k roku 1999 je 30% ročně. Podíl nákladní dopravy činí 14%, na vnitřním okruhu města až 25%, ekvivalentní podíl nákladní dopravy na znečištění ovzduší přesahuje i 50%, především na ulici Krnovské. Denní dynamika má dvě špičky - 11 hod a 15,30 hod., odpolední je vyšší, sobotní a nedělní provoz je výrazně klidnější. Významným prvkem snižování exhalací je existence trolejbusové městské hromadné dopravy.

V Opavě jsou umístěny dvě monitorovací stanice na čistotu ovzduší:

- Kateřinky – sídliště – AIM, ČHMÚ - stanovení SO₂, NO_x, SPM;
- Olomoucká – manuální stanice OHS - stanovení SO₂, NO_x, SPM;

Letní koncentrace SO₂ klesají na úroveň relativně čisté venkovské krajiny. V zimním období se projevuje výrazný nárůst související s topnou sezónou. V dlouhodobém trendu koncentrace SO₂ souhlasně s celou republikou klesají.

Koncentrace oxidu dusíku dlouhodobě neklesají vzhledem k nárůstu dopravy. Dále lze očekávat jejich nárůst, v nejlepším případě stagnaci. Povolené imisní limity NO_x jsou překračovány zejména v oblasti dopravního průtahu městem.

Nejzávažnějším kontaminantem v ovzduší města je benzoapyren - BaP a případně další polyaromatické uhlovodíky vázané na pevné částice v ovzduší. Doporučené hodnoty BaP (1 ng.m⁻³ vzduchu) jsou řádově překračovány. BaP je prokázaným karcinogenem. Zdrojem BaP jsou emise z dopravy i lokálních topenišť. Překvapivě vysoké hodnoty PAU byly zjištěny na okraji města v Kylešovicích. Předpokládaným zdrojem je vysoké zastoupení lokálních topenišť a pravděpodobně i vliv centra při severních větrech v zimních měsících.

Rovněž koncentrace polévatého prachu stabilně překračují imisní limity. V prašnosti hrají značnou roli rovněž i reemise.

Imisní limity pro rizikové prvky nejsou v Opavě překračovány. Na sumě koncentrací rizikových prvků se podílí v největším měřítku olovo, což je přirozené vzhledem k dominantnímu vlivu silniční dopravy. Koncentrace arsenu v atmosférické depozici graduje v ohnisku, které se nachází na ulici Kasárenské, Pivovarské a Krnovské. Nejvyšší koncentrace Cd v atmosférické depozici je v Kylešovicích s klesající tendencí k severu. Koncentrace Cd v ovzduší ve městě vytváří ohnisko, které má střed na hranici Sadů svobody, Tyršové ulice a Nádražního okruhu v blízkosti Státního veterinárního ústavu. Podobný trend mají koncentrace rtuti v atmosférické depozici.

Koncentrace těkavých organických látek (VOC) je prokazatelně závislá na intenzitě dopravy. Celkově jsou nejzatíženějšími místy křižovatka Hradecká - Nádražní okruh a Těšínská - Komenského. V letních dnech se zde dají očekávat i zvýšené koncentrace přízemního ozónu. Koncentrace ozónu nejsou v Opavě monitorovány.

V zimním období, zejména v inverzních stavech a při stabilním zvrstvení ovzduší se smazává rozdíl v úrovni znečištění ovzduší mezi středem a okrajem města. V letním období je kontaminace ovzduší na okraji města výrazně nižší. Městská část Kateřinky je jednou z nejčistších zón. Naopak část Kylešovice je značně zatížená, v zimě srovnatelně se středem města. Na této skutečnosti se podílí i nízká ekologická gramotnost obyvatelstva a spalování odpadů a jiných nevhodných materiálů v domácích topeništích.

Ovzduší je nejvíce kontaminováno v centru města, dále se projevuje posun maximální kontaminace ve směru jihovýchodním. Dominantním rizikem volného ovzduší je zátěž prašným aerosolem.

Zemní plyn v současné době odebírá zhruba 90% obyvatel. V některých částech města - Pusté Jakartice - se nepočítá s plynofikací vzhledem k odlehlosti a řídké zástavbě.

1.5.2 Hluk

Hlavním zdrojem hluku je doprava. Největší hlučnost v silniční dopravě stále způsobuje těžká nákladní doprava.

Povolené hodnoty jsou překračovány pravidelně na ulicích Krnovská, Hradecká, Olomoucká, Komenského, Hlavní, Ratibořská, Praskova, Kasárenská, Pekařská. Průměrná hluková hladina na území města překračuje povolené limity cca o 10 dB.

Rovněž železniční doprava na trase Opava východ a Ostrava je zdrojem hlukového zatížení. Především tam, kde je železniční trať umístěna na náspu, se hluk šíří do větších vzdáleností.

Dalším zdrojem hluku jsou bodové zdroje, jako plynové kotelny, provozování restauračních zařízení, diskotéky, atd.

1.5.3 Odpady

Kromě domácností jsou významnými zdroji odpadů průmyslové podniky (zejména strojírenské, farmaceutické, chemické, plastového průmyslu, potravinářské a papírenské). Průmyslové odpady se z velké části recyklují (zejména papír, plasty, sklo a kovy). K separaci odpadu dochází rovněž v jednotlivých obcích. Papír a plasty jsou dotřídovány a připravovány k recyklaci v technických službách Opava. Biologicky rozložitelný odpad je kompostován. Nerecyklovatelný odpad je skládkován.

1.5.4 Voda

Hlavním tokem v Opavě je řeka Opava, které protéká územím v délce 13 km. Na okraji města Opavy je zatopený sádrovcový důl (Stříbrné jezero), který slouží v letním období k rekreačním účelům.

Kvalita vody se v průběhu poslední dekády mírně zlepšila. Výrazně se projevilo zlepšení kyslíkového režimu, snížení koncentrace forem dusíku a počet fekálních koliformních bakterií po rekonstrukci ČOV v Opavě a v Krnově. Celkově také v hlavních tocích poklesl obsah těžkých kovů, mj. jako důsledek omezení průmyslové výroby, ale také v důsledku větších průměrných průtoků v 2. polovině poslední dekády.

Ve směru toku od Vávrovic po Malé Hoštice se jakost vody v řece Opava snižuje. Je tak patrný vliv intravilánu. Ukazatel kyslíkového režimu ve Vávrovicích je o stupeň lepší než na profilu v Malých Hošticích.

Na základě chemických a biologických ukazatelů na profilech **řeky Opavy** lze podle metodiky ČSN 757221 zařadit **jakost vody do kategorie čistá a znečištěná voda**. Základní chemické ukazatele

řeky Opavy ve Vávrovicích jsou vyhodnoceny v kategorii velmi čisté vody (pH, teplota, rozpustné látky) a vody znečištěné a to zejména u obsahu fosforu a dusíkatých sloučenin (N-NH₄, N-NO₂, N-O₃). Ukazatele kyslíkového režimu vykazují hodnoty čisté vody. Nejvyšší obsahy anorganického dusíku ve vodě se vyskytují v jarním období, kdy dochází k nejvyššímu splachování dusíkatých hnojiv z aplikací na pole.

Voda v Opavě je vhodná pro vodní sporty, zásobování průmyslu vodou, nemá však velkou krajinnotvornou hodnotu (ve smyslu ČSN 757221) pro vysoký obsah mikrobiologických ukazatelů, hlavních chemických ukazatelů a kyslíkového režimu.

Kvalita vody v zatopeném **sádrovcovém dole v Opavě** má rozdílné hodnoty v letním a zimním období. V letním období je využívána jako přírodní koupaliště, v této době se objevují ve vzorcích bakterie ve zvýšeném množství, které překračují ČSN - mikrobiologické ukazatele. V tomto období je voda podle rozborů OHS Opava klasifikována jako ke koupání nevhodná. Vysoký obsah síranů a vysoká tvrdost vody je dána přírodním původem a nelze tyto ukazatele posuzovat jako průmyslové znečištění. Ostatní ukazatele kvality zařazují tuto vodu do kategorie vody čisté.

Hlavním zdrojem pitné vody pro město Opavu je povrchová voda z nádrže Kružberk s úpravnou vody v Podhradí, který kryje potřebu pitné vody v městě Opavě přibližně z 90 %. Ostatní zdroje pitné vody jsou Jaktařský zářez, Palhanecké studny, Velké Hoštice. Kvalita srážkových vod, které mají významný vliv na kvalitu povrchové vody, je v posledním desetiletí na území ČR poměrně stabilní. Hlavními kontaminujícími látkami jsou sírany, jejich koncentrace ve srážkách se mírně snižuje, ale přesto jsou dominantní složkou. Vliv sloučenin dusíku (NO₃⁻ a NH₄⁺) se v posledních letech ovšem zvyšuje (ročenka životního prostředí ČR 1995).

Kvalita pitné vody pro opavské spotřebitele je značně variabilní, většinou však vyhovuje nárokům ČSN 757111. Průměrné hodnoty dusičnanů oscilující okolo hodnoty 15 mg/l signalizují určitou opatrnost při použití pitné vody pro přípravu kojenecké výživy. Koncentrace fluoridů v pitné vodě je nízká a nemůže zabezpečit jejich potřebnou suplementaci.

Na veřejnou kanalizaci místa je napojeno cca 55,5 tis. obyvatel, z toho na ČOV 52 tis. obyvatel. Jedná se zejména o obyvatelstvo katastrálního území Opava - město, Opava - předměstí, Opava - Jaktař, Opava - Kylešovice, Opava - Kateřinky. Místní části: Malé Hoštice, Komárov, Suché Lazce, Podvihov, Zlatníky, Milostovice, Vlastovičky, Vávrovce, nejsou na systém veřejné kanalizace města Opavy napojeny a mají obecní kanalizace venkovského typu pro odvádění srážkových vod s napojenými odpadními vodami ze septiků, jímek nebo bez předčištění. Vody nejsou čištěny na centrálních ČOV, ojedinele se čistí odpadní vody v domovních ČOV.

Město Opava je vybaveno městskou ČOV, která byla rekonstruovaná v roce 1997 do současné podoby, tak aby odpovídala současným požadavkům technického rozvoje na čištění odpadních vod. ČOV má dostatečnou kapacitu na čištění odpadních vod s výhledem na nárůst počtu obyvatel i předpokládané napojení dalších místních částí (Malé Hoštice, Komárov, Vávrovce).

Čištění odpadních vod, respektive jejich odvedení veřejnou kanalizací na ČOV, není dosud uspokojivě vyřešeno v oblastech staré zástavby části Kylešovice, Kateřinky, Jaktaře a oblasti průmyslové zóny ul. Palhanecká, Karlovecká a Jaselská.

Odkanalizování odpadních vod

Převážná část stokové sítě města má dostačující kapacitu pro odvádění odpadních (srážkových, průmyslových i splaškových) vod. V některých lokalitách dochází při přívalových deštích k hydraulickému přetížení a zatápění napojených nemovitostí.

Kanalizace je vzhledem ke stáří stokové sítě v poměrně dobrém stavu. Přesto se však vyskytují stoky ve velmi špatném technickém stavu. Zde může docházet k vnikání balastních vod do kanalizace nebo naopak úniku odpadních vod do vod podzemních, případně ke vzniku havárií.

K odstranění vypouštění nečištěných odpadních vod je nutno dořešit situaci v části Kylešovice - oblast ulice Gudrichovy a okolí, kde jsou odpadní vody částečně zaústěny do Otického příkopu a do řeky Moravice. Dále je nutno odvést odpadní vody z oblasti Čapákovo nábřeží a oblasti ulic Palhanecká, Karlovecká, Jaselská a části Jaktaře do veřejné kanalizace a na ČOV.

1.5.5 Půda

U většiny rizikových prvků jsou jejich obsahy v zahrádkářských půdách zřetelně vyšší než jejich obsahy v běžně obhospodařovaných zemědělských půdách v okolí města. Největší rozdíl je v obsazích zinku a rtuti, méně u mědi, olova a niklu. Hodnoty obsahu kobaltu jsou v zemědělských a zahrádkářských půdách prakticky stejné. Zvýšený obsah rizikových prvků je výsledkem intenzivnějšího hospodaření na malých plochách, tj. kompostováním rostlinných zbytků, intenzivnějším hnojením a ochranou rostlin. K tomu přistupuje i větší imisní zatížení z lokálních zdrojů topení a dopravy.

Největší koncentrace rizikových prvků se nachází v centrálních částech sídlištních aglomerací, v průmyslových zónách a v blízkosti frekventovaných dopravních komunikací.

Problémovým prvkem v zahrádkářských koloniích na území města je zinek, který v 68 % přesahuje povolené normativy dle vyhlášky č.13/94 Sb. Ve srovnání se zemědělskými půdami v okolí Opavy jsou výrazně zvýšené také obsahy mědi a rtuťi, částečně mědi. V půdách městské zeleně dominují v úrovni znečištění zinek a olovo v oblasti ulice Olomoucká-soud a ulice Jaselská.

Ve srovnání s překračováním limitů u rizikových prvků je úroveň kontaminace u PAU mnohonásobně vyšší. V půdách v centru města a v Kylešovicích je povolená suma PAU překročena 14x, u chryseny bylo dosaženo extrémního překročení normy 140x. Jako problémové PAU se jeví Phe, Ant, Fluť, BaA, Chr a BaP. Průmyslová oblast města - Komárov je u PAU kontaminována značně méně než střed města, jako problémové se jeví koncentrace rtuti.

Rekultivovaná skládka komunálního odpadu na kopci Šibeňák nepředstavuje u kontaminace rizikovými prvky následné riziko pro okolí i plodiny.

1.5.6 Kontaminace plodin

Pro obsahy prvků je listový opad a travní hmota z parkové zeleně vyhovující pro následné kompostování.

V případech, kdy travní porosty z okrajových částí města jsou používány jako krmivo pro domácí chov králíků je možno travní hmotu hodnotit jako vyhovující s ohledem na veterinární normativy. Nejvyšší koncentrace PAU v travní hmotě se objevují v Dvořákových sadech a na sídlišti v Kylešovicích.

Stávající hygienické normativy pro rizikové prvky u plodin z městských zahrádkářských kolonií nejsou pravidelně překračovány. Zdravotní rizika z poživatin jsou relativně nízká, pravděpodobně „vážnějšími“ kontaminanty jsou kadmium, arsen a PCB. Pro PCB lze však očekávat další postupné snižování úrovně kontaminace, neboť se jedná o znečištění staré, bez nových zdrojů. U samozásobitelů ve městě Opavě bude pravděpodobně riziko spotřebního koše zvýšeno převážně o riziko arsenu z brambor.

V pěstovaných plodinách nebyly sledovány obsahy PAU. Dá se předpokládat určité zvýšení koncentrací, přestože obsah organických polutantů je v rostlinách obecně mnohem nižší než v půdách. Nadzemní části rostlin obsahují přibližně 10x více PAU než části rostlin ukryté v zemi.

Kontaminace rostlin je způsobena především depozicí z ovzduší a rostliny jsou kontaminovány povrchově sedimentací a sorpcí.

1.5.7 Zdravotní stav dřevin

K nejvýznamnějším plochám zeleně patří komplex sadů na hlavním okruhu, městské sady a park u nemocnice a léčebny.

V zásadě lze konstatovat, že zdravotní stav dřevin je ovlivňován zhoršujícím se životním prostředím ve městě. K hlavním příčinám patří:

- zvýšení emisí znečišťujících látek z automobilové dopravy, především v centru města,
- omezování kořenového systému dřevin rozšiřováním zpevněných ploch, opravami a budováním nových inženýrských sítí,
- snižování přísunu dostatečného množství vody a živin, které mají dřeviny k dispozici a zvyšování obsahu chemických látek při automobilovém provozu a údržbě vozovek.

Takto oslabené dřeviny hůře reagují na přítomnost živočišných škůdců a snadněji podléhají chorobám a infekcím.

Současný zdravotní stav porostů kolem hlavního okruhu je podmíněn mimo jiné velmi silnou frekvencí automobilové dopravy v jejich těsné blízkosti. Odumírání terminálů, rychlý opad listů, zpomalený růst a prosýchání korun stromů jsou způsobeny s velkou pravděpodobností silnou koncentrací výfukových plynů a aerosolů v ovzduší.

Stromy v blízkosti komunikace (především javory a lípy) jsou pravidelně ořezávány, což přispívá k jejich postupnému oslabování - snížená asimilace. Pravděpodobně v důsledku zahuštění porostu, což je možno vysvětlit snahou po „nejúčinnějším“ filtru zplodin, jsou některé partie sadů přeplněny náletovými dřevinami, které ruší původní kompozici. Zpravidla se jedná o druhy nevýznamné ze sadovnického hlediska, se slabě vyvinutou korunou a netypickým habitem. Pomístně jsou provedeny dosadby alejí. Jedná se o nevyrovnaný materiál, většinou bez zapěstované koruny. Obnova a výsadba v této nejfrekventovanější části vyžaduje skutečně kvalitní výpěstky včetně moderní technologie výsadby.

Keřové patro je tvořeno vyššími, relativně odolnými dřevinami. Keře však nejsou udržovány, ve většině ploch se jedná o přehoustlé a přestálé porosty, vyžadující radikální obnovu v důsledku zhoršených podmínek rovněž závlahu a přihnojování. V keřových porostech se objevuje zaplevelování křídlatkou, stejně jako mladé nálety v jednotných keřových skupinách.

Kvůli pečlivému hrabání listů přicházejí dřeviny o nezanedbatelný přísun živin, který je třeba nahradit. Značné množství dřevin je poznamenáno ořezy korun. Průvodními znaky těchto ne vždy zdůvodněných zásahů jsou prosýchání korun, odlupování kůry, objevují se zde plodnice dřevokazných hub jako důsledek infekce.

Stromy rostoucí v blízkosti anebo uprostřed chodníku mají kolem kmene minimální volný prostor, což snižuje příjem vody, obsah kyslíku v půdě a stabilitu stromu.

Mohutné **solitery**, které byly dříve ošetřeny, vyžadují prohlídku a obnovení táhel, v případě nutnosti ošetření nové. Na kvalitně ošetřených soliterách (platany, duby, jiny atd.) by se nemělo šetřit, takto mohutné stromy se v intravilánu měst již nikdy neobjeví.

V městských sadech a parku kolem Stříbrného jezera je velké množství stromů bez požadované koruny, převažují koruny přehoustlé, „dvojáky“ a jiným způsobem deformované. Při výsadbách nebyl použit kvalitní materiál, byl zanedbán výchovný řez. V současné době je nutno provést řez opravný a průběžně (cca co 5 let) ošetřovat a sledovat stav aleje.

Areál koupaliště se vyznačuje mj. výsadbou dřevin převážně parkového charakteru, které zpestřují do jisté míry areál. Západně od areálu Stříbrného jezera se nachází lesní plocha, pravděpodobně ošetřovaná dle LHP. Jedná se převážně o smrkovou monokulturu, kde byly nedávno v souvislosti s výskytem kůrovce provedeny zásahy. Jako vtoušený se zde nachází *Acer*, *Fraxinus*, *Populus*, *Tilia*, *Pinus silvestris* a *strobis* a *Quercus robur*.

Přechodná plocha mezi řekou Opavou a areálem městských sadů je charakteristická značnou zanedbaností. Objevují se zde mohutné solitery krátkověkých dřevin (*Populus nigra*, *Alnus glutinosa*), ale i druhy dlouhověké (*Tilia platyphylla*, *Ulmus glabra*, *Quercus robur*) ovšem značně poškozené, dále zcela suché jilmy (grafióza). Keřové patro tvoří převážně *Sambucus*, *Robinia* a náletové dřeviny.

Areál městských sadů je zdánlivě dobře udržován, avšak i zde se projevují nedostatky. Část parku tvoří kompaktní porosty lip včetně alejí. Část je ošetřena (ořez a stáhnutí). Dá se předpokládat, že vzhledem k věku se u většiny objeví dutiny, postupný rozpad koruny a snížená stabilita stromu. V některých místech je kořenový systém omezen zpevněnými plochami, aleje trpí splachem z vyvščeného tělesa komunikace.

U nemocnice a psychiatrické léčebny doplácí na blízkost frekventované ulice především lipová alej, u které byl pravděpodobně dotčen i kořenový systém inženýrskými sítěmi. Prosychání porostu v areálu léčebny se neprojevuje intenzivně, dochází k ojedinělému úhynu, především jehličnanů (*Tsuga*, *Picea pumila*). Zvýšená frekvence dopravy spolu s vláhovým deficitem z minulých let se může projevit. Nejnehodnotnější součástí zeleně areálu jsou mohutné exempláře dřevin z původních výsadeb (*Pinus nigra* var. *austriaca*, *Fagus sylvatica*, *Quercus robur*, *Quercus robur pyramidalis*, *Acer saccharinum*).

Na městském hřbitově převažují jehličnany, jejichž zdravotní stav je průměrný, relativně lepší než u domácích smrků, prosychají smrky pichlavé, částečně se objevuje kůvec. V části židovského hřbitova dochází k vývrátům přestárých stromů. Lipové aleje nejsou zcela odborně ošetřeny, objevují se zde dvojáky a špatné řezy korun v minulosti. Nejproblematictější je alej před hřbitovem na Otické ulici. Systematický ořez korun, který je však odůvodnitelný, neboť při jeho vynechání může dojít v případě silných a těžkých větví k rozlomení koruny, vyčerpává dřeviny. Kromě toho ne vždy byl ořez kvalitně proveden. Často se objevují důsledky napadení ořezané koruny hnilobami, opadává kůra, objevují se plodnice dřevokazných hub.

1.5.8 Výdaje na životní prostředí

Magistrátem města Opavy, referátem ŽP bylo vydáno v roce 1999 16,840 mil. Kč na řešení životního prostředí v Opavě, z toho největší podíl tvoří zajištění svozu a likvidace komunálního odpadu (13 mil. Kč) a údržba zeleně (1,59 mil. Kč). V roce 2000 se předpokládají výdaje ve výši 21,049 mil. Kč, z toho na zajištění svozu a likvidace TKO 14,2 mi. Kč, na údržbu zeleně 3,5 mil. Kč.

Další výkony pro životní prostředí byly hrazeny Technickým službám Opava v celkové výši 22,72 mil. Kč v roce 1999, z toho na separovaný sběr a údržbu sběrných míst 3,42 mil. Kč, na čistotu města 9,8 mil. Kč. Pro rok 2000 se předpokládají výdaje ve výši 24,95 mil. Kč, z toho na separovaný sběr a údržbu sběrných míst 4,45 mil. Kč, na čistotu města 10,5 mil. Kč a na údržbu zeleně 10 mil. Kč.

1.6 Zemědělství a rozvoj venkova

1.6.1 Stav zemědělství ve městě Opava

Stabilizační makroekonomická opatření a snížení růstu hrubého domácího produktu velmi citelně zasáhly české zemědělství, které zaznamenalo téměř 30 % snížení zemědělské výroby. Příčinou mohou být změny ve výrobní struktuře a organizaci práce, ale především zrušení dotací cen potravin, ztráty východních trhů, liberalizace domácího trhu i zemědělského obchodu se zahraničím a minimalizace subvencí.

Od roku 1990 došlo v českém zemědělství k podstatným změnám v majetkových vztazích a v podnikatelské struktuře, zmnohonásobil se podíl samostatně hospodařících rolníků a došlo ke vzniku nové podnikatelské formy obchodních společností. Na druhé straně došlo ke snížení počtu družstev a téměř zániku státního zemědělského sektoru.

Po celou dobu transformace trvá tendence k nadvýrobě, klesá podíl agrárního obchodu na celkovém zahraničním obchodu ČR a vzrůstá pasivní bilance českého agrárního obchodu. Ekonomická situace většiny zemědělských podniků, i přes velmi rychlou adaptaci zemědělského sektoru na nové podmínky, zůstává tíživá nebo se zhoršuje a vede k silné zadluženosti většiny zemědělských firem i individuálních zemědělců. Podle výběrového šetření VÚZE dosáhla v roce 1999 úhrnná ztráta zemědělských podniků 2,12 mld. Kč, což je téměř pětkrát více, než v roce předchozím. **Od roku 1991 přesáhla celková ztráta českého zemědělství již 41 mld. Kč.**

Pokles reálné koupěschopné poptávky obyvatelstva poznamenal také potravinářský sektor, kde došlo **u řady komodit k propadu spotřeby nebo ke stagnaci.** V porovnání s celkovou mírou inflace v roce 1998 (10,7%) se oproti roku 1997 udrželo relativně nízké tempo růstu cen potravin a nápojů (4,6 %). **Nominální mzdy zaměstnanců v zemědělství se sice zvýšily o 7,7 %, ale mzdová disparita se dále pohloubila na úroveň 78,2 % oproti celému národnímu hospodářství a na 77,1 % oproti průmyslu.** Reálná mzda v zemědělství se meziročně snížila o 3,1 procentního bodu a v roce 1998 zůstala o 26,7 % pod úrovní roku 1989 i přesto, že se během tohoto období zvýšila produktivita práce.

Důležitým faktorem procesu transformace byla opatření regulace trhu prostřednictvím Státního fondu tržní regulace (SFTR), která umožnila řešení velkých přebytků agrární produkce. Dotační politika MZe byla přesměrována na podporu investic a restrukturalizaci zemědělské prvovýroby pomocí Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF). **Výše dotací pro zemědělskou prvovýrobu se jeví jako nedostatečná a není srovnatelná s dotacemi EU,** čímž stěžuje konkurenceschopnost.

Vstupní přírodní podmínky pro zemědělské hospodaření jsou v Opavě velmi dobré, neboť Opava a její okolí leží **v oblasti s velmi kvalitními půdami.** Díky velmi příznivým podmínkám je na tomto území rozvinuto především intenzivní zemědělství (okolí města Opavy, Vávrovice, Loděnice, Otice, Kylešovice, Kateřinky) na rozdíl od ostatních částí okresu. V současnosti dochází k velkým záborům půdy na periferii Opavy, a to z důvodu výstavby supermarketů. Tyto finanční prostředky však neplynou zpět do zemědělství.

Lesnatost v okrese Opava je nižší (26 %) ve srovnání s krajem až o 9 %. Z hlediska skladby vlastníků lesa je patrná dominance státních lesů – dvě třetiny z celkové výměry. Na zdravotní stav lesa mají **negativní vliv emise z průmyslu Ostravsko-Katovické aglomerace.** Smrkové monokultury jsou nahrazovány listnatými dřevinami a jedlí. V následující tabulce je uvedena rozloha půdy dle půdního fondu.

Tabulka 49: Struktura půdního fondu ve městě Opava (ha), 2000

	Zemědělská p.	Lesní p.	Vodní p.	Zastavěná p.	Ostatní p.	Celkem
Město Opava	6 777 75 %	508 6 %	154 2 %	508 6 %	1 112 12 %	9 059 100 %
Okres Opava	70 233 61 %	31 867 28 %	1 754 2 %	2 417 2 %	8 088 7 %	114 359 100 %
Česká republika	4 284 302 54 %	2 633 820 33 %	158 971 2 %	130 102 2 %	678 798 9 %	7 885 990 100 %

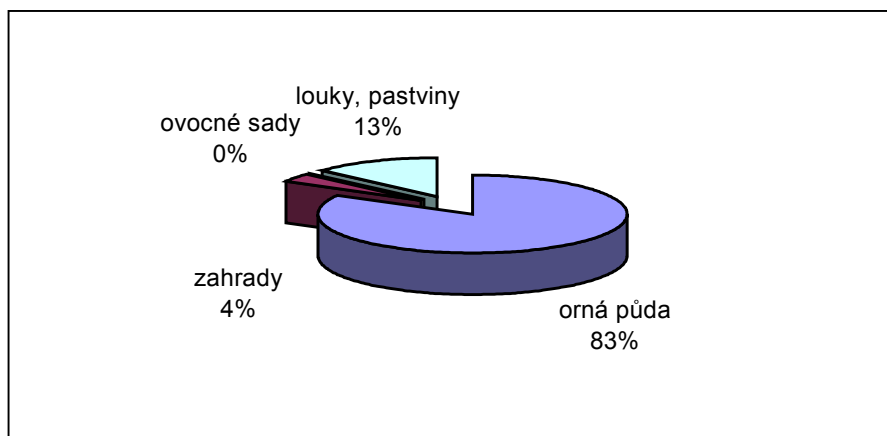
Pramen: Zeměměřičský ústav

Zemědělská výroba má v regionu celoplošný charakter. Z celkové výměry zemědělské půdy je 58 235 ha orné, tj. 82,9 %. Toto zornění je v okrese Opava i přes výrazné rozdíly mezi katastry dosti vysoké a důsledkem toho je i zvýšená větrná a zejména vodní eroze. V následující tabulce je uvedeno zastoupení kultur na zemědělské půdě. Pro srovnání jsou zde vypsány i ostatní hodnoty okresů v ostravském kraji.

Tabulka 50: Zemědělská půda a výměry v ha dle kultur (k 31.12.1998)

Okres	Orná půda	%	Zahrady	%	Ovocné sady	%	Louky, pastviny	%	Zemědělská půda	%
BR	34618	44,1	1920	2,4	157	0,2	38869	49,5	78564	100
FM	25203	50,1	4719	9,4	143	0,3	20266	40,3	50331	100
KI	12441	70,0	2777	15,6	254	1,4	2297	12,9	17769	100
NJ	45155	75,1	3740	6,2	77	0,1	11194	18,6	60166	100
OP	58235	82,9	2669	3,8	40	0,1	9289	13,2	70233	100
OV	5520	63,5	1768	20,3	58	0,7	1353	15,6	8699	100
Region	184172	64,4	17593	6,2	727	0,3	83268	29,1	285762	100

Pramen: Ekotoxa Opava

Graf 5: Zastoupení kultur v okrese Opava (k 1.1.1999)

V současné době probíhají v katastru obce Vlastovičky komplexní pozemkové úpravy, dále KPÚ, které do značné míry řeší omezení vlivu erozi půdy, revitalizaci toků a zeleně v krajině. Otázka vlastnických vztahů k půdě je rovněž jeden z faktů snižující kvalitu hospodaření.

Z hlediska intenzity obhospodařování a podmínek výrobních oblastí se více než polovina výměry zemědělské půdy nachází v řepařské podoblasti, zbývající menší část je podoblast bramborářská. Vzhledem k tomu, že neexistuje ucelená evidence výrobních podoblastí pro město Opavu, uvádíme výměry platné pro okres, které však zhruba odpovídají i pro město.

Tabulka 51: Struktura zemědělského půdního fondu (k 31.12.1998)

Výrobní oblast	Okres Opava		Severomoravský kraj	
	Výměra (ha)	%	Výměra (ha)	%
Řepařská	38 220	54,42	227 841	41,48
Bramborářská	30 223	43,03	208 932	38,04
Celkem	70 233	100	549 252	100

Pramen: MZe, územní odbor

Do roku 1990 bylo zemědělství charakterizováno velkovýrobním způsobem hospodaření. **Po roce 1990 se zvyšuje produktivita práce, ovšem snižuje se finanční výkonnost a zároveň také odcházejí kvalifikovaní pracovníci.** Jestliže v roce 1990 pracovalo v zemědělství zhruba 14 % ekonomicky aktivního obyvatelstva dnes je jich kolem 5 %. V oblasti podnikatelských subjektů v prvovýrobě a potravinářství došlo rovněž k výraznému nárůstu.

Význam sektoru zemědělství v regionu je větší a to především díky navazujícím odvětvím, která lze odhadovat až 25 % celkové zaměstnanosti aktivních pracovních sil. Týká se jednak dodavatelů vstupů, zemědělských a lesnických strojů, dopravních prostředků a náhradních dílů, včetně oprav prováděných mimo sektor, staveb a technologií jak do prvovýroby, tak i do zpracovatelského průmyslu (včetně lesnictví a dřevařství), hnojiva a chemii, obalovou techniku, značnou část energetických zdrojů pro zemědělskou prvovýrobu, zpracovatelský a potravinářský průmysl apod.

Na zemědělské půdě města Opavy nyní hospodaří 2 družstva, 5 akciových společností, 3 společnosti s ručením omezeným, jeden školní statek a dále soukromí zemědělci. Tendence dalšího drobení výměry zemědělských subjektů se již zastavila a začíná se projevovat i opačný trend - sdružování. Rozdělení podnikatelských subjektů v zemědělské prvovýrobě je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 52: Zemědělské subjekty hospodařící ve městě Opava:

Právní forma zemědělského subjektu	Název zemědělského subjektu
Akciové společnosti	1. Hradecká zemědělská Hoštická Zelenina M. Hoštice Kylešovická zemědělská Zempro Opava – Kateřinky
Společnosti s ručením omezeným	Agroprogres Kateřinky Agrozea Darkovičky Best, Jaktař
Družstva	OD Opava – Kateřinky ZD Hraničář Loděnice

1.6.2 Rostlinná výroba

Výnosové ukazatele jsou uvedeny ve třech následujících tabulkách. **Ve srovnání s celorepublikovým průměrem je produkce na ha u vybraných plodin v okrese Opava jen nepatrně vyšší nebo nižší.** Výrazně vyšší výnos je u technické cukrovky (49,92 t/ha). U některých obilovin (pšenice ozimá i jarní, žito), luskovin a brambor je výnos nepatrně nižší. U ostatních obilovin (ječmen ozimý i jarní) a dalších pěstovaných plodin je výnos nepatrně vyšší než průměr ČR. Některé zemědělské komodity pěstované v okrese Opava mají velmi dobré jméno i za hranicemi regionu, jedná se především o sladovnícký ječmen, osiva obilovin, sadbu brambor a mák setý. V okolí města Opavy jsou také velmi vhodné podmínky na pěstování technické cukrovky a některých druhů zeleniny.

Většina zemědělských subjektů provozuje rostlinnou i živočišnou výrobu. Při rovnováze těchto

provozů si totiž zajišťuje využití vyprodukovaných krmiv a zpětně využívá statková hnojiva, které při dobrém skladování a aplikaci zvyšují úrodnost půdy.

Tabulka 53: Sklizeň zemědělských plodin v okrese Opava v roce 1999

Plodina	Plocha (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
Pšenice ozimá	17 912	85 307	4,76
Pšenice jarní	869	3 315	3,82
Žito	485	1 724	3,55
Ječmen ozimý	1 593	7 140	4,48
Ječmen jarní	6 561	27 539	4,2
Oves	569	2 113	3,71
Obiloviny celkem	28926	132 620	4,58
Luskoviny celkem	343	538	1,57
Brambory pozdní konz.	1 813	33 083	18,25
Cukrovka technická	4 308	215 014	49,92
Řepka	7 140	19 294	2,7
Kukuřice na zeleno a siláž	3 288	116 058	35,29

Pramen: Český statistický úřad

Tabulka 54: Podíl okresu Opava na sklizni vybraných zemědělských plodin ČR v roce 1999

Plodina	Plocha ČR(ha)	Opava (%)	Sklizeň (t)	Opava (%)	Rozdíl (t/ha)
Pšenice ozimá	744 577	2,4	3 549 670	2,4	-0,01
Pšenice jarní	122 526	0,7	478 601	0,7	-0,09
Žito	55 069	0,9	202373	0,9	-0,12
Ječmen ozimý	164 083	1,0	664 112	1,1	0,43
Ječmen j.	378 827	1,7	1 473 264	1,9	0,31
Oves	53 988	1,1	179 130	1,2	0,39
Obiloviny celkem	1 591 099	1,8	6 928 371	1,9	0,23
Luskoviny celkem	46 326	0,7	119 434	0,5	-1,01
Brambory konz.	53 548	3,4	1 109 252	3,0	-2,47
Cukrovka technická	59 017	7,3	2 690 948	8,0	4,32
Řepka	348 949	2,0	931 053	2,1	0,03
Kukuřice na zeleno a siláž	241 244	1,4	7 845 029	1,5	2,77

Pramen: Český statistický úřad

Tabulka 55: Srovnání výnosů sklizně 1999 v ČR a v okrese Opava

	ČR (t/ha)	Opava (t/ha)
Pšenice ozimá	4,77	4,76
Pšenice jarní	3,91	3,82
Žito	3,67	3,55
Ječmen ozimý	4,05	4,48
Ječmen jarní	3,89	4,2
Oves	3,32	3,71
Obiloviny celkem	4,35	4,58
Luskoviny celkem	2,58	1,57
Brambory pozdní konz.	20,72	18,25
Cukrovka technická	45,6	49,92
Řepka	2,67	2,7
Kuk. na zeleno a siláž	32,52	35,29

Pramen: Český statistický úřad, Opava

1.6.3 Živočišná výroba

Dotační politika v zemědělství neměla dosud dlouhodobé programy a tak ani tituly nevedly k jednoznačnému vývoji stavu chovaných hospodářských zvířat. I přes tento nesoulad ve směřování dotací se více uplatnil odchov masných plemen zejména v pastevních areálech ve vyšších polohách. **V řepařském výrobním typu je více chován skot mléčného typu.** V současné době jsou v okrese Opava také velkovýkrmny prasat a drůbeže. V následující tabulce jsou uvedeny stavy zvířat podle kategorií v okrese Opava v roce 1999 a 2000. V tabulce nejsou zahrnuti pštrosi, kteří jsou chováni ve Služovicích ve farmě Oryx.

Tabulka 56: Živočišná výroba v okrese Opava (ks)

Rok	skot celkem	krávy	prasata celkem	prasnice	drůbež	ovce	kozy	koně
1999	34 156	11 393	77402	5 563	570 265	668	362	761
2000	31 641	10 180	72 689	5 386	569 131	732	335	692
Změna (%)	92,6	89,4	93,9	96,8	99,8	109,6	92,5	90,9

Pramen: Český statistický úřad

Poznámka: 1) Údaje roku 2000 jsou k 1. 3. 2000.

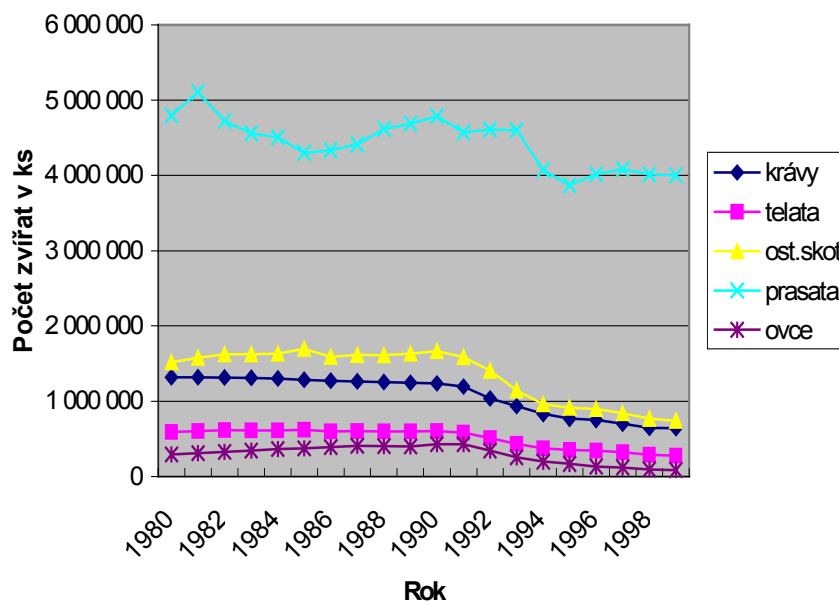
Stav hospodářských zvířat po roce 1990 velmi výrazně poklesl, zejména u kategorie skotu a kategorie ovcí. Výjimku tvoří některé druhy drůbeže (brojeři) a také stavy koní. V další tabulce jsou uvedeny stavy zvířat v ČR v uplynulém období (1980 – 1999). Je zde dobře zachycen trend stavů zvířat.

Způsob ustájení zvířat zaznamenal jisté zlepšení u skotu. Stále častěji jsou zvířata ustájena na podestýlce a s možností výběhu. U chovu prasat a drůbeže však stále spíše přetrvávají velkovýrobní technologie s vysokou koncentrací zvířat v klecových nebo roštových stájích, které jsou nehumánní a pro chované zvířata přinejmenším stresující.

Tabulka 57: Vývoj hospodářských zvířat v letech 1980-1999

Rok	Krávy	Telata	Ostatní skot	Prasata celk.	Ovce celk.	Slepice	Brojeři
1980	1318952	592623	1517379	4796932	290134	14590711	17335385
1981	1317096	604688	1576981	5105489	307711	14925553	16546476
1982	1316641	614593	1624839	4724608	324482	14809058	16599319
1983	1309536	612910	1623894	4557879	342617	1509101	30573842
1984	1301789	613103	1632561	4506701	364109	16556242	17635552
1985	1285867	622658	1694216	4299037	372941	16069626	15828938
1986	1273254	598402	1590736	4332653	389361	15336063	15551430
1987	1264656	601839	1615787	4410674	408664	15278193	16849101
1988	1255680	599253	1612383	4617748	404225	15347527	16314970
1989	1247567	601546	1631469	4685333	399023	15699434	16779970
1990	1236218	605977	1664027	4789898	429714	15437483	16543617
1991	1195429	580701	1583846	4569304	429106	15215376	18063092
1992	1036276	509772	1403526	4609149	342069	14893818	15862490
1993	932454	434101	1145182	4598821	254301	13385218	14834362
1994	829729	373559	958150	4070898	196030	12555655	12418494
1995	768236	350813	910778	3866568	165345	12028561	14659815
1996	750593	343724	894493	4016246	134009	12030460	15844896
1997	702301	322482	841119	4079590	120921	11833185	15739529
1998	646838	287668	766283	4012943	93557	12280000	29035455
1999	642026	272551	742760	4000720	86047	10464603	30222187

Pramen: Český statistický úřad

Graf 6: Vývoj hospodářských zvířat v letech 1980-1999

1.6.4 Lesnictví

Státní politika klade důraz na dokončení restitučního procesu, zlepšení stavu lesních porostů, ekosystémů a tím rozmanitosti lesů. Zdravotní stav lesních porostů a zatížení lesů antropogenní činností (ekologické zátěže) je podrobně rozebrán v problémovém okruhu životního prostředí.

Lesem se rozumějí lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa, jak definuje lesní zákon č. 289/1995 Sb. Existují dvě funkce lesa - produkční a mimoprodukční funkce. Hospodaření v lesích, lesní hospodářské plánování a kategorizace lesů se do roku 1995 řídila zákonem č.96/1977 Sb. Na základě tohoto zákona byly vyhotovovány lesní hospodářské plány (LHP), z nichž některé platí dodneška. Tyto elaboráty byly zhotovovány Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs n. Labem na dobu 10 let v rámci hranic lesních hospodářských celků (LHC), a to bez ohledu na vlastnické poměry. Lesní hospodářský plán LČR Opava má platnost do roku 2008. Součástí LHP je rovněž návrh kategorizace lesů, jejíž účelem je zajištění produkčních i mimoprodukčních funkcí lesa. Schválením zákona č.289/1995 Sb. se oblast plánování přenesla z kompetence ÚHULu na smluvní vztah majitele a organizace, která může na základě licence MZe ČR práce spojené s LHP vykonávat.

Lesnatost v okrese Opava je 27,8 %. Věková skladba lesů je značně nevyrovnaná. Částečné přebytky starších věkových skupin byly rychle odčerpány a v současné době se projevuje nižší zastoupení porostů 90 – 110 let, které mají rozhodující význam pro těžební možnosti lesů v dalších dvaceti letech. Negativním rysem je v některých případech také nezvládnutí péče o les soukromými vlastníky.

V okrese Opava převažuje vegetační stupeň 3 - dubobukový, na Vítkovsku pak stupeň 4 – bukový. K 1.1.1999 zaujímala lesní půda 27,87% půdního fondu v okrese Opava, což představuje plochu 31 867 ha. Vzhledem k výměře lesní půdy v ČR (2 633 819 ha) okres Opava zaujímá 1,2 %. Lesnatost Opavska je o ¼ nižší než je celková lesnatost na Severní Moravě (35 %).

Tabulka 58: Plocha dřevin (rok 1998)

	Jehličnaté stromy (ha)	podíl (%)	Listnaté stromy (ha)	podíl (%)
Opava	23 685	79,5	5 799	19,5
Severní Morava	290 857	75,1	91 752	23,7
ČR	1 986 230	76,9	560 933	21,7

Pramen: Statistická ročenka ŽP ČR 1999

V roce 1999 byly **jehličnany** v dřevinné skladbě lesů LZ Opava zastoupeny **71,1 %**, z toho celých 50,9 % tvořily smrky, 13,5 % borovice a 5,1 % modříny. Z **listnáčů (28,9 %)** mají největší zastoupení buk 11,2 %, dále dub 6,7 %, lípa 3,1 % a bříza 1,9 %. Oproti stavu před 10 lety byl zaznamenán pokles plošného zastoupení smrků o 10 % a nárůst u plochy listnáčů o 8,8 %, čímž došlo k výraznému přiblížení se k žádoucímu dřevinnému složení lesa. V dubobukovém lesním stupni by měl smrk v r.2002 zaujímat asi 28,8 % a podíl listnatých dřevin, hlavně dubu a buku by se měl neustále zvyšovat. Z jehličnanů je žádoucí především borovice.

Podle výše uvedeného zákona se lesy člení do tří kategorií: lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské. Do kategorie **lesů ochranných a zvláštního určení** spadá v celém okrese Opava celkem 31 lokalit o celkové výměře 2 325,3 ha, tedy **7,3% celkové výměry lesů** na Opavsku. Do těchto kategorií byly zařazeny lesy na návrh vlastníka či z vlastního podnětu orgánem lesní správy. Hospodaření v lesích zvláštního určení a ochranných lesích se řídí schválenými plány péče, které předkládají příslušné orgány ochrany přírody.

Lesy ochranné jsou vymezeny zejména na nepřístupných svazích údolí řeky Moravice a Opavy, kde je i druhová skladba blízká přirozené. I cílová druhová skladba by se této měla blížit.

V kategorii lesů zvláštního určení jsou zahrnuty zejména pásma hygienické ochrany vodních zdrojů, chráněná území, bažantnice a lesy s funkcí rekreační. Druhová skladba porostů, obzvláště v rekreačních lesích v intravilánu obcí by měla být pestřejší, využívající eventuelně i exotů. Kategorie lesů zvláštního určení by měla zohledňovat požadavek budování rekreační infrastruktury (zpevněné stezky, oddechová místa, areály zdraví atd.). Obnova porostů by měla respektovat také měřítko estetická.

Tabulka 59 : Výměra lesů podle katastrů města Opavy

Katastr	Výměra celkem (ha)	Výměra lesa (ha)	Podíl lesa (%)
Jaktař	581,0	0,4	0,1
Kateřinky	1448,0	12,9	0,9
Kylešovice	1097,0	14,2	1,3
Malé Hoštice	555,0	2,2	0,4
Opava – město	45,0	0,0	0,0
Opava – předměstí	1016,0	0,0	0,0
Palhanec	168,0	2,0	1,2
Komárov a Vávrovice	770,0	2,0	0,3
Celkem	5680,0	33,6	0,6

Pramen: Lesy ČR, a.s., závod Opava

Základní dlouhodobou hospodářskou strategií je vytvoření stabilního, kvalitního, druhově, prostorově a věkově smíšeného lesa. Strategickým cílem je tedy přechod od holosečného hospodaření s umělou obnovou k hospodaření, které více respektuje zákonitosti přirozeného vývoje a uplatňuje hospodářský způsob podrovní, násečný a někde i výběrný.

1.6.5 Rybníkářství

Jedinou významnější vodní plochou je, vedle Stříbrného jezera v Opavě, vodní nádrž v Sedlínka v Suchých Lazcích. Všechny rybníky na území města Opavy se využívají k chovu běžných sladkovodních ryb. Nejhojněji je zastoupen kapr, sumec, lín, candát, tolstolobik a amur. Vlastníky těchto rybníků jsou Státní meliorační správa, obce a soukromí vlastníci. Jedním z významných nájemců a uživatelů rybníků v Opavě je Český rybářský svaz MO Opava.

1.6.6 Rozvoj venkova

V předešlých desetiletích byla zemědělská činnost soustředěna do velkých celků a částečně oddělena od jednotlivých obcí. Tím byly narušeny vlastnické vztahy a změnil se vztah k půdě, což mělo negativní, ale v některých lokalitách nebo ohledech i pozitivní vliv na úrodnost půdy. V dnešní době nastal odliv pracovních příležitostí na vesnici a v menších obcích a vzdálených obcích od městského centra došlo k nedostatečné dostupnosti základní občanské vybavenosti. V řadě venkovských obcí se zhoršila dopravní obslužnost, někdy i bydlení, chýbí kulturní, společenská a sportovní zařízení v obci.

V regionu jsou významně zastoupeny znevýhodněné oblasti (LFA), které musí projít restrukturalizací a diverzifikací do doplňkových zemědělských i nezemědělských aktivit s orientací na rozvoj multifunkčního zemědělství a environmentální služby. Významný, avšak doposud nevyužitý ekonomický potenciál je v lesním a vodním hospodářství a navazujícím zpracovatelském průmyslu. V okrajových oblastech regionu zůstalo zemědělství (včetně lesnictví a rybníkářství) jedinou možností podnikání. Zemědělství a lesnictví svou činností významně ovlivňuje tvorbu a údržbu krajinného dědictví venkovských oblastí. Udržení historické kontinuity vzhledu a funkcí venkovského prostoru vyžaduje spolupráci a sdružování zdrojů veřejného a podnikatelského sektoru. **Významnou roli představuje možnost získání dotačních titulů** (např. státní program obnovy venkova), které jsou zatím velmi nízké.

V řadě venkovských obcí není dobudována infrastruktura. Po roce 1990 se výrazně zhoršila dopravní obslužnost v přilehlých částech Opavy, což výrazně snižuje mobilitu obyvatel a vede ve svém důsledku mj. i k vyšší nezaměstnanosti.

Znevýhodněné oblasti nejsou na Opavsku v ukazatelích přírodních podmínek, ale v ukazatelích sociodemografických. Katastrální území s cenou zemědělské půdy nižší než 4 Kč/m² je pouze v Podvihově (cena půdy je 2,86 Kč/m²).

V regionu je dostatečná kapacita zpracovatelského a potravinářského průmyslu, který se postupně modernizuje, nicméně vyžaduje investice do nových technologií. Odběratelské a zpracovatelské subjekty v regionu představují nákupní podniky rostlinné produkce, sklady (zelenina, ovoce), bramborárny, mrazírny, mícháreny a výroby krmiv, zpracovatelský průmysl (játka a menší zpracovatelé masa - řezníci, uzenáři, Cukrovar Opava, mlýn Herber Opava, lihovary, zpracovatelé speciálních plodin, léčivých a aromatických rostlin – Galena Opava). Pro perspektivní směr zemědělství představovaný pěstováním a zpracováním technických plodin k výrobě bionafty, lihobenzínu, v tukovém průmyslu apod., nejsou v regionu dobudována dostatečná odbytová případně distribuční centra zemědělců.

1.7 Cestovní ruch

1.7.1 Předpoklady pro cestovní ruch a segmenty nabídky

Přírodní a historické předpoklady

Opavsko počíná jako okraj Oderské nížiny na severovýchodě a zvedá se k jihu a k jihozápadu jako pahorkatina v nižších partiích Nízkého Jeseníku. **Kvalita vzduchu v Nízkých Jeseníkách je srovnatelná s čistotou ovzduší v Alpách.** Této přednosti využívala lázeňská zařízení v povodí Moravice. Ve srovnání s Hrubým Jeseníkem má okres Opava horší předpoklady pro horskou turistiku jak z hlediska terénního charakteru, tak např. z pohledu kvality sněhové pokrývky.

Historickým, správním, kulturním i hospodářským centrem okresu je město Opava s mnoha architektonickými památkami, upravenými parky s řadou pomníků a uměleckých plastik. Původně kupecká osada na křižovatce obchodních cest se poprvé připomíná už v roce 1195, městská práva získala před rokem 1224. V průběhu 13. století se stala sídlem samostatného Opavského knížectví pod vládou vedlejší větve Přemyslovců a později součástí Horního Slezska, které spolu s Dolním Slezskem náleželo k zemím Koruny české. Od roku 1742 byla hlavním zemským městem rakouského, v letech 1918-1928 českého Slezska. Přes vážné škody za 2.světové války se v historickém jádru dochovaly cenné stavební památky. Roku 1991 se Opava stala statutárním městem.

Město leží v nadmořské výšce 257 m n. m. Městem přetéká řeka Opava, která pramení v Hrubém Jeseníku a vlévá se, poblíž Ostravy-Poruby, do řeky Odry.

Kulturní objekty, instituce, atrakce, významné pro turisty

Město Opava má na svém území četné kulturní a historické památky, poměrně atraktivní centrum s četnými historickými, uměleckými a architektonickými památkami, které vyplývají z dřívějšího postavení města jako správního centra Opavského Slezska a sídla zemských institucí. Ve městě je chráněno **velké množství památkových objektů.**

Tabulka 60: Památkové objekty v Opavě

Katastrální území	Kulturní památka
Opava	městská památková zóna ¹ torzo městských hradeb farní kostel Nanebevzetí P.Marie ² farní kostel sv.Ducha (minoritský) fil.kostel sv.Vojtěcha areál bývalého dominikánského kláštera s kostelem sv.Václava areál kostela sv.Jana Křtitele kostel sv.Alžběty bývalý minoritský klášter, č.p. 342 areál kláštera řádových sester městský dům č.p. 197 (Beethovenova ul.) budova bývalé vyšší reálky č.p. 176 městský dům č.p. 331 (Holubí ul.)

Katastrální území	Kulturní památka
Opava	<p>areál tzv.Mullerova domu (Komenského ul.) výstavní budova Slezského muzea č.p. 419 městský dům č.p. 180 (Matiční ul.) dům zv. „U mouřenína“ (ul.Mezi trhy) obchodní dům Breda budova městské spořitelny městský dům č.p. 433 (ul.Osvoboditelů) Slezské divadlo měšťanský dům zv. “Boží koutek“ č.p. 288 radnice zv. Hláska měšťanské domy na Dolním náměstí č.p.119,115,114,20,19,18,17,16, 15,14,13,12,308,307,306,305,304 měšťanské domy ul.Ostrožná čp.209,210,213,242,230,232,234,236 stará sněmovna – zemský dům č.p.2 dům č.p.309 (býv.fara u kostela sv.Vojtěcha) činžovní dům č.p.46 (Solní ul.) Sobkův palác č.p.337 Blucherův palác č.p.345 dům č.p.340 zv. Rotmberský měšťanský dům č.p.341 „U zavřené brány“ palác bývalé zemské vlády č.p.343 měšťanský dům č.p.50 (ul. U fortny) tzv.Schinzův dům (Sady Svobody čp.4) – návrh na prohlášení barokní vila (Lassmanova)Praskova 8 – návrh na prohlášení býv.Drechslerova tiskárna (Sady Svobody 5) – návrh na prohlášení měnícíma elektrického proudu č.p. 183 (Rybí trh č.4) skříňka na barometr (Dvořákovy sady) mariánský sloup (Dolní náměstí) socha P. Bezruč (Dvořákovy sady) plastika „Nová Opava“ (Sady svobody) reliéf na Památníku P. Bezruč (Ostrožná ul.) památník osvoboditelů (nám.Osvoboditelů) fil.kostel Nejsvětější Trojice klášter s kaplí Božského srdce Páně rodinný dům č.p.1584 (Bartoníčková ul.) vila č.p.1552 (Gogolova ul.) městský dům č.p.785 (Jánská ul.) vila č.552 (Jaselská ul.) měšťanský dům č.p.54 (Krnovská ul.) vila č.p. 1943 (Englišova ul.) bývalá hudební škola L.Grandeho č.p. 809 vila č.p.1707 (Mendlova ul.) kulturní dům P.Bezruč č.p.695 (Nádražní okruh) palác Razumovských č.p.669 (Nádražní okruh) činžovní domy ul.Na rybníčku č.p.750,616,157,369 vila č.p.1997 (ul.B.Němcové) vila č.450 (Ochranova ul.) městský dům (Olomoucká 11) – návrh na prohlášení správní budova bývalé firmy Fiedor, č.p.9 budova okres.soudu č.p.297 (ul.Olomoucká) činžovní dům č.p.458 (ul.Olomoucká) soubor 7 pavilonů opavské nemocnice psychiatrická léčebna č.p. 305 činžovní dům č.p.856 (Těšínská ul.) vily č.p.1863,871 na ul. Tyršově</p>
Opava-Předměstí	<p>Památník padlých – kostel sv.Hedviky restaurace Na střelnici č.p.1 letní lázně č.p.2081 (Jaselská ul.) kolumbárium městského hřbitova plastika bohyně Ceres – Městské sady společné pohřebiště RA s památníkem (hřbitov) Společenský dům č.p.683 (Otická ul.)</p>
Opava – Držkovice	zvonička na návsi

Katastrální území	Kulturní památka
Opava-Jaktař	farní kostel sv.Petra a Pavla základní škola – návrh na prohlášení hrob obětí pochodu smrti (hřbitov)
Opava-Jakartovice	zvonička v obci
Opava-Kateřinky	farní kostel sv.Kateřiny kaple sv.Kříže – Švédská kaple ² rodinný dům č.p.699 (Rolnická ul.) Restaurace u Vávry – návrh na prohlášení kaple Božího těla – návrh na prohlášení boží muka Filipíkův dvůr č.p.78 (Vrchní ul.) socha sv.Floriána v parku u kostela
Opava-Komárov	kaple (Dlouhá ul.) kaple před vsí u sil. III/461
Opava-Kylešovice	slovanské hradiště dům č.p.92 (Hlavní ul.) hrob obětí pochodu smrti (hřbitov) dům č.p.115 (Hlavní ul.)
Opava-Milostovice	špýchar u č.p.10 kaple sv.Cyrila a Metoděje – návrh na prohlášení
Opava-Podvihov	kaple sv.Víta
Opava-Vávrovice	dům č.p.5,8 (Jantarová ul.) boží muka u č.p.67 kaple sv.Vendelína (Jantarová ul.)
Opava-Zlatníky	zvonička uprostřed obce

Pramen: Územní plán velkého územního celku okresu Opava

Poznámky: 1) prohl.vyhl.MK ČR č.476/1992 Sb ze dne 10.9.1992. 2) národní kulturní památky.

Slezské zemské muzeum v Opavě (SZMO) patří k nejvýznamnějším kulturním institucím města Opavy nejen svou současnou úlohou ústředního muzea ČR pro oblast Slezska a severní Moravy, ale i svou historií a vývojovým působením ve městě a v regionu. Jako nejstarší muzeum na dnešním území ČR vzniklo již roku 1814, kdy bylo v Opavě založeno původní Gymnazijní muzeum. Vývojovým sjednocováním s dalšími muzei vzniklo Slezské zemské muzeum, které se v poválečném období a po roce 1992 dále rozšiřovalo. Sbírkové fondy muzea dosahují více než dvou milionů kusů sbírek a muzeum vyvíjí širokou kulturně prezentační činnost ve stálých expozicích a na příležitostných výstavách. Jsou při nich prezentovány dokumenty o vývoji Slezska, ale také sbírky, jejichž význam tuto sbírkovou oblast přesahuje, např. rozsáhlé sbírky rakouského umění a evropské grafiky nebo sbírka entomologická.

K nejatraktivnějším objektům patří **Arboretum v Novém Dvoře** u Opavy. Arboretum je vedle esteticky působivého parkového celku o rozloze 29 ha známé i svou skleníkovou expozicí subtropických a tropických rostlin. Sbírkou jehličnanů (přes 100 druhů) a stále zelených dřevin (více než 180 druhů) jej řadí k mimořádným v Evropě (expozice obsahuje více než 1500 taxonů dřevin), jeho některé exponáty, pocházející z období kolem roku 1906, tedy z doby, kdy bylo arboretum založeno, patří k tzv. dendrologickým pokladům v ČR. Návštěvnický největší proslulost získává Arboretum svou největší sbírkou a kompozicí rododendronů (přes 120 druhů), a to zvláště v době květu.

K dalším expozicím SZMO patří skupina objektů bývalého **čs. opevnění** z 30. let 20.století v **Hlučíně-Darkovičkách** a v **Opavě-Milostovicích**. V celém areálu se dále buduje nový rozsáhlý návštěvnický komplex vnějšího souboru válečné a poválečné vojenské techniky. Svým obsahem je s Areálem opevnění spojen **Památník národní svobody v Hrabyni**. Ten je dnes velmi významnou expozicí s tématem druhé světové války. Vybudována na originálních sbírkách dokumentů z obou front je expozice o čs. zahraničních letcích za 2. světové války, Stejnou originalitou působí i expozice Obrana Podkarpatské Rusi v letech 1938-39 a expozice Život a smrt generála (Heliadora Píky). V areálu se koná čtyřikrát ročně vojenská přísaha.

V roce 1956 byl zřízen **Památník Petra Bezruče**, dnes druhý největší literární archiv v ČR. Jsou tu uloženy literární pozůstalosti a fondy i dalších spisovatelů Slezska. V Opavě je dnes i kabinet fotografie, prezentující významné osobnosti české a světové dokumentární a výtvarné fotografie.

Jednotlivé součásti muzea jsou významným prvkem speciálních turistických produktů (konference, semináře fotografů Slezské univerzity, návštěvníci vojenských přísah apod.).

Na větší okresní město ojedinělé je profesionální **Slezské divadlo**. Z turistického pohledu je důležité jak pro široké okolí, tak i pro zahraniční návštěvníky. Divadlo je však značnou zátěží pro rozpočet města a jeho provozní výnosy odpovídají velikosti a ekonomickému výkonu regionu. Pokud bude financování divadla závislé pouze na rozpočtu města, je jeho dlouhodobý další osud nejistý.

Zemský archiv je pilně navštěvován i amatérskými badateli a je tak lákadlem pro další speciální skupinu turistů.

Z dalších zařízení a atrakcí vybíráme ta významnější:

Divadla:	Loutkové divadlo Opava
Galerie a muzea:	Dům umění, Galerie u Jakuba, Galerie BT Dřevo
Venkovská architektura:	Opava-Kateřinky - Filípkův Dvůr

Sportovní atrakce, významné pro turisty

Opava sama je sportovní líhni celostátního významu a disponuje fotbalovým, zimním a atletickým stadionem. Opavsko je využíváno především pro následující sportovně turistické aktivity: pěší turistika, cykloturistika, běžecké lyžování, koupání a vodní turistika, golf, minigolf, tenis, squash nebo jízda na koni.

Jako lákadlo pro cestovní ruch slouží i špičkové výkony a zápasy v kopané, košíkové, hokeji, jezdeckví a v kuželkách.

Cykloturistika

Nejvýznamnější cyklotrasou je č.5 z Krakova na jih. Prochází východní částí okresu přes Hať, Darkovičky a Hlučín. Na ní je možné napojení z cyklotrasy druhé úrovně č.55 z Krnova přes Opavu a Hlučín k Ostravě (trasa dosud není značena po celé své délce). Následně je možné využít propojenost na trasy třetí úrovně a trasy čtvrté úrovně existující zejména na Hlučínsku.

Trasy třetí úrovně:

Č.503 Krnov-Kružberk-Vítkov-Odry

Č.551 Hradec.n.M.-Kružberk

Č.552 Opava-Sudice-hranice s Polskem

Je tu komplex "**Prajzské cesty**" s trasami 6092, 6054 a 6055 a dále dvě západovýchodní trasy 6091 a 6093 a a několik severojižních tras (6094, 6095, 6096) v délce několika desítek km. Vysoká hustota cyklotras na Hlučínsku je dána velmi příhodným, mírně zvlněným, terénem, dále zachováním a nepřetržitým užíváním husté sítě polních cest tradičním obyvatelstvem a také blízkostí cykloturistického východiska - Ostravy.

Další dílčí trasy vedou z Hradce n.Moravicí na Fulnek a přes Raduň na Hlubočec. Výčet cyklotras není úplný, ale zahrnuje hlavní linie tras. Cyklotrasy se pomalu stávají osou, na níž se rozvíjí nabídka dalších služeb (stravování, odpočinek, atrakce).

Další sportovní možnosti

Dalšími sportovišti jsou například tenisové kurty, minigolf, krytý bazén, koupaliště, sauny, squash centrum, bowling a několik fitness center, kuželna, stadiony (zimní, atletický, fotbalový).

Ostatní instituce a události s významem pro turistiku

V Opavě samé má určitý význam pro příchod návštěvníků velká vojenská posádka a Slezská univerzita. Pro rozvoj turismu je možné využít i malého pohraničního styku. Pohyb přes tyto přechody je velice krátkodobý, ale může přispět k rozvoji styků sousedních obcí a vytváření společných turistických produktů.

Aktivity ve městech a jejich návaznost na nejbližší okolí jsou základem pro příměstskou turistiku. Mísí se v ní jak krátkodobá rekreace místních obyvatel, tak doplňkové služby pro cizí turisty. Příměstská turistika je tak segmentem, ve kterém se úzce stýkají obě tyto skupiny a bezprostřední kontakty různých věkových i jazykových skupin se mohou stát základem incentivní i speciální turistiky za předpokladu, že poskytovatelé služeb budou na vysoké úrovni.

Příměstská turistika

Přes bohatost kulturních památek je nutné otevřeně konstatovat, že Opava nedisponuje v tomto směru výjimečnou atrakcí, která by sama o sobě přitahovala zájem turistů. Tato skutečnost umocňuje požadavek důslednější tvorby programových produktů, které bude možné návštěvníkům města nabídnout. K naplnění tohoto požadavku může určitě přispět dobré zázemí, které město Opava má ve Slezském zemském muzeu, Slezské Univerzitě, Vyšší odborné škole a Hotelové škole, Agentuře pro rozvoj cestovního ruchu a řadě dalších institucí a zájmových sdružení, jenž působí na území města. Jednou z oblastí, která zaslouží zvláštní pozornost, je oblast příměstské turistiky. Tvorba produktů v této oblasti může pomoci při řešení většiny problémů uvedených v části 1.7.2 Objem a segmentace poptávky cestovního ruchu. K systematizaci produktů a cílů příměstské turistiky lze přistoupit z různých pohledů:

- tématického zaměření;
- vzdálenosti od města Opavy;
- dostupnosti;
- sezónnosti;
- časové náročnosti a dalších;

Blízké okolí Opavy (do 10 km) i vzdálenější (do 25 km) nabízí řadu možností, které jsou ve stávajících propagačních materiálech jednotlivě důsledně popsány. To, co chybí, je propracování této bohaté nabídky do zajímavých okruhů, které by svým obsahem a informacemi motivovaly i návštěvníka, který není jinak k dlouhodobějšímu setrvání ve městě rozhodnut nebo bez předchozí znalosti Opavy a jejího okolí dlouhodobější pobyt neplánuje. V této souvislosti je důležité si uvědomit, že město Opava vstupuje, svým způsobem, s lokalitami vhodnými pro příměstskou turistiku do konkurenčního vztahu. Tyto lokality obvykle disponují vlastní ubytovací kapacitou a jejich zájmy a ambice v oblasti cestovního ruchu jsou vysoké. Podcenění této skutečnosti by mohlo poškodit zájmy města. Bez kvalitní nabídky produktů v kulturní, společenské a sportovní oblasti, pro které má město Opava veškeré předpoklady, nelze budovat účinný a zájem turistů generující systém příměstské turistiky.

Ubytovací možnosti a jiné předpoklady na straně soukromého sektoru

V Opavě se je možno ubytovat téměř ve všech kategoriích ubytovacích zařízení - jsou tu hotely, motely, penziony, hostince, ubytovny.

Hotely: Koruna, Parkhotel, Hokejcentrum

Motel: Oasa

Penziony: Koruna, Lidový dům, A-Club, Anna, U Slunce, U Matěje, Věra a Sauna, Jory

Turistické ubytovny: na ul. Jateční 7, Jánská 36

Tabulka 61: Kapacita ubytovacích zařízení v Opavě (bez přistýlek)

Zařízení	Počet lůžek
Hotely	215
Penziony	140
Turistické ubytovny	165
Motel	76
Ubytování v soukromí	16
Ostatní ubytování	
Celkem	612

Pramen: Údaje získané osobním šetřením ve městě Opava

Využití v roce 1999 se od stavu lůžek podstatně lišilo: v hotelech bylo ubytováno 27% návštěvníků, v penzionech 41%, v rekreačních zařízeních 18% a v turistických ubytovnách 14% (Zdroj: Průzkum ARCR s.r.o. Opava)

Tabulka 62: Hosté v ubytovacích zařízeních v prvním pololetí 1999 v okrese Opava

	Osob	Prům. počet přenocování	Prům. doba pobytu
Celkem	31 286	2,9	3,9
Zahraniční CR	10 962	2,8	3,8

Pramen: Výběrové šetření ČSÚ

Od roku 1996 se doba pobytu zkrátila. U cizinců je dokonce kratší než u tuzemců. Celostátní průměr počtu přenocování cizinců v roce 1998 byl 3,1.

Využití kapacity ubytovacích zařízení udává ARCR u hotelů na 70% a u penzionů 75%. I obsazenost rekreačních středisek a turistických ubytoven je **velmi vysoká**. Většina hotelových ubytovacích kapacit na Opavsku nedosahuje formálně ****, odhlédneme-li od faktického naplňování standardů kvality. Vysoká obsazenost **signalizuje nedostatek kapacit**.

Hustota ubytovacích zařízení je pro současnou úroveň cestovního ruchu mírně nedostačující. **Předpokládaný budoucí nárůst cestovního ruchu si však vyžádá další růst kapacity nejméně o 50 - 100%**. Zejména však musí vzrůst **komfort ubytování** a u všech kategorií ubytování **vstřícnost poskytovatelů služeb**.

Vhodnou oblastí pro rozvoj ubytovacích zařízení je samotné město Opava a jeho zázemí - nepostačuje kvalita stávajících špičkových hotelů, ani penzionů.

Zahraniční turisté sice přijíždějí převážně (80%) prostřednictvím jejich tuzemské cestovní kanceláře, ale tato kancelář potřebuje místního partnera. Je důležité, aby existovaly odpovídající cestovní kanceláře a další služby. Severní Morava se podílí na počtu osob pracujících v cestovních kancelářích v České republice 9%, Východní Čechy (bez Krkonoš) 9%, Jižní Morava 13% a Praha 49% - údaj se vztahuje ke konci roku 1999.

Logistické předpoklady

Kromě vlastní nabídky turistických produktů Opava využívá a zejména v budoucnu bude využívat své polohy vůči ostatním turistickým cílům. Pro řadu tras je Opava **východiskem do Jeseníků** - zejména z ostravské aglomerace, Slovenska, či Polska. Pro část Moravy je Opava **východiskem do turistických cílů v Polsku** - zejména vojvodství Slezského a Opolského.

Opava leží na spojnici Ostrava-Krnov-přechod Vysoká-Bartultovice-dálnice Vratislav-Chotěbuz-Berlín. Tato trasa má význam zejména pro dopravu zboží. Prochází však těsně kolem Jeseníků a vyvolá nepochybně řadu vedlejších ekonomických efektů a jedním z nich bude i rozvoj turistiky v pásu kolem ní,

Rozsahem nejmenší bude turistika spojená s pohybem obyvatel spádové části Jeseníků do centra Ostravského kraje.

Komu bude Opava konkurovat a s kým může spolupracovat

Podobný charakter turistických produktů mají některé konkurenční oblasti: Olomouc a Olomoucko, Beskydy a Podbeskydí, Šumpersko, Nisko, Ratibořsko a Opolsko v Polsku. Žádná z těchto oblastí však není natolik dominantní, aby odsála ostatním podstatnou část turistů. Všechny se hodí jako doplněk turistických produktů na Opavsku. Naopak spíše produkty Opavska učiní atraktivnějšími.

Čistě konkurenčními oblastmi jsou spíše ty vzdálenější: Jižní Čechy, Vysoké Tatry, Krkonoše nebo Praha a její okolí. To jsou oblasti, z nichž turisté jen zcela výjimečně prodlouží svou trasu až na Opavsko jednak kvůli vzdálenosti a jednak kvůli dostatečné tamější nabídce. Nesmí být opomíjena i konkurence v rámci měst a obcí stávajícího okresu Opava.

1.7.2 Objem a segmentace poptávky cestovního ruchu

Jak uvádí Česká centrála cestovního ruchu, objem příjezdového cestovního ruchu na území České republiky roste soustavně od roku 1990. V poslední době roste podíl cestovního ruchu mimo velká města. **V roce 2020 má Česká republika patřit k 10 nejnavštěvovanějším zemím světa. Počet turistů by měl vzrůst z 5,5 miliónu v roce 1998 na 44 miliónů v roce 2020, tj. 2,7% světového cestovního ruchu.** Podíl cestovního ruchu na HDP činil v roce 1998 6,8%. Do roku 2020 překročí světový průměr výrazně 10%.

Tabulka 63: Počet turistů celkem v tisících

Region	1995	1998	1998/1995
Česko	6913	12271	1,78
Severní Morava	829	1649	1,99
Sev.Morava/Česko	0,12	0,13	

Pramen: Česká centrála cestovního ruchu

Tabulka 64: Počet zahraničních turistů v tisících

Region	1995	1998	1998/1995
Česko	3381	5562	1,65
Severní Morava	223	491	2,20
Sev.Morava/Česko	0,07	0,09	

Zdroj: Česká centrála cestovního ruchu

Hlavní proces změn však nastane až s restrukturalizací Ostravska. Během těchto změn si bude muset i Opava najít v rámci kraje své místo. **Prudce rostoucí trh turistiky bude moci využít jenom tehdy, když na něj bude kapacitně, institucionálně, personálně i marketingově připravena.**

Segmentace poptávky

Cestovní ruch můžeme na straně poptávky rozdělit z několika pohledů. U jednotlivých pohledů zhodnotíme jejich význam pro Opavsko.

1) Délka pobytu

Celostátní průměrná délka pobytu je asi 3,3 dne (1.1. - 30.6.1998), za rok 1999 se odhaduje na 4 dny. Tato doba vzrostla z 1,3 dne v roce 1992.

Trend pro Opavu

Celkový objem pobytů mírně stoupá, délka pobytu stagnuje. Meziroční kolísání je obdobné trendům za celou zemi. Pokud nebudou rozšířeny produkty, hrozí Opavě zaostávání za aktivnějšími regiony (polské Slezsko).

Doporučený cíl pro nabídku

- vytváření a realizace produktů se střednědobým, či delším pobytem
- u krátkodobých pobytů je důležité dále zvýšit jejich objem
- zkvalitnit a rozšířit informační a propagační nabídku města (vč. nápaditější propagace na internetu)

2) Období příjezdu

Zimní turistika	- pro ni si turisté vybírají atraktivnější oblasti,
Letní turistika	- určitá nabídka existuje, je nutné ji dále zlepšovat,
Mimosezónní turistika	- jde o speciální oblast - pobyty dětí ve zdravém prostředí, pobyty méně majetných turistů. V mimosezónní turistice si konkurují prakticky všechny oblasti naší země. Vytíženost kapacit je všeobecně podstatně nižší než v sezóně a je asi nemožné dosáhnout nějaké zásadní změny. Příležitostí by snad byly obnovené lázeňské objekty na Vítkovsku.

Návštěvníci ke zvláštním příležitostem (poutní místa, sportovní akce, kongresy, přísahy). U této kategorie již Opava nabízí některé produkty dnes a máme předpoklady pro rozšíření nabídky.

Trend pro Opavu

Zimní turistika je velmi slabá, letní vzrostla proti roku 1989 jenom nevýrazně. Mimosezónní turistika je dílem generována speciálními produkty (vojenská přísaha, univerzitní kongresy apod.) a dílem mimosezónními, zpravidla méně majetnými turisty.

Doporučený cíl pro nabídku

Pro letní turistiku musejí být vytvořeny atraktivnější produkty a ty musejí být provázány s nabídkou v sousedních oblastech (Polsko, Jeseníky).

Mimosezónní turistika je pro Opavsko velkou příležitostí. Je potřeba usilovat, aby mimosezónní produkty byly co nejucelenější a aby byly schopny konkurovat velmi ostré nabídce v tomto segmentu. **Jednou z příležitostí je rozvoj kongresové turistiky.**

Na možnost rozvoje kongresové turistiky v okrese jako celku panují různé názory. Již dnes se různé kongresy a větší semináře pořádají v Šilheřovicích. Na využití zámku v Kravařích pro kongresovou turistiku existuje projekt prozatím bez reálného provozovatele. Ve městě Opavě existují potenciální sály (Na rybníčku, Lidový dům, za jistých okolností i Slezské divadlo), zatím však není aktivní pořadatel kongresů.

3) Odkud přijíždějí

Okres : Tato skupina má význam pro stravovací zařízení a některé části produktů,

Ostrava : Jak se bude měnit sociální charakter Ostravska, bude se tato aglomerace stávat zdrojem návštěvníků Opavska a bude záležet jenom na nás, jak je dokážeme přilákat.

Jiná místa VÚSC Ostrava: V tomto segmentu konkurujeme jiným oblastem, protože se jedná převážně o krátkodobé pobyty a vstupujeme tak do tvrdě konkurenčního prostředí,

Česká republika: Pro občany ČR představuje Opava stále ještě nepříliš lákavý okraj Ostravska. Překonat takovou situaci lze jedině novými a atraktivními turistickými produkty

Polsko: Pro Poláky jsme zajímavým doplňkem při návštěvě polského Slezska a východiskem pro cestu na Moravu, případně do Jeseníků. Zbývá jenom vytvořit návazné produkty

Slovensko: Pro Slováky asi nebudeme častým cílovým místem, ale můžeme se stát předmětem doplňkových produktů při cestě do Polska nebo severní Evropy. Opět máme výhodu v blízkosti a je nutné pouze nabídnout vhodné produkty.

Ostatní místa v Evropě: Zejména země západní Evropy jsou pro Opavsko důležitým zdrojem poptávky. Základní bariérou tímto směrem je nejen nedostatek produktů a nedostatečná propagace regionu, ale i nízká kvalita služeb a často velmi neprofesionální přístup na straně nabídky.

Zámoří: Turisté z Japonska, Severní Ameriky nebo Austrálie mají nejdelší dobu pobytu a největší výdaje na den pobytu. Kladou vysoké požadavky na služby.

Trend pro Opavu

Zatím stále převládají turisté tuzemští, pomalu roste počet turistů polských. Turisté z ostatní Evropy co do počtu stagnují. Jejich počet výrazně zaostává za jinými regiony Česka. Pro většinu standardních turistických skupin jsme neobjeveným regionem. O segment bojuje Opava v silné konkurenci a k jejich uspokojení musí dojít k výraznému nárůstu kvality služeb a nabídky speciálních produktů, využívajících některých jedinečností Opavy i pohnuté historie českého Slezska.

Pořadí zahraničních turistů na Severní Moravě podle země původu je následující: 1. Německo 36%, 2. Polsko 11%, 3. Slovensko 10%, 4. Nizozemí 9%, 5. Rusko 6%, 6. Itálie 3%, 7. USA 3%, 8. Francie 2%, 9. UK 2%, 10. Dánsko 2%.

4) Důvod příjezdu

Pasivní oddych - nároční turisté (vždy požaduje snídani jako švédský stůl, půjčovnu aut apod.) nebo skromní turisté (vyspí se i v campingové chatce);

Aktivní oddych - sportovní vyžití a požadavky na večerní život;

Kulturní, poznávací turistika

Jiné důvody, uspokojování speciálních koníčků - hledání kořenů, uspokojování profesních zájmů. Je nutné nabízet doplňkový program pro příjíždějící podnikatele, speciální programy pro starší lidi a důchodce apod.;

Tabulka 65: Celostátní strukturu důvodů pobytu

Důvod	%
Pobytový zájezd	38
Poznávací zájezd	15
Služební cesta	13
Oficiální akce	12
Nákup	6
Jiný důvod	16
Celkem	100

Pramen: Česká centrála cestovního ruchu

Trend pro Opavu

U pobytových i poznávacích zájezdů sílí požadavky na kvalitu a konkurence schopné ceny. Znamená to navazovat na produkty i v sousedních oblastech.

Služební cesty souvisejí s ostatními ekonomickými a společenskými aktivitami v oblasti. Velkou příležitostí je tzv. incentívni turistika - cestování firem s jejich zaměstnanci nebo s jejich zákazníky.

Doporučený cíl pro nabídku

Méně atraktivní prostředí musíme vyvážit velkou vstřícností vůči zákazníkům a neustálým nabízením širších, lepších a zajímavějších produktů. Podobně jako cestovní kancelář Museon organizuje promyšlené, cenově výhodné a programově naplněné zájezdy Opavanů do románských zemí, musejí vzniknout dodavatelé s produkty pro návštěvníky Opavy.

5) Věk a majetnost příjíždějících

Turisty lze členit na tyto skupiny: Mladí jedinci, mladé páry, mladé rodiny, starší páry, starší jedinci. Výdaje zahraničních návštěvníků na jeden den pobytu činí celkem asi 65 USD a liší se výrazně podle země původu. Podíl výdajů vynaložených během pobytu na celkových nákladech i objem výdajů na den roste. V roce 1993-95 se výdaje pohybovaly okolo 30 USD.

Struktura návštěvníků podle ubytování ukazuje, že se trh rychle přizpůsobuje evropským zvyklostem, jenom individuální pronájem pokojů zatím nahrazuje nedostatečnou nabídku profesionální sféry:

Tabulka 66: Struktura ubytovacích zařízení v ČR podle kapacity k 31.7.1998

Typ	Podíl v %
Hotely	13
Penziony	14
Kempy	4
Chatové osady	3
Turistické ubytovny	6
Individuální pokoje	42
Ostatní	18
Celkem	100

Zdroj: Česká centrála cestovního ruchu

Trend pro Opavu

Historicky i ostatními podmínkami turistiky je dáno, že na Opavsku je větší podíl turistů z vyšších věkových skupin (Němci, tradiční návštěvníci a chalupáři z Ostravska, méně majetní turisté, rodiče studentů škol a přísahajících vojáků, návštěvníci archivu, či divadla). Tento trend je však celosvětový. I čeští, slovenští a polští důchodci budou postupně bohatnout a více cestovat. Počet rekreačních chalup a chat bude klesat a důchodci budou raději cestovat bez nutnosti pečovat o rekreační objekty. Změní se charakter chalupaření.

Doporučený cíl pro nabídku

Prizpůsobit produkty vyššímu věku a tomu odpovídajícímu zdravotnímu stavu a požadavkům.

1.7.3 Situace v uspokojování poptávky nabídkou

Největší problémy v uspokojování nabídky

- kvalita ubytování;
- koordinace akcí s veřejnou sférou a s okolím Opavy;
- celkový přístup poskytovatelů turistických služeb;
- nedostatečná informovanost a propagace města;
- nedostatek atraktivních turistických produktů;

Plnému využití potenciálu cestovního ruchu brání:

- nedostatečný regionální marketing,
- nízká úroveň koordinace aktivit soukromého a veřejného sektoru při zlepšování, rozšiřování a nabízení služeb,
- nedostatek finančních zdrojů na obnovu turistických a kulturních atrakcí a
- chybějící nástroje na podporu rozvoje cestovního ruchu.

Celkově úroveň restauračních a ubytovacích a jiných kapacit cestovního ruchu v Opavě neodpovídá mezinárodním standardům a vyžaduje jejich rozvoj a modernizaci.

Spolupráce soukromé a veřejné sféry

Existují objektivní překážky efektivní spolupráce soukromé a veřejné sféry:

- soukromá sféra je velice heterogenní - od úspěšných individualistů, přes solidní skromné firmy se smyslem pro korporativní jednání až po zadlužené a neúspěšné malo- i velkopodnikatele. Tato skupina se jenom obtížně stmeluje a obtížně formuluje své skupinové zájmy,
- soukromá sféra potřebuje ke svému vyzrání mnohem delší období, než jaké postačovalo zákonodárcům a státnímu aparátu k vytvoření standardních institucí veřejné správy po roce 1989,
- soukromá sféra neexistovala po několik generací a pochopení pro ni se v povědomí většiny obyvatelstva zcela vytratilo, navíc někteří podnikatelé se nechovají eticky.

Do okamžiku, kdy bude soukromá sféra schopna vystupovat jako homogenní zájmová skupina, musí ji suplovat schopní soukromníci spolu se státní správou a samosprávou. Z nich musí vycházet iniciativa pro zapojení soukromé sféry tak dlouho, dokud se nedosáhne výsledku.

Každá iniciativa v oblasti cestovního ruchu musí být posuzována z pohledu jejího efektu pro uspokojení poptávky reálných zákazníků - turistů a z pohledu reálné nebo realizovatelné nabídky místních poskytovatelů služeb. To se týká účastí na veletrzích, průzkumů služeb, reklamních akcí apod.

Velmi přínosnými projekty veřejné správy dosud byly cyklostezky, průzkum v oblasti agroturistiky a vybudování sítě informačních center.

Informační centra

Jedním z prvků spolupráce veřejné a soukromé sféry by měla být informační centra. Na Opavsku fungují tato:

- Informační centrum v budově magistrátu města Opavy. Toto centrum pracuje pod hlavičkou Agentury pro rozvoj cestovního ruchu, spol. s r.o. (viz dále). Jde o klasické informační centrum, napojené na celostátní síť ATIS a rezervační systémy. Informační centrum je úspěšné i komerčně,
- Informační centrum Českých drah na Východním nádraží s klasickou nabídkou pro turisty,
- Středisko informačních služeb Magistrátu města Opavy a
- Informační centrum TQM na autobusovém nádraží.

Informační centra odpovídají svým standardem lepšímu průměru naší země.

Priority veřejných programů podpory podnikání

Klíčovou součástí vztahu veřejné a soukromé sféry jsou i v cestovním ruchu programy podpory podnikání. Je obtížné odhadnout, jaké konkrétní programy budou v platnosti v období do roku 2006. Programy v rámci Ostravského kraje jsou teprve v počátcích a doznají v nové administrativě jistě řadu změn. Navíc přibudou v nějaké podobě programy Evropské unie.

Od roku 1989 nicméně můžeme pozorovat určité tendence přístupu veřejné sféry k podpoře sféry soukromé:

- řada nástrojů a přístupů i institucionálních řešení je přejímána ze Západní Evropy (agentury, záruční instituce, přístupy úřadů práce). Podobnost se systémem Evropské unie bude stále větší,
- stěžejní podmínkou u řady programů je vyvážení nových pracovních míst, zvláště zvýhodněno je zaměstnávání osob zdravotně postižených a jinak obtížně umístitelných na trhu práce. Tak jsou zaměřeny i nejnovější programy kraje,
- programy jsou poměrně striktně rezortně odděleny. MMR, MPSV či MPO pracují každé po své linii. Turistické záměry jsou často na pomezí rezortů a to vede k problémům. Programy MZe jsou pro agroturistické záměry obtížně využitelné. Nejnovější programy SAPPARD nebo ISPA se orientují do značné míry na obce. Při rozumném přístupu samosprávy mohou tyto programy významně pomoci venkovské ekonomice. Nejužším místem je však zrání, růst kvality a akumulace kapitálu soukromých subjektů a tomuto procesu slouží jen velmi málo programů,
- stále větší důraz je kladen na reálnost záměru, jeho podloženost a efektivnost, případně již i na dosavadní profesionální historii,
- je vyžadována spoluúčast na projektu z vlastních zdrojů, musíme předpokládat, že zhruba 50% nákladů záměru musí nést žadatel,
- některá kritéria jsou subjektivní: růst exportu nebo moderní technologie,
- na rozdíl od Evropské unie chybí u nás silná instituce typu společnosti pro rozvoj okresu a chybí nebo je teprve v počátcích (Moravskoslezské teplárny pod francouzským vlastníkem) iniciativa soukromé sféry.

1.8 Analýza SWOT

1.8.1 Ekonomika, průmysl a podpora podnikání

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Diverzifikovaná struktura hospodářských subjektů z hlediska odvětví i velikosti. • Významná role průmyslu, zejména strojírenského, kovodělného, potravinářského, mrazírenského a chemicko-farmaceutického. • Kvalifikovaná pracovní síla v uvedených oborech. • Silné zastoupení sektoru služeb. • Tradičně vyspělé strojírenství s vazbami na Německo a Rakousko. • Existence dynamicky se rozvíjejících firem schopných rovnocenné konkurence na mezinárodních trzích. • Velké množství firem používajících v podnikání moderní informační a komunikační technologie. • Množství podnikatelských aktivit a významný podíl malých a středních firem na udržení a tvorbě pracovních míst. • Řada firem se zahraniční účastí, které mají vysokou produktivitu a pozitivně ovlivňují trh práce. • Příznivý krátkodobý i dlouhodobý rating města udělený renomovanou agenturou. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná propagace města Opavy a jeho podnikatelského potenciálu. • Nedostatečná úroveň komunikace mezi městem a podnikatelskou veřejností. • Nízká celková exportní výkonnost podniků. • Nedostatečná kapacita hraničních přechodů pro nákladní dopravu a nízký rozsah celních služeb (časový i věcný). • Existence řady podniků v obtížné finanční situaci. • Absence připravených průmyslových zón a služeb pro průmyslové investory. • Nedostatečná dynamika zvyšování technologické úrovně výroby (zavádění progresivních technologií). • Nedostatečná dopravní infrastruktura, která brání většímu přílivu průmyslových investic i dynamickému rozvoji některých podnikatelských aktivit. • Existence řady bariér pro dynamický rozvoj malého a středního podnikání (nedostatek nebo nedostupnost financí na investice a/nebo na provozní kapitál; velká místní nebo domácí konkurence; vysoký objem pohledávek; malá poptávka po výrobcích a službách, nedostatečné prostory pro podnikání; byrokratické zásahy veřejných institucí; nedostatek zkušených nebo vyškolených zaměstnanců). • Nedostatečné množství programů a objemu finančních prostředků na úrovni kraje, okresu i města pro podporu rozvoje malých a středních podniků a pro využití stávající a rozvoj nové podnikatelské infrastruktury. • Velké množství prodejen a tržnic s levným zbožím v centru města.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Schopnost vývozu je nadále podporována relativně nízkými náklady na pracovní sílu. • Využití vzdělanostního a školicího potenciálu vysokých a středních škol ke zvýšení ekonomické úrovně města. • Existence dobrých podmínek pro umístění zahraničního kapitálu, včetně transferu progresivních technologií (vstup do existujících firem, využití uvolňovaných průmyslových areálů). • Zahájení aktivit města k přípravě pozemků pro průmyslové zóny (Katalog rozvojových území, využití pro lehký průmysl, malé a střední podniky a pro skladovací prostory). • Multiplikační efekty strategických zahraničních investic (diverzifikace ekonomické struktury, vytváření nových pracovních míst, transfer technologií, zvýšení exportu, rozvoj nových znalostí a dovedností, změna podnikatelského klimatu a image, příležitost pro rozvoj malých a středních firem – subdodavatelů aj.). • Možnost zlepšení spolupráce představitelů města a podnikatelů (využití námětů z průzkumu a Strategie města Opavy). • Rozvoj malých a středních firem jako životní a pracovní alternativy pro vlastníky a manažery těchto firem, pro pracovníky uvolňované z velkých podniků a pro absolventy škol. • Potenciál k rozvoji drobných řemesel a malých výrobních podniků. • Rozvoj podnikání v oblasti inovací a nových technologií. • Využití připravované městské datové sítě. • Rozvoj poradenství pro MSP (HK Opava, RPIC Opava). • Rozvinutí spolupráce s příhraničními regiony v Polsku, včetně nových ekonomických aktivit a pracovních příležitostí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ztráta tuzemských i zahraničních trhů v důsledku nízké konkurenceschopnosti podniků - snižující se exportní výkonnost. • Dlouhodobá recese, resp. zánik některých významných průmyslových podniků ve městě, v okrese a v kraji. • Pozvolný růst nezaměstnanosti a sociálních dávek. • Pokles zisků podnikatelských subjektů a tím i disponibilních zdrojů na investice. • Stagnace resp. pokles počtu aktivních ekonomických subjektů. • Pokles počtu zaměstnanců v malých firmách. • Pokračující stagnace vývojové a inovační aktivity v podnikovém sektoru a nedostatečná podpora vědy, výzkumu a inovačního podnikání. • Nedostatečný zájem průmyslových investorů a strategických partnerů (především zahraničních) o podnikání na Opavsku i v celém Ostravském kraji. • Negativní dopad rozvoje obchodních řetězců na drobné podnikatele v maloobchodě a na menší výrobce.

1.8.2 Infrastruktura, integrace regionu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dopravní křižovatka okresu • Postačující kapacity vodovodní sítě • Stabilizované kapacity kanalizačního systému a rekonstruovaná ČOV. • Vysoká úroveň plynofikace a rozvojové kapacity • Hustá síť MHD • Blízkost hranice a vazby s Polskem • Podmínky pro rozvoj cykloturistiky 	<ul style="list-style-type: none"> • Neexistence odpovídajícího napojení na Ostravu • Vysoké zatížení silniční sítě • Neexistence silničních obchvatů • Nedostatečné napojení na Polsko • Nedostatek parkovacích míst mimo historické centrum města, koncentrace parkovacích míst do centra města. • Neexistence cyklostezek • Vlivem dopravy zhoršené ŽP • Neexistence komplexního GIS • Neexistence integrovaného záchranného systému • Neucelené pěší trasy a neexistence podchodů • Velký počet kotelen s výkonem nad 50kW není plynofikován • Nedořešená problematika ochrany před povodněmi • Neexistence integrovaného dopravního systému s vazbou na optimalizaci spojů • Nekoordinovanost mezi přepravci • Nevjasněné financování a privatizace ČD
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Vybudování obchvatů města a dobudování základní dopravní kostry. • Modernizace technické infrastruktury inženýrských sítí a zásobování energiemi s důrazem na úspory, ekologii a alternativní zdroje. • Integrace dopravy včetně optimalizace a spolupráce dopravců • Napojení města Opavy na evropskou síť silnic a železnic (D 47, II. koridor). • Obnovení historických kulturně obchodních vazeb s Polskem na pozadí dobudování infrastruktury. • Rozvoj informačních technologií a zapojení života města na globální úrovni. • Zlepšení úrovně ŽP a standardu pro pěší, cyklisty a automobilisty. • Moderní infrastruktura jako katalyzátor podnikatelských příležitostí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Technické zastarávání dopravní infrastruktury v případě neřešení problematiky, akumulace vnitřního dluhu. • Nekoordinovanost priorit a postupu výstavby dopravní infrastruktury v ČR a Polsku. • Nekoordinovanost postupu výstavby VI. multimodálního koridoru (D 47, II. žel. koridor) a napojení města Opavy (I/11, I/56, č.316). • Opožděné dobudování GIS. • Nepřípravenost ve vztahu k propojení na Polsko. • Ztráty z opožděné integrace dopravy. • Zvýšené ohrožení dopravy chodců a cyklistů při neřešení dopravní problematiky. • Nedostatečné parkovací kapacity mimo centrum města.

1.8.3 Lidské zdroje a sociální infrastruktura

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Diverzifikovaný průmysl a větší zastoupení malých a středních podniků – nezávislost na dominantním zaměstnavateli • Nadprůměrný podíl zaměstnanců ve službách • Dobrá úroveň kulturních zařízení (divadlo, knihovny, kluby) • Kulturní a vzdělanostní centrum regionu • Univerzita v Opavě • Odpovídající síť středních škol • Poměrně dobrá struktura a rozložení zdravotnických zařízení • Dostatek zařízení pro volnočasové aktivity dětí a dosahovaná úroveň výsledků 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek pracovních příležitostí • Nevyhovující profesní a kvalifikační struktura pracovní síly pro rozvíjející se podniky • Nedostatek bytů pro skupiny obyvatel s nižšími příjmy • Nedostatek prostor pro krátkodobé ubytování, krizové bydlení atd. • Chybí detailní analýza a koncepce sociálních služeb na území okresu • Chybějící bezbariérové přístupy a doprava • Nedostatek lůžek následné péče • Nedostatek využitelných sportovních zařízení a sportovních akcí pro mládež
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Využití vzdělanostního a školicího potenciálu univerzity a středních škol ke zvýšení ekonomické úrovně města a regionu. • Využití technické dovednosti pracovní síly • Přeshraniční spolupráce s Polskem a využití Opavy jako centra Euroregionu Silesia • Zapojení škol a univerzity do mezinárodních programů • Spoluúčast města při bytové výstavbě 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohrožení rozvíjejících se průmyslových oborů z důvodu neexistence požadovaných kvalifikací • Neřešení problémů ohrožených sociálních skupin obyvatel a jejich tendence k sociálně patologickému jednání

1.8.4 Životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalita ovzduší je průběžně monitorována a má soustavně zlepšující se tendenci díky vysoké plynofikaci, trolejbusové hromadné dopravě. • Dostatečná zásoba pitné vody pro město v dobré kvalitě ze zdroje Kružberk a Hoštické louky, zokruhovaná vodovodní síť s možností napojení 100% obyvatel. • Městská kanalizace je v dobrém stavu s rekonstruovanou ČOV, na kanalizaci je napojeno 96 % obyvatel. • Město Opava je chráněno před povodněmi. Ochrana na průtok Q_{100} je zajištěna v úseku řeky Opavy od Cukrovaru po Ostroj a řeka Moravice je regulována soustavou vodních děl Kružberk a Slezská Harta. • Město Opava má zaveden systém nakládání s odpady. Třídění recyklovatelných složek odpadů (papír, plasty, sklo, hliníkové obaly od nápojů) je prováděno u občanů s dotříděním na třídící lince v TSO. • Systém městské veřejné zeleně byl založen již před 200 lety. Péče o městskou zeleň má tradičně dobrou úroveň, je zajišťována komplexně Technickými službami Opava. • MHD je z velké části provozována trolejbusovou dopravou – ekologický způsob přepravy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká zátěž imisemi a hlukem v okolí hlavních silničních tahů a následné poškozování zdravotního stavu populace, především dětské. • Nedostatečná ekologická výchova, projevující se v nízké úrovni ekologického vědomí veřejnosti a nízkém podílu veřejnosti na rozhodování v oblasti ŽP. • Málo efektivní postih občanů za neekologické chování (zakládání černých skládek, spalování odpadů). • Nedostatečné využívání obnovitelných, příp. alternativních zdrojů energie. • Nevyřešený systém dopravy ve městě. Veškerá doprava je stahována do centra, což má nepříznivý dopad na kvalitu ovzduší, městskou zeleň, bezpečnost občanů a hluk. • Absence souběžných komunikací, tzv. selských cest, které by sloužily i jako cyklostezky. • Nedostatečná čistota povrchových vod v tocích, městské části nejsou vesměs napojeny na ČOV, splašky nekontrolovaně odtékají do vodotečí. • Není zpracován generel zeleně, chybí koncepce obnovy, nové plochy se nevysazují, některé zásahy při údržbě jsou necitlivé. • Vysoká fragmentace krajiny v okolí města a její malá přístupnost. • Městem neregulovaná výstavba supermarketů, čerpacích stanic, apod. na velmi kvalitní půdě, ohrožujících potenciální biokoridory a navíc situovaných v záplavových zónách. • Není zajištěna protipovodňová ochrana Kylešovic (Hvozdnice), Vávrovic, Držkovic a M. Hoštic (Opava). • Most přes řeku Opavu na Ratibořské ul. nevyhovuje Q_{100}. • Zbytečně zvýšené emise z dopravy neboť chybí cyklostezky, není jasná koncepce dopravy.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj ekologické výchovy na všech stupních škol, podpora ekologické výchovy a osvěty, zaměřené na další cílové skupiny. • Dořešení dopravy ve městě a vybudování okruhu a severního obchvatu. • Další rozvoj trolejbusové sítě a jejího zabezpečení a ekologizace MHD. • Vyšší využívání alternativních zdrojů energie (spalování biomasy, sluneční ohřev-střech/fasády). • Převedení závěrů „Analýzy rizik“ do praxe, pokračující kontinuální monitoring ŽP. • Využívání dotačních programů státní politiky a EU pro konkrétní projekty. • Možnost účasti v programech „Zdravé město“ • Výrazné rozšíření ploch městské zeleně (Šibeňák), výsadba nových dřevin a účelné propojení systému parků a zeleně kolem řeky Opavy a Moravice. • Pokračovat v budování sítě regionálních a městských cyklostezek. • Realizace návrhů biokoridorů a biocenter podle ÚPN • Pokračovat v zajišťování protipovodňové ochrany města 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevyhovující způsob zneškodňování odpadů (zejména skládkováním) na úkor omezení vzniku, případně třídění, využití a recyklace odpadů. Možnost separace odpadů není zabezpečena pro celé město - finanční nákladnost (2/3 ceny městem dotováno). • Trvalé riziko velkoplošných povodní z důvodů narušení retenční schopnosti krajiny a nejasnosti budoucích preventivních vodohospodářských protipovodňových opatření. • Ohrožení městských parků zasolením, riziko pro nově vysazované stromy. • Vysoké emise z dopravního zatížení města, z hrozícího dopravního kolapsu. • Poškozování zdravotního stavu populace živelným spalováním komunálního odpadu. • Nízká podpora ekologické výchovy, ekologická negramotnost a příp. i nezajem občanů (nesprávné třídění odpadů). • Zhoršující se stav vozového parku MHD a emise naftových motorů. • Nepřípustné zábory velmi kvalitní půdy pro výstavbu hypermarketů, čerpacích stanic, a podobných obchodních či průmyslových aktivit.

1.8.5 Zemědělství a rozvoj venkova

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Hustota malých a středních sídel a množství kulturních památek. • Koncentrace místních i regionálních iniciativ a občanských sdružení, spolků a zařízení profesionálního, kulturního i zájmového charakteru. • Venkovský a příměstský prostor vhodný pro rekreaci, regeneraci a sportovní vyžití ve volném čase (např. Městské sady, cyklistická stezka v Kylešovicích) • Výborné přírodní podmínky pro intenzivní zemědělství . • Dlouhodobá tradice, know-how a dobré jméno některých tradičních agrárních komodit s možností exportu (např. Loděnice - sladovnický ječmen, Kylešovice – námel). • Příležitost k ostravské aglomeraci poskytující Opavě výrazné obytné možnosti a zajištění poptávky po potravinách. • Provádění KPÚ s možností realizace projektů ÚSES a komplexní péče o krajinu. (KPÚ – komplexní pozemkové úpravy, ÚSES - územní systém ekologické stability). 	<ul style="list-style-type: none"> • Absence rozpracované agrární politiky a rozvojových programů. • Nízká konkurenceschopnost venkovské ekonomiky a negativní populační trend. • Zánik zpracovatelských kapacit v důsledku nedostatečné ochrany vnitřního trhu ČR a celních podmínek. • Malé využití nepotravinářského potenciálu zemědělství (např. konopí, len, biomasa, energetické plodiny). • Odchod odborníků ze zemědělské prvovýroby do jiných sektorů a malá podpora výzkumu a zemědělského poradenství. • Špatná úroveň komunikací na venkově a malá obslužnost. • Snižování biodiverzity a ekologické stability v intenzivně obdělávaných oblastech. • Malá lesnatost, vysoké procento zomění. Slabá retenční schopnost území a malá ochrana zastavěných částí vůči povodním. • Plýtvání nejurodnější půdou v bezprostřední blízkosti města - výstavba supermarketů, benzinových stanic a další rozvojové aktivity.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Zapojení městských částí venkovského charakteru do mikroregionálních rozvojových programů. • Příměstská krajina je atraktivní k rekreačnímu využití – možnost rozvinutí multifunkčního zemědělství včetně agroturistiky. • Možnost využití zemědělského potenciálu v konkurenceschopných oblastech. • Využití kapacity odborníků ke zřízení poradenských, výukových a osvětových center s orientací zejména na agroenvironmentální aspekty – prevence. • Revitalizace krajiny, obnova průmyslově narušených částí (př.Palhanec) využití podpůrných programů. • Uplatňování produkce energetických plodin pro centrální výtopny ve městě. • Realizace plánů ÚSES (zvyšování ekologické stability). • Možnost využití majetku Správce městských lesů, které jsou mimo město Opavu. • Příhraniční spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví s Polskem. • Udržení a rozvoj středního odborného školství v oboru zemědělství a životní prostředí. • Využití možnosti odbytu ve městě a na vhodných pozemcích výroba biopotravin (platí spíše pro prvovýrobce okresu). 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomalý proces restrukturalizace a modernizace zemědělství. • Tlak světového trhu s vysokou vývozní státní podporou dopadající na nechráněný trh ČR. • Stárnutí venkovského obyvatelstva. • Nízké využívání obnovitelných zdrojů energie. • Malá finanční podpora komplexním pozemkovým úpravám, zpomalující jejich postup (neřešení vlastnických vztahů, krajinnotvorných a revitalizačních prvků). • Nedořešené vlastnické vztahy u chátrajících zemědělských objektů. • Sřet zemědělství a ochrany přírody v některých oblastech, např.zhoršování již tak dosti nízké biodiverzity. • Opuštěná půda, plošná podkapitalizace zemědělství.

1.8.6 Cestovní ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Tradiční sídelní struktura se středostavovskou společenskou strukturou a z toho plynoucí zárodky schopných poskytovatelů služeb pro turisty • Počet stravovacích kapacit a existence VOŠ a HŠ v Opavě • Kulturní a historické památky, kulturní instituce • Kulturní, dopravní a historické vazby na potenciální zahraniční návštěvníky (Německo, Polsko, Rusko) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek špičkových kulturních a přírodních atrakcí a podmínek pro letní, či zimní turistiku • Averse části obyvatelstva vůči cestovnímu ruchu • Nízká kvalita a rozsah služeb (ubytování) a informací pro účastníky cestovního ruchu • Nedostatečná propagace města doma i v zahraničí • Nedostatečné dopravní propojení s Ratibořskem • Nedostatečná spolupráce veřejné a soukromé sféry, málo efektivní propagace regionu.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora cestovního ruchu ze strany magistrátu • Obchodní, poznávací a speciální turistika v Opavě • Oživení muzejnictví, vzdělávacích aj. akcí • Působení Agentury pro rozvoj cestovního ruchu • Otevření přechodů s Polskem, napojení na spojnici Ostrava-Berlín • Kongresová turistika • Součást Euroregionu Silesia • Propracovaný systém příměstské turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní zkušenosti dosavadních návštěvníků • Nedostatečně propracovaný marketing firem působících v oblasti cestovního ruchu • Nedostatečná podpora rozvoje cestovního ruchu • Konkurence lépe organizovaných organizací cestovního ruchu v polském příhraničí • Přetrvávající nedostatek startovního kapitálu pro udržování a rozšiřování podnikatelských aktivit v oblasti cestovního ruchu • Neochota podnikatelů v cestovním ruchu se dále vzdělávat

2. STRATEGIE ROZVOJE MĚSTA OPAVY

2.1 Souhrnná strategická vize města a rozvoje problémových okruhů

„BÍLÁ OPAVA – PROSPERUJÍCÍ MĚSTO“

Město Opava patří mezi historická sídla s bohatou kulturní minulostí, ekonomicky zajímavou přítomností a perspektivní budoucností. V horizontu realizace strategie dochází k novému uspořádání veřejné správy, ve kterém se Opava stává jedním z nejvýznamnějších měst v rámci nově vytvářeného Ostravského kraje a bude přijímat vyšší spoluodpovědnost za rozvoj podstatné části dnešního okresu Opava.

Časový horizont strategie rozvoje města se protíná s očekávaným vstupem České republiky do Evropské unie, který je také pro Opavu velkou příležitostí i výzvou, na niž se musí připravit. Vzroste význam aktivního přístupu města k přípravě institucí, odborníků a projektů na využívání Strukturálních fondů EU a k rozvoji spolupráce s přílehlými oblastmi Polska, zejména zapojením Opavy do činnosti Euroregionu Silesia.

Motto „*Bílá Opava – prosperující město*“ je souhrnným vyjádřením vize založené na prosperující ekonomice, rozvoji lidských zdrojů a zlepšování vnitřní i vnější dopravní a technické infrastruktury. Vize je současně výzvou k udržení a využití obrazu bílého města, významně se odlišujícího od ostatních větších měst v průmyslovém jádru Ostravského kraje kvalitou svého prostředí a životního stylu.

Souhrnná strategická vize rozvoje města Opavy je základním východiskem pro nasměrování společného úsilí obyvatel, zejména však institucí veřejného sektoru a podnikatelů. Společným jmenovatelem úspěšné realizace rozvojové strategie je využití dobrých výchozích podmínek města a existujících příležitostí a vytvoření mechanismů pro co nejlepší uplatnění tvůrčí a pracovní kapacity obyvatel. Strategická vize definuje také žádoucí **rozvoj v prioritních směrech**, kterými jsou **ekonomika, průmysl a podnikání, dopravní a technická infrastruktura, rozvoj lidských zdrojů a životní prostředí**. Pro tyto oblasti předpokládá strategie města následující vývoj.

- **Ekonomický rozvoj Opavy bude založen na oborech lehkého průmyslu a služeb s vysokou mírou přidané hodnoty a využití moderních technologií.** Klíčovými aktéry budou strategičtí průmysloví investoři, zejména zahraniční, a místní malé a střední podniky schopné obstát na domácím i mezinárodním trhu. Pro úspěšný rozvoj města a jeho spádového regionu bude důležitá nejen ekonomická úspěšnost podnikatelských subjektů, ale také kvalita podnikatelského prostředí. Rostoucí propojení s jednotným trhem Evropské unie vyžaduje modernizaci technologií ve firmách a růst jejich exportní výkonnosti. K tomu je potřebné dále aktivizovat existující lidský kapitál a investovat do jeho dalšího rozvoje. K dosažení cílů ekonomického rozvoje přispěje i zlepšená spolupráce Magistrátu a dalších institucí veřejného sektoru s podnikateli a manažery firem, zejména při realizaci opatření navržených ve Strategii.
- **Infrastruktura, technické vybavení a jejich vzájemná funkční integrace v rámci města jsou nenahraditelnou součástí ekonomického rozvoje.** Obnova a rozvoj infrastruktury a technického vybavení bude směřovat k dosažení kvantitativních a kvalitativních změn na úroveň odpovídající standardu Evropské unie. **Fungující doprava s dostatečnou průchodností uvnitř města, spolehlivé zásobování energiemi a vodou a moderní telekomunikační infrastruktura patří k hlavním pilířům rozvoje města.** Kromě kvalitní vnitřní infrastruktury potřebuje Opava k realizaci svých plánů **efektivní vnější napojení na mezinárodní trasy a na Ostravu**, jako centrum regionálního rozvoje v Ostravském kraji. Při budování moderní a dostatečně kapacitní infrastruktury bude město Opava usilovat o vytváření co nejlepších podmínek pro hospodářský rozvoj a kvalitu životního prostředí.

- V horizontu realizace strategie se město **Opava** stane **významným regionálním centrem** poskytujícím **dobré předpoklady pro zvyšování životní úrovně obyvatelstva a svobodnou volbu životního stylu** každého občana města. Město Opava má zájem na rozvíjení všech oblastí v problematice lidských zdrojů a sociální infrastruktury. **Vzdělávací systém** ve městě bude **charakterizován širokou nabídkou standardního i následného vzdělání** pro místní obyvatele i pro studenty z jiných regionů, které bude svým obsahem i formou odpovídat potřebám města a zájmům obyvatel nebo jejich skupin. V souvislosti s očekávaným růstem zahraničních investic v Ostravském kraji a se vstupem České republiky do EU se **Opava pokusí využít vznikající potřebu multikulturní výchovy a vzdělávání poskytovaného v cizích jazycích. Všem občanům** bude dostupná **standardní zdravotní a sociální péče**, která se bude podle potřeb a možností zkvalitňovat. Lepším využitím stávajících kapacit a podporou vybraným projektům budou **zlepšovány možnosti pro kulturní, společenské a sportovní vyžití obyvatel**. Postupně budou vytvářeny **podmínky a předpoklady pro vznik všech typů bydlení**, přičemž ty projekty nájemního a sociálního bydlení, které bude podporovat město, budou odrážet jeho skutečnou potřebnost.
- **Opava i v budoucnu zůstane kulturním centrem oblasti, k jehož atraktivitě bude přispívat i zdravé životní prostředí ve městě.** K tomuto cíli přispěje především **snížení emisí z dopravy, rozvoj a zkvalitňování hromadné dopravy a výstavba cyklostezek.** Snížení znečištění ovzduší bude vedeno po dvou liniích – emise ze spalování a emise z dopravy. V oblasti spalování bude pozornost zaměřena především na podporu využívání alternativních zdrojů energie, dokončení plynofikace do optimálního stupně a zvyšování ekologického vědomí občanů směrem k zamezení spalování odpadů. Bude pokračovat snižování znečištění vod, především povrchových, a jejich ochrana před nekontrolovaným odtékáním splaškových vod do vodotečí, revitalizace říčních systémů a vodních ploch, zlepšení protipovodňových opatření a péče o zeleň a krajinu. Předpokládá se zvýšení úrovně ekologického vědomí a ekologického vzdělání veřejnosti a podpora účasti veřejnosti při rozhodování v oblasti životního prostředí. Dále bude kladen **důraz na omezování vzniku odpadů, zlepšení jejich využití a recyklace, zvýšení ekologické úrovně chování občanů** v oblasti nakládání s odpady a eliminaci černých skládek.

Kromě výše uvedených prioritních oblastí ovlivní prosperitu Opavy také **schopnost využít svého potenciálu k rozvoji cestovního ruchu.** V rámci Ostravského kraje si Opava zachová svou výjimečnost jako centrum českého Slezska a vytvoří si efektivně fungující vazby v rámci Ostravského kraje, ČR a Euroregionu Silesia. Využije své kulturní a historické tradice a dokáže spojit vlastní přednosti atraktivního města s pestrou nabídkou produktů příměstské turistiky a kvalitních služeb. Bohaté kulturní a technické památky budou aktivně využívány také při tvorbě nových produktů cestovního ruchu. Spolupráce veřejné a soukromé sféry zvýrazní pozici Opavy a umožní rozvoj kongresové turistiky. Střední a univerzitní školství se zapojí do procesu rozvoje cestovního ruchu vytvořením podmínek pro „intelektuální“ turistiku. Koncepční rozvoj a plnění dlouhodobých cílů umožní také efektivně fungující instituce pro rozvoj cestovního ruchu, která dokáže vhodně propojit zájmy veřejné a soukromé sféry.

Rozvoj zemědělství a venkova v okolí města má pro naplnění strategické vize Opavy svůj **význam především z hlediska kultivace krajiny a vytváření rekreační zóny** pro obyvatele a návštěvníky regionu. Vytváření příznivých podmínek pro rozvoj malého a středního podnikání podpoří ve venkovském prostoru dostupnost standardní občanské vybavenosti při zachování hodnotných místních tradic a umožní rozvoj řemeslné, zpracovatelské a umělecké výroby a tvorby.

Souhrnná strategická vize je východiskem pro konkrétní návrhy realizačních opatření programu, která pokrývají rozhodující problémové okruhy života města Opavy. **Strategický plán rozvoje města Opavy je definován pro šest strategických problémových okruhů**, z nichž některé se dále člení na dílčí problémové oblasti. Pro každý problémový okruh a dílčí problémovou oblast jsou stanoveny cíle, kterých má být dosaženo realizací opatření k okruhům přiřazeným. Cíle problémových oblastí odpovídají strategickým cílům Strategického plánu rozvoje města Opavy.

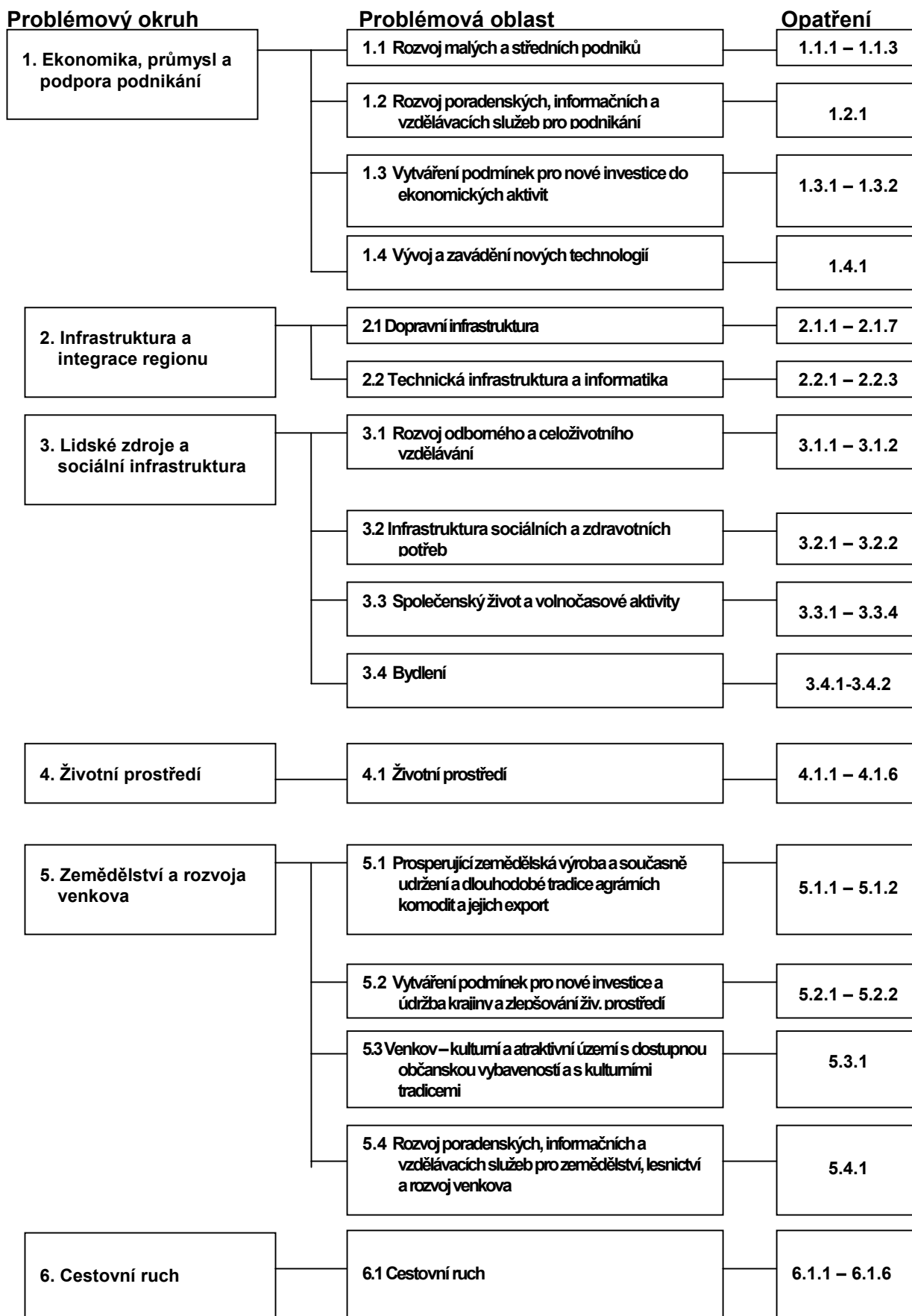
Jako problémové okruhy byly identifikovány:

- Ekonomika, průmysl a podpora podnikání
- Infrastruktura a integrace regionu
- Lidské zdroje a sociální infrastruktura
- Životní prostředí
- Zemědělství a rozvoj venkova
- Cestovní ruch

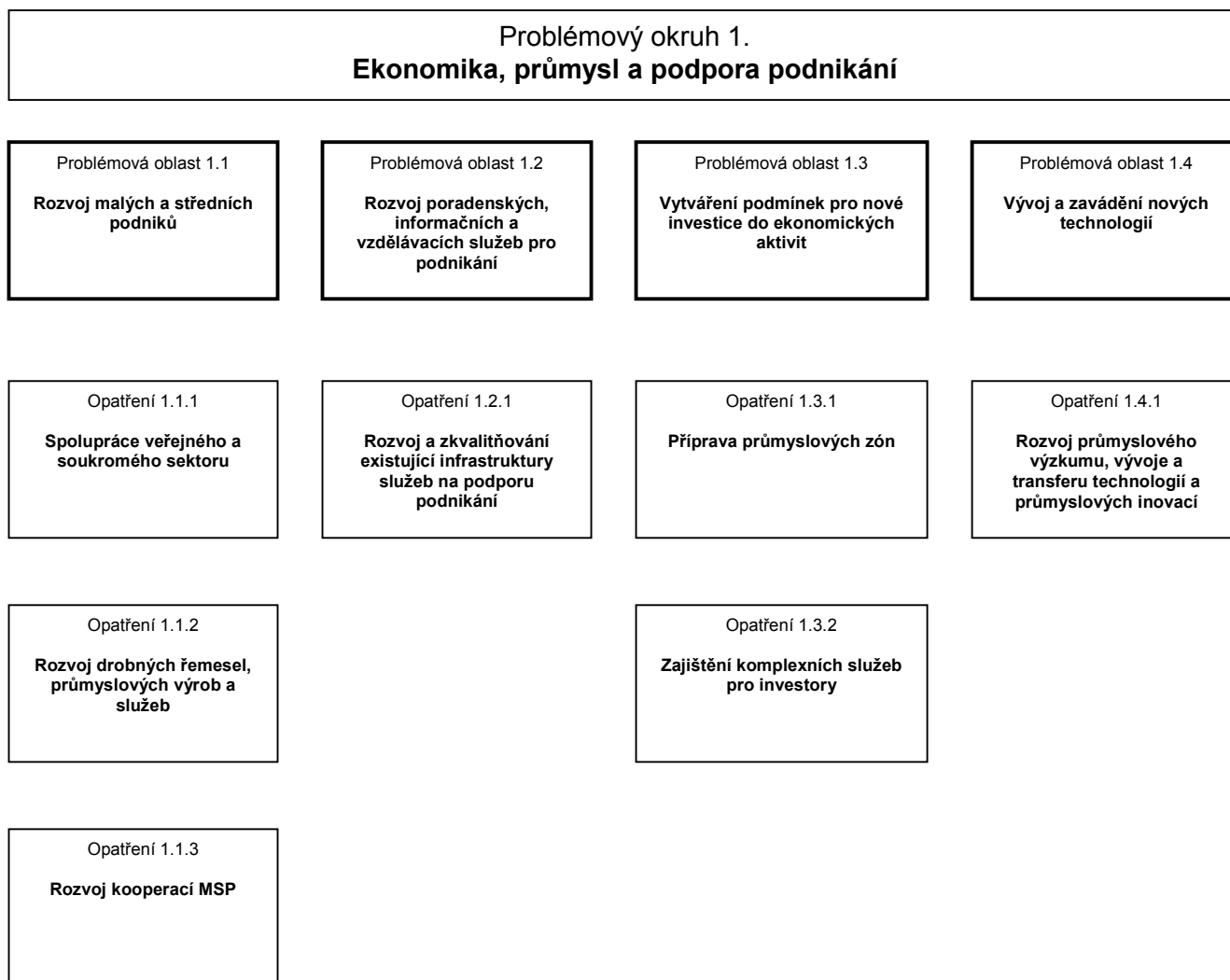
Rozčlenění problémových okruhů na dílčí problémové oblasti a opatření je uvedeno v následující kapitole.

2.2 Problémové okruhy a opatření

V návaznosti na problémové okruhy a oblasti jsou definována jednotlivá strategická opatření, jejichž stručný popis je uveden v této kapitole a **detailní specifikace je obsahem přílohy Strategie.**

2.2.1 Problémový okruh 1: Ekonomika, průmysl a podpora podnikání

Stanovení priorit pro navrhovaná opatření problémového okruhu

V souladu se strategickou vizí jsou mezi navrženými opatřeními stanoveny priority pro jejich realizaci. Jako nejdůležitější se jeví opatření 1.3.1 „Příprava průmyslových zón“, které je nedílně spojeno s opatřením 1.3.2 „Zajištění komplexních služeb pro investory“.

Problémovou oblastí s druhou nejvyšší prioritou je rozvoj malých a středních podniků a realizace všech opatření navržených pro tuto oblast, tj. 1.1.1, 1.1.2 a 1.1.3. K podpoře těchto opatření slouží opatření 1.2.1, pro které je stanovena priorita číslo tři.

Opatření 1.4.1 je označeno jako potřebné, jeho realizace je však spíše dlouhodobější a má stanovenu nejnižší prioritu z navržených opatření.

Hlavní cíl:

Hlavním cílem Strategie v prioritním okruhu „Ekonomika, průmysl a podpora podnikání“ je podpora ekonomického růstu vytvářením podnikatelského prostředí, které bude stimulovat rozvoj existujících a zakládání nových podniků v Opavě, udržení stávajících a vytváření nových pracovních příležitostí a tím také zvyšování daňové výtežnosti a kupní síly obyvatel.

Problémová oblast 1.1: Rozvoj malých a středních podniků

Specifický cíl:

Zmenšit bariéry pro podnikání a tvorbu nových pracovních příležitostí.

Opatření 1.1.1 - Spolupráce veřejného a soukromého sektoru

Stručná charakteristika:

- Transparentní a rychlé poskytování informací a vyřizování formalit
- Koordinace aktivit představitelů veřejné správy a podnikatelské samosprávy
- Využití veřejných zdrojů na podporu podnikání
- Marketingové průzkumy názorů podnikatelské veřejnosti
- Ocenění a propagace úspěšných podnikatelů
- Prosazování etiky podnikání

Cílové skupiny:

Malé a střední podniky (do 250 zaměstnanců), firmy a instituce zajišťující průzkumy názorů podnikatelů a analýzy podnikatelského prostředí, instituce podnikatelské samosprávy, firmy a instituce připravující a realizující programy na zkvalitňování podnikatelského prostředí a rozvoj podnikání

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), Poradní komise Magistrátu, OHK - Okresní hospodářská komora, RPIC – Regionální poradenské a informační centrum

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 1.1.2 – Rozvoj drobných řemesel, průmyslových výroby a služeb

Stručná charakteristika:

- Výběr vhodné lokality pro podnikatelskou zónu, její příprava a pronájem místním malým a středním firmám s rozvojovým potenciálem (export, zaměstnanost)
- Podpora zakládání malých firem zaměřených na drobná řemesla a služby

Cílové skupiny:

Malé a střední podniky (do 250 zaměstnanců), firmy a instituce připravující a realizující programy na zkvalitňování podnikatelského prostředí a rozvoj podnikání

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), Poradní komise Magistrátu, OHK - Okresní hospodářská komora, RPIC – Regionální poradenské a informační centrum

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 1.1.3 - Rozvoj kooperací MSP

Stručná charakteristika:

- Informační servis, marketing a akvizice klientů a partnerů pro kooperace se zahraničím
- Společná propagace místních MSP v zahraničí
- Příprava MSP ke vstupu na zahraniční trhy
- Asistenční programy usnadňující kooperaci se zahraničními partnery
- Podpora vzniku a rozvoje subdodavatelských sítí
- Posilování vzájemně výhodných kooperačních vztahů mezi podniky v Opavě a v blízkém zahraničí (přilehlé části Polska)
- Využití existence euroregionu ke společným aktivitám a projektům a ke zlepšení informovanosti
- Příprava MSP na využívání technologií elektronického podnikání

Cílové skupiny:

Malé a střední firmy ve městě – současní i potenciální exportéři a subdodavatelé, kooperující sítě malých a středních firem, firmy a instituce poskytující služby ke kooperacím, exportu a vytváření sítí, firmy a instituce poskytující služby k využívání metod a technologií elektronického podnikání

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), Poradní komise Magistrátu, OHK – Okresní hospodářská komora (hlavní odborný garant), RPIC – Regionální poradenské a informační centrum (podpůrné služby)

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 1.2: Rozvoj poradenských, informačních a vzdělávacích služeb pro podnikání

Specifický cíl:

Zkvalitnit infrastrukturu na podporu podnikání.

Opatření 1.2.1 - Rozvoj a zkvalitňování existující infrastruktury služeb na podporu podnikání

Stručná charakteristika:

- Lepší využití Hospodářské komory, RPIC, Úřadu práce a dalších organizací pro přípravu a realizaci poradenských, informačních a vzdělávacích programů pro malé a střední podniky
- Propojení s programy na rozvoj zaměstnanosti a nové uplatnění pracovníků uvolňovaných z velkých podniků
- Manažerské, finanční, projektové, marketingové, daňové, účetní, technologické aj. poradenství pro malé a střední podniky
- Zavádění certifikovaných a moderních systémů řízení

Cílové skupiny:

OHK, RPIC, další firmy a instituce působící v podnikatelské infrastruktuře

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), Poradní komise Magistrátu, OHK, RPIC.

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 1.3: Vytváření podmínek pro nové investice do ekonomických aktivit

Specifický cíl:

Zvýšit objem přímých tuzemských i zahraničních investic.

Opatření 1.3.1 - Příprava průmyslových zón

Stručná charakteristika:

- Výběr vhodných lokalit s vyjasněnými vlastnickými vztahy
- Vybavení technickou infrastrukturou
- Vybavení další infrastrukturou dle požadavků investorů

Cílové skupiny:

Tuzemští a zahraniční investoři

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), Krajský úřad, Poradní komise Magistrátu, RPIC-ViP + Technoprojekt

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 1.3.2 - Zajištění komplexních služeb pro investory

Stručná charakteristika:

- Založení CISI - Centra integrovaných služeb investorům („one-stop-shop“) k podpoře přímých zahraničních investic (včetně propagace investičních příležitostí ve městě a v okrese, marketingu průmyslových zón, urychlení procesu vyřizování potřebných žádostí a povolení apod.)
- Příprava subdodavatelů pro investory
- Příprava zaměstnanců pro investory

Cílové skupiny:

Firmy a instituce poskytující služby investorům, města, obce a sdružení obcí, firmy a instituce nabízející pozemky, budovy, průmyslové areály pro investory, firmy a instituce poskytující informační, poradenské a vzdělávací služby subdodavatelům, firmy a instituce nabízející a zajišťující vyhledávání, výběr a přípravu zaměstnanců pro investory

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

CISI, RPIC-ViP

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 1.4: Vývoj a zavádění nových technologií

Specifický cíl:

Zvýšit technologickou úroveň produkce a uplatnění moderních oborů.

Opatření 1.4.1 - Rozvoj průmyslového výzkumu, vývoje a transferu technologií a průmyslových inovací

Stručná charakteristika:

- Založení centra inovací a transferu technologií a/nebo podnikatelského inkubátoru pro inovační firmy
- Poradenské a informační služby pro využití existujících programů státu, EU, NATO a dalších institucí
- Marketingové, technologické, finanční, manažerské a projektové poradenství pro inovační firmy a výzkumné týmy
- Využití spolupráce s Vědecko-technologickým parkem v Ostravě pro potřeby rozvoje inovačního podnikání v Opavě

Cílové skupiny:

Výzkumná a vývojová pracoviště, inovační firmy, firmy a instituce poskytující podnikům služby a produkty na zavádění elektronického podnikání, malé a střední podniky ve výrobě a službách.

Garanti:

Magistrát města Opavy

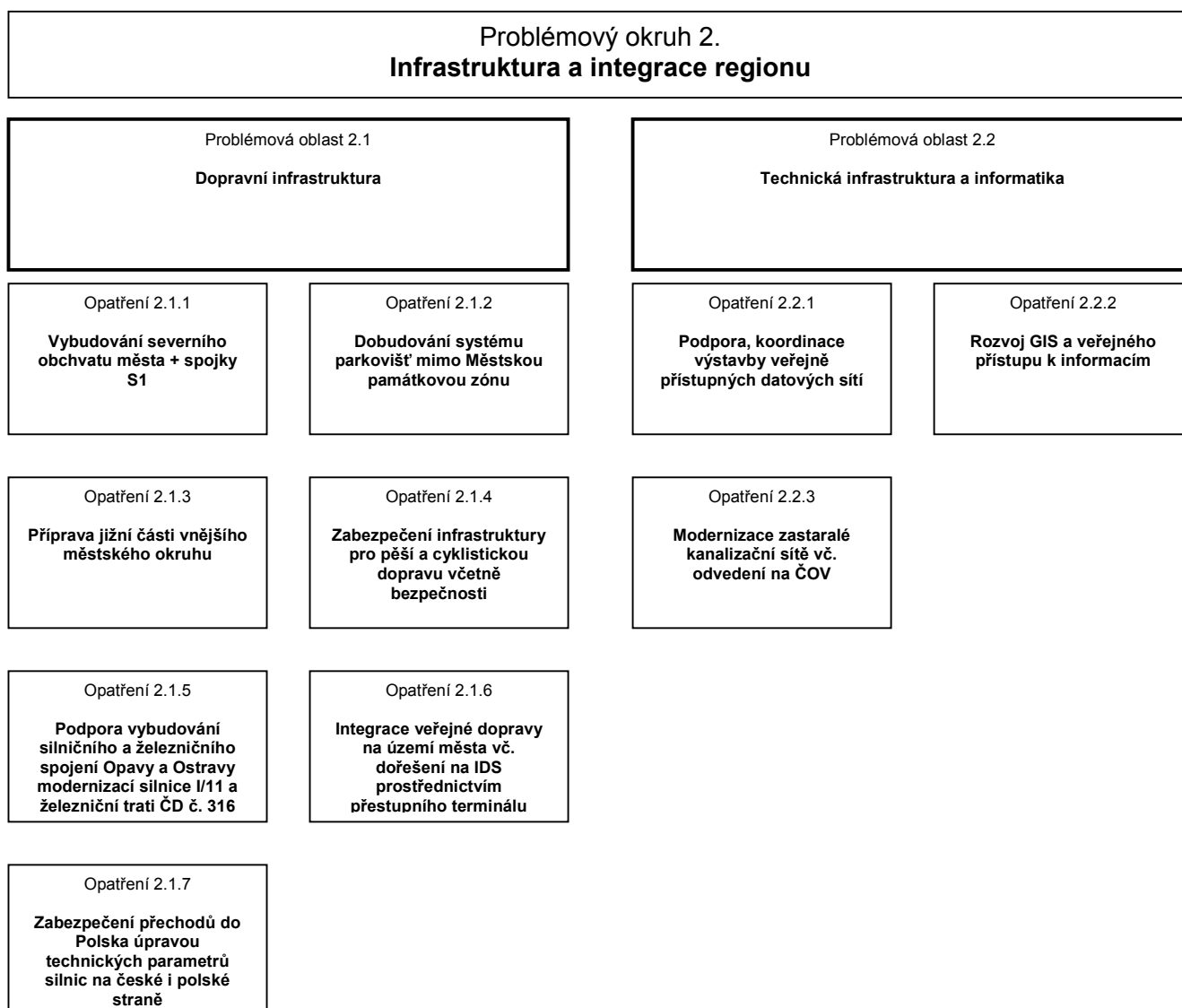
Spolupracující instituce:

Vědeckotechnologický park, Okresní úřad (do 31.12.2002), Poradní komise Magistrátu, OHK

Doba trvání:

2001-2010 (dokončování v dalších letech)

2.2.2 Problémový okruh 2: Infrastruktura a integrace regionu

Stanovení priorit pro navrhovaná opatření problémového okruhu

Opatření byla seřazena podle stupně důležitosti takto:

1. Vybudování severního obchvatu města + spojky S1 (Opatření 2.1.1)
2. Integrace veřejné dopravy na území města vč. dořešení na IDS prostřednictvím přestupního terminálu (Opatření 2.1.6)
3. Podpora vybudování silničního a železničního spojení Opavy a Ostravy modernizací silnice I/11 a železniční trati ČD č. 316 (Opatření 2.1.5)
4. Zabezpečení infrastruktury pro pěší a cyklistickou dopravu včetně bezpečnosti (Opatření 2.1.4)
5. Rozvoj GIS a veřejného přístupu k informacím (Opatření 2.2.2)
6. Podpora, koordinace výstavby veřejně přístupných datových sítí (Opatření 2.2.1)
7. Modernizace zastaralé kanalizační sítě vč. odvedení na ČOV (Opatření 2.2.3)
8. Zabezpečení přechodů do Polska úpravou technických parametrů silnic na české i polské straně (Opatření 2.1.7)
9. Příprava jižní části vnějšího městského okruhu (Opatření 2.1.3)
10. Dobudování systému parkovišť mimo Městskou památkovou zónu (Opatření 2.1.2)

Hlavní cíl:

Hlavním cílem je obnovit a vybudovat takovou infrastrukturu a související činnosti, které budou vytvářet předpoklady pro zdravý, vyvážený ekonomický a společenský rozvoj města na úroveň standardu EU s napojením na regionální a mezinárodní infrastrukturní sítě. Cílem bude rovněž vytvořit a realizovat reálný plán obnovy a rozvoje infrastruktury včetně zabezpečení finančních zdrojů, a to v rámci struktury nově zřizovaných krajů a blížícího se vstupu do EU.

Problémová oblast 2.1: Dopravní infrastruktura**Specifický cíl:**

- Zlepšení dopravní situace ve městě Opava prostřednictvím vybudování městských obchvatů, integrace veřejné dopravy, vybudování potřebného počtu parkovacích míst atd.
- Zlepšení infrastruktury pro pěší a cyklistickou dopravu.
- Existence kvalitního silničního a železničního spojení s Ostravou - regionálním centrem hospodářského rozvoje, napojení na transevropskou železniční a silniční síť.
- Zvýšení propustnosti státní hranice s Polskou republikou pro hospodářský rozvoj města.

Opatření 2.1.1 – Vybudování severního obchvatu města a spojky S1**Stručná charakteristika:**

- Zajištění územní rezervy a majetkové vypořádání
- Příprava studie proveditelnosti, projektové dokumentace, žádosti o finanční pomoc
- Prosazování investiční akce v regionálním a státním investičním plánu

Cílové skupiny:

Podnikatelé, občané, dopravci, logistické firmy

Garanti:

Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002), Magistrát města Opavy, ŘSD ČR, MDS ČR

Spolupracující instituce:

MŽP ČR, Agentura pro regionální rozvoj

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.1.2 – Dobudování systému parkovišť mimo Městskou památkovou zónu**Stručná charakteristika:**

- Územní příprava
- Generel statické dopravy
- Stimulace soukromých finančních zdrojů

Cílové skupiny:

Občané, podnikatelé, školy, úřady

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002), Agentura pro regionální rozvoj

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.1.3 – Předrealizační příprava jižní části vnějšího městského okruhu

Stručná charakteristika:

- Jednání a rozhodnutí zainteresovaných stran
- Zabezpečení finanční přípravy
- Vlastní příprava investiční akce

Cílové skupiny:

Obyvatelé, podnikatelé

Garanti:

ŘSD ČR, Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002)

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.1.4 - Zabezpečení infrastruktury pro pěší a cyklistickou dopravu vč. bezpečnosti

Stručná charakteristika:

- Generel pěší a cyklistické dopravy
- Územní a projekční připravenost
- Etapovitá realizace

Cílové skupiny:

Obyvatelé, turisté, podnikatelé

Garanti:

Magistrát města Opavy, Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002),

Spolupracující instituce:

Agentura pro regionální rozvoj

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.1.5 – Podpora vybudování silničního a železničního spojení Opavy a Ostravy modernizací silnice I/11 a železniční trati ČD č. 316 (Opava východ – Ostrava Svinov)**Stručná charakteristika:**

- Aktivní účast v komisích PRK popř. jiných
- Obchodně – politická jednání na všech úrovních

Cílové skupiny:

Obyvatelé, školy, zdravotnictví, úřady, podnikatelé

Garanti:

České dráhy, ŘSD ČR, Magistrát města Opavy, Okresní úřad (do 31.12.2002), Krajský úřad

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.1.6 - Integrace veřejné dopravy na území města vč. dořešení vazby na IDS prostřednictvím přestupního terminálu**Stručná charakteristika:**

- Zřízení koordinační skupiny (obdoba KODIS) pro potřebu integrace a koordinace
- Zabezpečit smluvně spolupráci jednotlivých dopravců
- Integrace a koordinace veřejné dopravy
- Spolupráce s IDS Ostravy

Cílové skupiny:

Obyvatelé, úřady, školy, zdravotnictví, podnikatelé, Městský dopravní podnik Opava

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002), soukromé společnosti (TQM, ČSAD, TAXI), Městský dopravní podnik Opava

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.1.7 – Zabezpečení přechodů do Polska úpravou technických parametrů silnic na české i polské straně**Stručná charakteristika:**

- Jednání a dohody s Celním úřadem ČR, ŘSD ČR a Okresním úřadem Opava
- Dopracovat koncepci hraničních přechodů po vstupu do EU
- Realizace navržených opatření
- Zajištění financování z fondů EU (Phare CBC)

Cílové skupiny:

Obyvatelé, podnikatelé, turisté

Garanti:

Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002), ŘSD ČR, MDS ČR

Spolupracující instituce:

Celní úřad ČR, Agentura pro regionální rozvoj, Phare (CBC), Euroregion Silesia

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 2.2: Technická infrastruktura a informatika

Specifický cíl:

Modernizace, zlepšení čištění odpadních vod v okrese a budování informační společnosti.

Opatření 2.2.1 – Podpora a koordinace výstavby veřejně přístupných datových sítí

Stručná charakteristika:

- Koordinace a spolupráce se společností Opanet
- Podpora a koordinace soukromých aktivit
- Zajištění financování pro rozvoj sítě v majetku města

Cílové skupiny:

Obyvatelé, úřady, školy, zdravotnictví, podnikatelé

Garanti:

Město Opava, Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002)

Spolupracující instituce:

Slezská univerzita v Opavě, školy, Opanet, soukromé společnosti

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.2.2 – Rozvoj GIS a veřejného přístupu k informacím

Stručná charakteristika:

- Dobudování již zahájeného a rozpracovaného GIS
- Zkoordinovat a realizovat spolupráci se správci jednotlivých sítí
- Zabezpečit trvalou aktualizaci a spolehlivost systému

Cílové skupiny:

Občané, školy, úřady, podnikatelé

Garanti:

Město Opava

Spolupracující instituce:

Soukromé společnosti

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 2.2.3 – Modernizace zastaralé stávající kanalizační sítě a odvedení dešťových a splaškových vod z území města

Stručná charakteristika:

- Zabezpečit postupnou realizaci Programu rozvoje kanalizační sítě v Opavě
- Zabezpečit financování vč. podpory z fondů EU, které čištění odpadních vod preferují

Cílové skupiny:

Obyvatelé, školy, zdravotnictví, úřady, podnikatelé

Garanti:

Krajský úřad, Okresní úřad (do 31.12.2002), Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

SmVaK, Agentura pro regionální rozvoj, Phare (ISPA), MŽP ČR

Doba trvání:

2001-2010

2.2.3 Problémový okruh 3: Lidské zdroje a sociální infrastruktura

Problémový okruh 3. Lidské zdroje a sociální infrastruktura			
Problémová oblast 3.1 Rozvoj odborného a celoživotního vzdělávání	Problémová oblast 3.2 Infrastruktura sociálních a zdravotních služeb	Problémová oblast 3.3 Společenský život a volnočasové aktivity	Problémová oblast 3.4 Bydlení
Opatření 3.1.1 Spolupráce škol s městem a podniky v oblasti odborného výzkumu a projektů	Opatření 3.2.1 Sociální služby pro seniory, zdravotně handicapované a sociálně ohrožené obyvatele	Opatření 3.3.1 Podpora kulturních a společenských akcí a kulturních institucí	Opatření 3.4.1 Podpora nájemního a sociálního bydlení
Opatření 3.1.2 Vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání	Opatření 3.2.2 Rozvoj zdravotní péče	Opatření 3.3.2 Podpora veřejných knihoven a středisek vědeckých informací	Opatření 3.4.2 Podpora individuální a soukromé bytové výstavby
		Opatření 3.3.3 Podpora profesionálního sportu	
		Opatření 3.3.4 Podpora neprofesionálních a rekreačních sportovních aktivit	

Hlavní cíl:

Hlavním cílem okruhu Lidské zdroje a sociální infrastruktura je zvýšení přitažlivosti města se vstřícným postojem ke svým občanům ve všech aspektech kvality lidského života.

Problémová oblast 3.1: Rozvoj odborného a celoživotního vzdělávání

Specifický cíl:

Podpořit zvýšení vzdělanosti obyvatel a snížit míru nezaměstnanosti

Opatření 3.1.1 - Spolupráce škol s městem a podniky v oblasti odborného výzkumu a projektů

Stručná charakteristika:

- Zapojení škol do řešení městských projektů např. zadáváním seminárních a diplomových prací, monitoringu, pravidelných průzkumů atd.
- Zapojení škol do mezinárodní odborné spolupráce a podpora výměnných pobytů žáků, studentů a pedagogických pracovníků
- Spolupráce soukromého a veřejného sektoru s odbornými a vysokými školami při aplikovaném výzkumu

Cílové skupiny:

Žáci, studenti a pedagogičtí pracovníci, místní podniky

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Školský úřad (jeho nástupce po reorganizaci státní správy), Slezská univerzita, školy všech stupňů, Hospodářská komora, profesní komory, místní podniky

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 3.1.2 – Vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání**Stručná charakteristika**

- Sledování vzdělávacích aktivit a aktivní ovlivňování zájmu veřejnosti o vzdělávání v oborech a profesích, které vyváří prostor pro uplatnění na trhu práce Informativní a motivační programy pro rozvoj požadovaných profesí
- Monitoring, vyhodnocování a optimalizace sítě školských zařízení a využívání stávajících kapacit a technického zázemí školských zařízení pro další vzdělávání
- Podpora krátkodobých pracovních poměrů pro obtížně umístitelné nezaměstnané ve službách ve veřejné správě (školství, město, atd.)

Cílové skupiny:

Žáci a studenti, zaměstnanci ohrožení ztrátou zaměstnání, ohrožené skupiny obyvatel, školy, vzdělávací organizace

Garanti:

Magistrát města Opavy, Školský úřad (jeho nástupce po reorganizaci státní správy)

Spolupracující instituce:

Úřad práce, vzdělávací zařízení a agentury, občanské aktivity a charitativní organizace

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 3.2: Infrastruktura sociálních a zdravotních potřeb**Specifický cíl:**

Zvýšit odpovídající kvalitu a rozsah sociálních zdravotnických služeb

Opatření 3.2.1 Sociální služby pro seniory, zdravotně handicapované a sociálně ohrožené obyvatele**Stručná charakteristika:**

- Monitoring a vyhodnocování sociálních potřeb
- Podpora občanských aktivit v oblasti sociální péče, zejména v oblastech mimo soustředěnou podporu státu formou grantového systému
- Podpora alternativním programům a krátkodobým pobytům seniorů a handicapovaných obyvatel v sociálních zařízeních
- Technická a dopravní vylepšení pro zapojení handicapovaných do společnosti
- Podpora společenské a pracovní integrace handicapovaných obyvatel a ohrožených skupin

Cílové skupiny:

Senioři, zdravotně handicapovaní občané a ohrožené skupiny obyvatel, zaměstnanci zdravotnických a sociálních zařízení

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), správci sociálních zařízení, občanské aktivity

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 3.2.2 – Rozvoj zdravotní péče**Stručná charakteristika:**

- Vytváření podmínek pro udržení sítě a dostupnosti zdravotní péče
- Spolupodílet se na zlepšení kvality zdravotní péče
- Podporovat zlepšení technického vybavení zdravotnických zařízení
- Monitorování a vyhodnocování stavu zdravotní péče

Cílové skupiny:

Obyvatelstvo města a okresu, personál zdravotnických zařízení

Garanti:

Magistrát města Opavy (garant za vytvoření podmínek)

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), zřizovatelé a provozovatelé státních zdravotnických zařízení, provozovatelé nestátních zdravotnických zařízení nemocnice, profesní svazy a lékařské komory

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 3.3: Společenský život a volnočasové aktivity**Specifický cíl:**

Vytvářet podmínky pro zvýšení kvality společenského života a aktivního využívání volného času

Opatření 3.3.1 – Podpora kulturních a společenských akcí a kulturních institucí**Stručná charakteristika:**

- Vytváření podmínek pro uměleckou a kulturní výchovu dětí
- Podpora kulturních, uměleckých a společenských akcí a spolků
- Podpora Slezského divadla jako profesionální kulturní instituce s pravidelnou programovou nabídkou
- Kulturní spolupráce a výměna se zahraničím
- Podpora výtvarných a uměleckých soutěží
- Zefektivnění využití objektů ve vlastnictví města pro kulturní a společenský život

Cílové skupiny:

Obyvatelstvo města

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Okresní úřad (do 31.12.2002), správci kulturních zařízení, společenské a kulturní spolky, ZUŠ, domy dětí a mládeže, dětské a mládežnické organizace, školní kluby

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 3.3.2 – Podpora veřejných knihoven a středisek vědeckých informací**Stručná charakteristika:**

- Propojení knihoven, středisek a fondů informačními technologiemi
- Rozšíření nabídky služeb knihoven a středisek obyvatelům města
- Digitalizace dokumentů

Cílové skupiny:

Obyvatelstvo města

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Knihovny, Slezská univerzita

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 3.3.3 – Podpora profesionálního sportu**Stručná charakteristika:**

- Zabezpečení provozních nákladů sportovních zařízení v majetku města
- Stavba víceúčelové sportovní haly

Cílové skupiny:

Profesionální sportovní kluby

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Sportovní kluby, Asociace školních sportovních klubů

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 3.3.4 – Podpora neprofesionálních a rekreačních sportovních aktivit**Stručná charakteristika:**

- Podpora neprofesionálních a rekreačních sportovních aktivit s přednostním zaměřením na mládež
- Stavba víceúčelové sportovní haly
- Podpora budování a vybavení nových lokalit pro nové nebo netradiční sportovní aktivity a rekreaci

Cílové skupiny:

Mládež a obyvatelstvo města, ohrožené skupiny obyvatel

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Sportovní organizace, správci sportovních zařízení a klubů

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 3.4: Bydlení

Specifický cíl:

Zajistit podmínky pro rozvoj všech typů bydlení

Opatření 3.4.1 – Podpora nájemního a sociálního bydlení

Stručná charakteristika:

- Podpora projektům na regeneraci sídlišť a zlepšení technického stavu domů
- Příprava území pro bytovou výstavbu nájemných domů
- Privatizace části bytového fondu ve vlastnictví města

Cílové skupiny:

Obyvatelstvo města

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Bytová družstva, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, majitelé domů, investoři

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 3.4.2 – Podpora individuální a soukromé bytové výstavby

Stručná charakteristika:

- Připravená území pro soukromou bytovou výstavbu

Cílové skupiny:

Stavebníci, soukromí investoři, developerské organizace

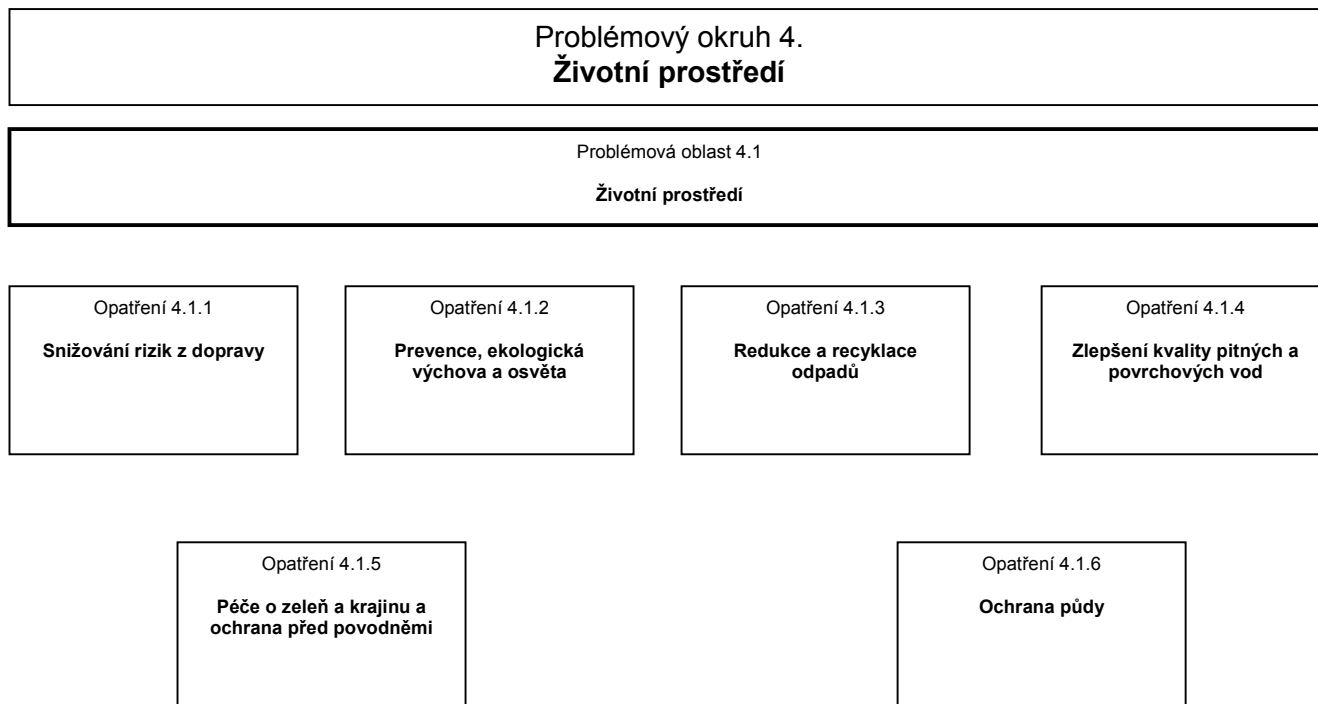
Garanti:

Magistrát města Opavy

Doba trvání:

2001-2010

2.2.4 Problémový okruh 4: Životní prostředí

Stanovení priorit pro navrhovaná opatření problémového okruhu

Mezi navrženými opatřeními jsou stanoveny priority pro jejich realizaci. Opatření jsou seřazena podle stupně důležitosti, to znamená, že opatření 4.1.1 se jeví jako nejdůležitější a opatření 4.1.6 byla přiřazena nejnižší prioritě.

Hlavní cíle:

- Snižování emisí z dopravy se zaměřením na preferenci hromadné dopravy, výstavbu cyklostezek, zvýšení plynulosti dopravy a podporu využívání ekologických paliv v dopravě.
- Zvýšení úrovně ekologického vědomí a ekologického vzdělání veřejnosti a podpora účasti veřejnosti při rozhodování v oblasti životního prostředí.
- Omezování vzniku odpadů, zlepšení jejich využití a recyklace, zvýšení ekologické úrovně chování občanů v oblasti nakládání s odpady, eliminace černých skládek.
- Snížení znečištění ovzduší vedené po dvou liniích – emise ze spalování a emise z dopravy. V oblasti spalování se zaměřit především na podporu využívání alternativních zdrojů energie, dokončení plynofikace obcí do optimálního stupně, zvyšování ekologického vědomí občanů směrem k zamezení spalování odpadů.
- Snižování znečištění vod, především povrchových a jejich ochrana před nekontrolovaným odtékáním splaškových vod do vodotečí, revitalizace říčních systémů a vodních ploch a zlepšení protipovodňových opatření, péče o zeleň a krajinu.

Opatření 4.1.1 – Snižování rizik z dopravy**Stručná charakteristika:**

- Snižování znečištění ovzduší a hladiny hluku a zvýšení bezpečnosti na komunikacích podporou veřejné hromadné dopravy, především trolejbusové, a cyklistické dopravy (podpora budování cyklostezek)
- Snižování dopravní intenzity uvnitř města, především nákladní automobilové dopravy (preferenze vnějšího obchvatu města před vnitřními a středními, organizace dopravy, zvýšení plynulosti)

Cílové skupiny:

Provozovatelé individuální a hromadné přepravy osob, spediční firmy, občané města Opavy, nevládní neziskové organizace, poradenské, projekční a realizační firmy v oblasti dopravní problematiky

Garanti:

Magistrát města Opavy, ŘSD

Spolupracující instituce:

Nevládní neziskové organizace, soukromé podnikatelské iniciativy, hygienické stanice, univerzity a výzkumné instituce, MPO, MMR, MŽP, MDS

Doba trvání:

2000 – 2010

Opatření 4.1.2 – Prevence, ekologická výchova a osvěta**Stručná charakteristika:**

- Zvyšování ekologického vědomí občanů především směrem k zamezení spalování odpadů, k omezování jejich vzniku a zabezpečení třídění
- Zvyšování ekologického vědomí občanů směrem k podpoře preference hromadné přepravy osob před individuální automobilovou dopravou
- Podpora systému vzdělávání, výchovy a osvěty s využitím škol všech druhů
- Vytváření systému vzdělávání, výchovy a osvěty pro celou veřejnost
- Podpora vzniku Střediska ekologické výchovy a dalších center ekologické výchovy
- Podpora environmentálně orientovaných nevládních neziskových organizací (NNO)
- Podpora účasti veřejnosti při rozhodování v oblasti životního prostředí a podpora projektů udržitelného místního a regionálního rozvoje, založeného na Místní Agendě 21, programu Zdravá města, atd.
- Podpora zavádění environmentálních manažerských systémů a čistší produkce v podnicích
- Podpora programů úspor energií v domácnostech

Cílové skupiny:

Občané města, Magistrát města Opavy, nevládní neziskové organizace, školy a školské úřady, poradenské, projekční a realizační firmy v oblasti ochrany životního prostředí

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Nevládní neziskové organizace, Středisko ekologické výchovy, poradenská a konzultační centra, soukromé podnikatelské iniciativy, univerzity a výzkumné instituce, ČEÚ, Regionální průmyslová environmentální agentura, MMR, MŽP, MZe

Doba trvání:

2000 – 2010

Opatření 4.1.3 – Redukce a recyklace odpadů**Stručná charakteristika:**

- Omezování vzniku odpadů, podpora jejich maximálního využití, recyklace a kompostování organického odpadu
- Podpora sběru a třídění odpadů
- Zamezení vzniku černých skládek a spalování odpadů v lokálních topeništích a na pozemcích rodinných domů

Cílové skupiny:

Významní producenti odpadů, občané města Opavy, vlastníci a provozovatelé skládek odpadů a spaloven, nevládní neziskové organizace, poradenské, projekční a realizační firmy v oblasti likvidace odpadů

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Nevládní neziskové organizace, soukromé podnikatelské iniciativy, MPO, MMR, MŽP

Doba trvání:

2000 – 2010

Opatření 4.1.4 – Zlepšení kvality pitných a povrchových vod**Stručná charakteristika:**

- Napojení občanů na stávající vystavěné kanalizační sítě a rozdělení splaškové a dešťové vody
- Dobudování kanalizační sítě a čištění odpadních vod tam, kde není možné napojení na městskou ČOV
- Zlepšení kvality pitné vody a zajištění vyhovujících rozvodů pitné vody k uživateli

Cílové skupiny:

Významní znečišťovatelé povrchových vod, vlastníci a správci vodních toků a ploch, obyvatelé, SmVaK, poradenské, projekční a realizační firmy v oblasti čištění odpadních vod

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Vlastníci a správci vodních toků a ploch, SmVaK, MŽP, Mze

Doba trvání:

2000 - 2010

Opatření 4.1.5 – Péče o zeleň a krajinu a ochrana před povodněmi**Stručná charakteristika:**

- Zpracování generelu zeleně a koncepce obnovy
- Rozšiřování/vysazování nových ploch, zajištění citlivých zásahů při údržbě zeleně
- Snížení fragmentace krajiny v okolí města a zvýšení její přístupnosti
- Zajištění protipovodňové ochrany Kylešovic (Hvozdnice), Vávrovic, Držkovic a M. Hoštic
- Propojení městské zeleně se systémy rozptýlené zeleně v krajině a biokoridory v okolí města
- Rozvoj programu revitalizace vodních toků, obnovování břehových porostů a přírodních meandrů, vytváření ochranného břehového pásu vodních toků a ploch
- Pomoc při řešení problému Otického příkopu

Cílové skupiny:

Povodí Odry, majitelé pozemků a vodních toků, poradenské, projekční a realizační firmy v oblasti ochrany přírody a krajiny

Garanti:

Magistrát města Opavy, Povodí Odry

Spolupracující instituce:

Soukromé podnikatelské iniciativy, univerzity a výzkumné instituce, MMR, MŽP, Mze a zemědělské subjekty (agroenvironmentální programy)

Doba trvání:

2000 – 2010

Opatření 4.1.6 – Ochrana půdy**Stručná charakteristika:**

- Zamezení nepřipustných záborů velmi kvalitní půdy pro další výstavbu ohrožující potenciální biokoridory a navíc situovanou v záplavových zónách

Cílové skupiny:

Majitelé pozemků, poradenské, projekční a realizační firmy

Garanti:

Magistrát města Opavy, Okresní pozemkový úřad

Spolupracující instituce:

Soukromé podnikatelské iniciativy, Pozemkový fond, ÚKZÚZ, Mze, MŽP

Doba trvání:

2000 – 2010

2.2.5 Problémový okruh 5: Zemědělství a rozvoj venkova

Problémový okruh 5. Zemědělství a rozvoj venkova

<p>Problémová oblast 5.1</p> <p>Prosperující zemědělská výroba a současně udržení a dlouhodobé tradice vyhlášených agrárních komodit a jejich exportní uplatnění</p>	<p>Problémová oblast 5.2</p> <p>Vytváření podmínek pro nové investice a údržba krajiny a zlepšování životního prostředí v kraji</p>	<p>Problémová oblast 5.3</p> <p>Venkov – kulturní a atraktivní území s dostupnou občanskou vybaveností a s kulturními tradicemi</p>	<p>Problémová oblast 5.4</p> <p>Rozvoj poradenských, informačních a vzdělávacích služeb pro zemědělství, lesnictví a rozvoj venkova</p>
<p>Opatření 5.1.1</p> <p>Rozvoj hospodaření a podpora modernizace technologií výroby a zpracování zemědělské a potravinářské produkce</p>	<p>Opatření 5.2.1</p> <p>Rozvoj zemědělského a lesnického hospodaření pro tvorbu krajiny a ochranu životního prostředí v méně příznivých podmínkách pro zemědělství</p>	<p>Opatření 5.3.1</p> <p>Rozvoj infrastruktury pro funkční a estetické zvelebování venkova a rozvoj nezemědělských činností</p>	<p>Opatření 5.4.1</p> <p>Rozvoj poradenských a informačních služeb ve venkovském prostoru</p>
<p>Opatření 5.1.2</p> <p>Rozvoj rostlinné výroby a pěstování plodin pro nepotravinářské technické a energetické účely</p>	<p>Opatření 5.2.2</p> <p>Podpora zvláštních režimů hospodaření v environmentálně citlivých oblastech</p>		

Hlavní cíl:

Hlavním strategickým cílem je vytvoření příznivých ekonomických podmínek pro dynamický a vyvážený rozvoj zemědělství, venkova a krajiny v okolí Opavy s postupným zapojením do struktur EU.

Problémová oblast 5.1: Prosperující zemědělská výroba a současně udržení a dlouhodobé tradice vyhlášených agrárních komodit a jejich exportní uplatnění

Specifický cíl:

- Navazující zpracovatelský průmysl a obchodní sféra bude poskytovat vyšší ekonomickou motivaci a zemědělské prvovýrobě, tvorba společných zpracovatelských podniků zemědělských společností a soukromých zemědělců.
- Rozvoj efektivní ekologicky šetrné zemědělské výroby a navazujícího zpracovatelského průmyslu ve vhodných podmínkách.
- Rozvoj výroby netradičních zemědělských surovin pro nepotravinářské využití zejména energetických plodin využitelných ve městě Opavě (vysoká spotřeba tepelné energie).

Opatření 5.1.1 - Rozvoj hospodaření a podpora modernizace technologií výroby a zpracování zemědělské a potravinářské produkce zejména v oblastech s intenzivním zemědělstvím

Stručná charakteristika:

- Intenzivní zemědělství využívající potenciál úrodnosti půd a přírodních podmínek ke zlepšení výroby zpracování, skladování a odbytu potravinářské produkce pro zásobování obyvatel městské aglomerace
- Stabilizování podnikatelského prostředí v zemědělství, lesnictví a navazujících činnostech a zvyšování efektivnosti
- Modernizace základny a technologický rozvoj rostlinné a živočišné výroby prvovýrobců s intenzivním zemědělstvím a zpracovatelského průmyslu
- Zavádění technologií s nižší energetickou náročností nebo s využitím alternativních zdrojů.
- Zlepšení úpravy, skladování a marketingu zemědělských výrobků
- Budování odbytových center a malých zpracoven pro místní produkty
- Podpora vzniku a činnosti odbytových sdružení výrobců

Cílové skupiny :

Zemědělství prvovýrobců, podniky zpracovatelského průmyslu, obchodní sdružení, odbytová centra, konzultační a projektové organizace

Garanti:

Územní odbory Mze, agrární komory

Spolupracující instituce:

Krajský úřad, OHK - Okresní hospodářská komora, poradenské instituce

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 5.1.2 - Rozvoj rostlinné výroby a pěstování plodin pro nepotravinářské technické a energetické účely

Stručná charakteristika:

- Modernizace a obnova strojového parku rostlinné výroby ke zvyšování produktivity práce a konkurenceschopnosti
- Pěstování nepotravinářských technických a energetických plodin v oblastech LFA, imisních a kontaminovaných zónách
- Pěstování olejnin na výrobu bionafty
- Rozvoj travního semenářství a pěstování lnu v oblastech LFA

Cílové skupiny:

Zemědělství prvovýrobci, zpracovatelé

Garanti:

Agrární komory, Územní odbory Mze, Lesy ČR

Spolupracující instituce:

Krajský úřad, OHK - Okresní hospodářská komora, poradenské instituce

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 5.2: Vytváření podmínek pro nové investice a údržba krajiny a zlepšování životního prostředí v kraji**Specifický cíl:**

Multifunkční zemědělství a lesnictví, respektující zájmy ochrany přírody, přispívající krajinotvorbě, popřípadě využití volného času. Ekologicky stabilní a harmonická agrární krajina, která vychází z příznivých klimatických a přírodních podmínek pro zemědělskou a lesnickou výrobu.

Opatření 5.2.1 - Rozvoj zemědělského a lesnického hospodaření pro tvorbu krajiny a ochranu životního prostředí v méně příznivých podmínkách pro zemědělství (zejména v podmínkách LFA)**Stručná charakteristika :**

- Uchování kulturního odkazu a dále krajinotvornými prvky a programy zvelebovat agrární krajinu a venkov. Zavádění ekologického způsobu hospodaření a působení v krajině
- Využití potenciálu úrodnosti půdy a přírodních podmínek ke stabilizaci a přiměřené intenzitě zemědělského a lesnického hospodaření, se zdůrazněním zřetele tvorby krajiny a ochrany ŽP
- Využití odborníků ze zemědělské praxe v poradenské oblasti při uplatňování projektů
- Podpora a realizace komplexních pozemkových úprav
- Znevýhodněné oblasti LFA jsou trvale neschopné konkurence a zde je nejspíše pro společnost žádoucí zachovat zemědělství především se zaměřením na environmentální služby
- Restrukturalizační opatření zaměřené na pastevní areály chovu skotu bez tržní produkce mléka, chovu ovcí a koní, jelenovité zvěře, technického zázemí

Cílové skupiny :

Zemědělství prvovýrobci, lesní podniky, projektové a poradenské organizace

Garanti:

Agrární komory, Lesy ČR, Územní odbory MZe

Spolupracující instituce:

Krajský úřad, OHK - Okresní hospodářská komora, poradenské instituce

Doba trvání:

2001 - 2010

Opatření 5.2.2 - Podpora zvláštních režimů hospodaření v environmentálně citlivých oblastech**Stručná charakteristika:**

- Podpora ekologického zemědělství ve vhodných oblastech
- Propojení zemědělství s vodním hospodářstvím (výroba kvalitní vody, retence vod, revitalizace vodních toků a nádrží)
- Údržba melioračních zařízení a zemědělských vodních toků, rekonstrukce odvodňovacích zařízení
- Obnova ekosystémů a krajinných prvků podporujících udržení a obnovu biodiverzity a akumulace vod
- Zvyšování retenční schopnosti krajiny, snížení zornění svažitéch ploch a tím rizika eroze půdy a snížení možnosti negativního vlivu povodní
- Realizaci komplexních pozemkových úprav, které řeší problematiku vody v krajině, zpracování ÚSES (zeleně), územního plánování a vlastnických vztahů komplexně
- Dodržování těžebních režimů v LH a zlepšování druhové a věkové skladby některých porostů
- Zlepšení technického stavu rybníků, odstraňování jejich zabahnění a zvýšení podílu ušlechtilých druhů ryb
- Odborná poradenská činnost v této oblasti

Cílové skupiny :

Zemědělské podniky a společnosti, Státní meliorační správa, vlastníci a správci vodních toků a ploch, obce

Garanti:

Agrární komory

Spolupracující instituce:

Státní meliorační správa, Územní odbory Mze, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Doba trvání:

2001 - 2010

Problémová oblast 5.3: Venkov – kulturní a atraktivní území s dostupnou občanskou vybaveností a s kulturními tradicemi**Specifický cíl:**

- Rozvoj místních iniciativ, občanských sdružení, spolků profesionálního i zájmového charakteru
- Rozvoj doplňkové nezemědělské činnosti ve venkovském prostoru
- Vybudovaná kvalitní infrastruktura včetně polní a lesní sítě, zpřístupnění krajiny pro zemědělskou a lesní výrobu a pro turistiku
- Napojení na systém podpůrných programů státu směřující do venkovských obcí, zemědělství a životního prostředí jako jednoho systému

Opatření 5.3.1 - Rozvoj infrastruktury pro funkční a estetické zvelebování venkova a rozvoj nezemědělských činností (řemesla, živnosti) ve venkovském prostoru

Stručná charakteristika:

- Obnova veřejných budov a staveb, obnova veřejných prostranství, památek a místních pozoruhodností
- Rozvoj venkovského prostoru s funkčním a estetickým zvelebováním venkova a se zvyšováním kvality života na venkově
- Obnova a rozšiřování technické infrastruktury ve venkovských oblastech (vodovody, kanalizace, místní komunikace, cyklistické a pěší stezky, ekologické vytápění, informační sítě)
- Podpora úlohy zemědělských subjektů při utváření vzhledu, tvorby a ochrany sídel
- Podpora rozvoje řemesel a místních krajevých originalit
- Rozvoj venkovské turistiky a agroturistiky v rekreačně a krajinářsky vhodných lokalitách

Cílové skupiny:

Venkovské obce, zemědělské podnikatelské subjekty, nezemědělské podnikatelské subjekty

Garanti:

Okresní správa silnic, obce

Spolupracující instituce:

SmVaK, Územní odbory Mze, Agrární a hospodářské komory

Doba trvání:

2001-2010

Problémová oblast 5.4: Rozvoj poradenských, informačních a vzdělávacích služeb pro zemědělství, lesnictví a rozvoj venkova

Specifický cíl:

Zkvalitnit infrastrukturu na podporu podnikání. Přenést zkušenosti, legislativu EU a ČR k prvovýrobě.

Opatření 5.4.1 - Rozvoj poradenských a informačních služeb ve venkovském prostoru

Stručná charakteristika

- Podpora zemědělského výzkumu a přenosu vědeckotechnických poznatků do hospodaření zemědělských podniků
- Zřizování školících a poradenských center pro zemědělské i nezemědělské podnikatelské subjekty
- Rozvoj poradenství, odborného školství a vzdělávání dospělých
- Rozvoj informatiky a využití informačních technologií ve venkovském prostoru
- Rozvoj profesní přípravy a tréninku pro podnikatelskou činnost zavedením systému podpor v oblasti zemědělství, životního prostředí, rozvoje venkova a nových technologií

Cílové skupiny:

Zemědělské podnikatelské subjekty, nezemědělské podnikatelské subjekty, zájemci o podnikání, zaměstnanci, příp. uchazeči o zaměstnání

Garanti:

Agrární a hospodářské komory

Spolupracující instituce:

Agentura pro regionální rozvoj, Územní odbory Mze

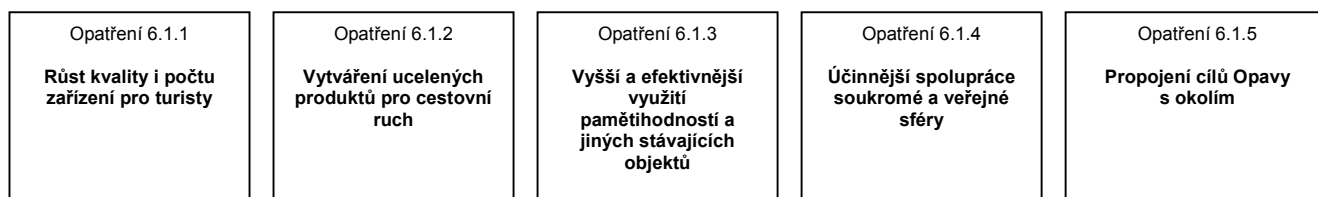
Doba trvání:

2000 – 2010

2.2.6 Problémový okruh 6: Cestovní ruch

Problémový okruh 6.
Cestovní ruch

Problémová oblast 6.1
Cestovní ruch

Opatření 6.1.6

Zvýšení účinnosti propagace

Hlavní cíle:

Hlavní cíle rozvoje cestovního ruchu jsou:

- růst kvality a počtu zařízení pro turisty
- vytváření ucelených produktů pro cestovní ruch
- vyšší a efektivnější využití pamětihodností
- účinná, koncepční a dlouhodobá spolupráce soukromé a veřejné sféry
- propojení cílů strategie Opavy se sousedními regiony
- zvýšení účinnosti propagace Opavy

Opatření 6.1.1 – Růst kvality i počtu zařízení pro turisty

Stručná charakteristika:

- Interaktivní systém komunikace a spolupráce všech zařízení (ubytovacích, stravovacích, sportovních, kulturních a společenských)
- Zapojení školních ubytovacích zařízení k posílení ubytovací kapacity v hlavní rekreační sezóně
- Růst kvality poskytovaných služeb u podstatné části zařízení
- Nárůst kapacity ubytovacích zařízení v kategorii **, resp. ***
- Budování areálů vodních ploch v Opavě

Cílové skupiny:

Provozovatelé ubytovacích, stravovacích, kulturních, sportovních a společenských zařízení a institucí, provozovatelé pamětihodností a atrakcí, cestovní kanceláře (tuzemské i zahraniční)

Garanti:

Magistrát města Opavy, Vyšší odborná a hotelová škola v Opavě

Spolupracující instituce:

RPIC Opava, Okresní hospodářská komora, zástupci cílových skupin (potencionální investoři)

Doba trvání:

2001-2010 (podle druhu aktivity s pokračováním v dalších letech)

Opatření 6.1.2 – Vytváření ucelených produktů pro cestovní ruch**Stručná charakteristika:**

- Spolupráce provozovatelů zařízení na vzniku nových produktů
- Zařazení Opavy do produktů incomingových cestovních kanceláří
- Vytvoření podmínek pro kongresovou turistiku
- Vytvoření systému produktů městské a příměstské turistiky a jeho nabízení na celém území ČR a prostřednictvím incomingových cestovních kanceláří i v zahraničí
- Organizování konferencí k cestovnímu ruchu

Cílové skupiny:

Provozovatelé ubytovacích, stravovacích, kulturních, sportovních a společenských zařízení a institucí, školy, provozovatelé pamětihodností a atrakcí, cestovní kanceláře (domácí i zahraniční)

Garant:

Magistrát města Opava

Spolupracující instituce:

Nejvýznamnější zástupci cílových skupin, RPIC Opava

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 6.1.3 – Vyšší a efektivnější využití pamětihodností a jiných stávajících objektů**Stručná charakteristika:**

- Příprava koncepce rozvoje pamětihodností stávajícími správci se zaměřením na rozsáhlejší a návštěvníkům bližší využívání
- Ucelený soubor produktů v této oblasti

Cílové skupiny:

Majitelé a provozovatelé pamětihodností a kulturních památek

Garanti:

Magistrát města Opavy a Slezské zemské muzeum v Opavě

Spolupracující instituce

Slezská univerzita, zástupci cílové skupiny, cestovní kanceláře, RPIC Opava

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 6.1.4 – Účinnější spolupráce soukromé a veřejné sféry**Stručná charakteristika:**

- Rozvojová agentura cestovního ruchu podporovaná veřejnou i soukromou sférou jako aktivní prvek systému rozvoje cestovního ruchu v Opavě, s napojením na síť obdobných agentur Ostravského kraje a inomingové cestovní kanceláře v této oblasti
- Nový informační systém města

Cílové skupiny:

Provozovatelé ubytovacích, stravovacích, kulturních, sportovních a společenských zařízení a institucí, provozovatelé pamětihodností a atrakcí, cestovní kanceláře (tuzemské i zahraniční)

Garant:

Magistrát města Opavy, Slezská univerzita, Agentura pro rozvoj cestovního ruchu

Spolupracující instituce:

RPIC Opava, Vyšší odborná a hotelová škola v Opavě, cestovní kanceláře

Doba trvání:

2001-2010

Opatření 6.1.5 – Propojení cílů Opavy s okolím**Stručná charakteristika:**

- Rozvoj vazeb s partnery v jiných regionech v okolí Opavy a v Polsku a podpora spolupráce i mezi soukromými subjekty v oblasti cestovního ruchu
- Prosazení produktů Opavy do nabídky okolních regionů a Polska
- Vytvoření struktury pro podporu cestovního ruchu v rámci Euroregionu Silesia

Cílové skupiny:

Inomingové cestovní kanceláře

Garanti:

Magistrát města Opavy, Euroregion Silesia, Agentura pro rozvoj cestovního ruchu

Spolupracující instituce:

Zástupci cílové skupiny, Okresní hospodářská komora, RPIC

Doba trvání:

2001 – 2010 (s pokračováním i v dalších letech)

Opatření 6.1.6 – Zvýšení účinnosti propagace

Stručná charakteristika:

- Propagační aktivity s využitím internetu, inzerce, propagačních katalogů, účasti na výstavách a konferencích apod.
- Vytvoření kvalitní prezentace města na internetu s možností interaktivní komunikace se zájemci o návštěvu regionu

Cílové skupiny:

Cestovní kanceláře, agentury cestovního ruchu v okolních regionech a Euroregionu Silesia, návštěvníci internetových stránek

Garanti:

Magistrát města Opavy

Spolupracující instituce:

Slezská univerzita, RPIC Opava, reklamní agentury

Doba trvání:

2001 – 2010 (s pokračováním i v dalších letech)

3. NÁVRH FINANČNÍ PODPORY VYBRANÝCH OPATŘENÍ

Vzhledem k tomu, že dosud nejsou stanovena pravidla financování a tvorby rozpočtů na krajské úrovni a neexistují víceleté rozpočtové prognózy veřejných rozpočtů na státní, krajské a místní úrovni, není možné přesněji definovat skutečný objem finančních prostředků, které mohou být v budoucnu použity na realizaci navržených opatření.

Z hlediska možných zdrojů lze předpokládat využití následujících:

- vlastní zdroje města
- zdroje krajského rozpočtu (krajské rozvojové programy)
- zdroje státního rozpočtu (rozvojové programy ministerstev)
- příspěvky ze zdrojů EU – v předvstupním období se jedná zejména o programy PHARE, ISPA a SAPARD, po vstupu do EU se bude jednat o zdroje ze Strukturálních fondů
- soukromé finanční zdroje domácí
- soukromé finanční zdroje zahraniční

V řadě případů se bude jednat o vícezdrojové financování a v každém případě budou financovány konkrétní projekty. Projekty musí být předem připraveny a vyhodnoceny z hlediska přínosů, ať už dle čistě finančních ukazatelů nebo i jiných kritérií stanovených vyhlášovateli programů.

Návrh financování opatření jednotlivých problémových okruhů vychází z konkrétních realizačních výstupů v navržených opatřeních. Pro jednotlivé realizační výstupy byla provedena **kvantifikace předpokládaných finančních nákladů** formou expertního odhadu.

Tabulka 67: Souhrnný finanční rámec pro realizaci opatření Strategie rozvoje města Opavy

PROBLÉMOVÝ OKRUH	Náklady v mil. Kč	Podíl v %
Ekonomika, průmysl a podpora podnikání	360	7,0
Infrastruktura a integrace regionu	1535	29,9
Lidské zdroje a sociální infrastruktura	1 546	30,2
Životní prostředí	1 266	24,7
Zemědělství a rozvoj venkova	260	5,1
Cestovní ruch	160	3,1
CELKEM NA REALIZACI STRATEGIE	5 127	100

Tabulka 68: Finanční rámec pro realizaci opatření - Ekonomika

EKONOMIKA, PRŮMYSL A PODPORA PODNIKÁNÍ	Náklady v mil. Kč	Podíl v %
Číslo a název opatření		
1.1.1 Spolupráce veřejného a soukromého sektoru	130	36,1
1.1.2 Rozvoj drobných řemesel, průmyslových výrob a služeb	20	5,6
1.1.3 Rozvoj kooperací MSP	60	16,7
1.2.1 Rozvoj a zkvalitňování existující infrastruktury služeb na podporu podnikání (prostředky na realizaci jsou zahrnuty v ostatních opatřeních okruhu Ekonomika)	0	0
1.3.1 Příprava průmyslových zón	120	33,3
1.3.2 Zajištění komplexních služeb pro investory	10	2,8
1.4.1 Rozvoj průmyslového výzkumu, vývoje a transferu technologií a průmyslových inovací	20	5,6
OPATŘENÍ CELKEM	360	100

Tabulka 69: Finanční rámec pro realizaci opatření - Infrastruktura

INFRASTRUKTURA A INTEGRACE REGIONU	Náklady v mil. Kč	Podíl v %
Číslo a název opatření		
2.1.1 Vybudování severního obchvatu města + spojky S1	1 230	80,1
2.1.2 Dobudování systému parkovišť mimo Městskou památkovou zónu	84	5,5
2.1.3 Příprava jižní části vnějšího městského obchvatu	70	4,6
2.1.4 Zabezpečení infrastruktury pro pěší a cyklistickou dopravu vč. bezpečnosti	60	3,9
2.1.5 Podpora vybudování silničního a železničního spojení Opavy a Ostravy modernizací silnice I/11 a železniční trati ČD č. 316	20	1,3
2.1.6 Integrace veřejné dopravy na území města vč. dořešení na IDS prostřednictvím přestupného terminálu	30	2,0
2.1.7 Zabezpečení přechodů do Polska úpravou technických parametrů silnic na české i polské straně	35	2,3
2.2.1 Podpora, koordinace výstavby veřejně přístupných datových sítí	0	0
2.2.2 Rozvoj GIS a veřejného přístupu k informacím	6	0,3
2.2.3 Modernizace zastaralé kanalizační sítě vč. odvedení na ČOV (prostředky na realizaci jsou zahrnuty v opatření 4.1.4)	0	0
OPATŘENÍ CELKEM	1 535	100

Tabulka 70: Finanční rámec pro realizaci opatření – Lidské zdroje

LIDSKÉ ZDROJE A SOCIÁLNÍ INFRASTRUKTURA	Náklady v mil. Kč	Podíl v %
Číslo a název opatření		
3.1.1 Spolupráce škol s městem a podniky v oblasti odborného výzkumu a projektů	12	0,8
3.1.2 Vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání	61	3,9
3.2.1 Sociální služby pro seniory, zdravotně handicapované a sociálně ohrožené obyvatele	52	3,4
3.2.2 Rozvoj zdravotní péče	301	19,5
3.3.1 Podpora kulturních a společenských akcí a kulturních institucí	420	27,2
3.3.2 Podpora veřejných knihoven a středisek vědeckých informací	40	2,6
3.3.3 Podpora profesionálního sportu	50	3,2
3.3.4 Podpora neprofesionálních a rekreačních sportovních aktivit	150	9,7
3.4.1 Podpora nájemního a sociálního bydlení	430	27,8
3.4.2 Podpora individuální a soukromé bytové výstavby	30	1,9
OPATŘENÍ CELKEM	1 546	100

Tabulka 71: Finanční rámec pro realizaci opatření – Životní prostředí

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	Náklady v mil. Kč	Podíl v %
Číslo a název opatření		
4.1.1 Snižování rizik z dopravy (část nákladů na realizaci je obsažena v opatření 2.1.1 a 2.1.4)	15	1,2
4.1.2 Prevence, ekologická výchova a osvěta	27	2,1
4.1.3 Redukce a recyklace odpadů	200	15,8
4.1.4 Zlepšení kvality pitných a povrchových vod	828	65,4
4.1.5 Péče o zeleň a krajinu a ochrana před povodněmi	193	15,3
4.1.6 Ochrana půdy	3	0,2
OPATŘENÍ CELKEM	1 266	100

Tabulka 72: Finanční rámec pro realizaci opatření – Zemědělství

ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA	Náklady v mil. Kč	Podíl v %
Číslo a název opatření		
5.1.1 Rozvoj hospodaření a podpora modernizace technologií výroby a zpracování zemědělské a potravinářské produkce	92,6	35,6
5.1.2 Rozvoj rostlinné výroby a pěstování plodin pro nepotravinářské technické a energetické účely	29,4	11,3
5.2.1 Rozvoj zemědělského a lesnického hospodaření pro tvorbu krajiny a ochranu životního prostředí v méně příznivých podmínkách pro zemědělství	38	14,6
5.2.2 Podpora zvláštních režimů hospodaření v environmentálně citlivých oblastech	22,5	8,7
5.3.1 Rozvoj infrastruktury pro funkční a estetické zvelebování venkova a rozvoj nezemědělských činností	54,5	21,0
5.4.1 Rozvoj poradenských a informačních služeb ve venkovském prostoru	23	8,8
OPATŘENÍ CELKEM	260	100

Tabulka 73: Finanční rámec pro realizaci opatření – Cestovní ruch

CESTOVNÍ RUCH	Odhadovaný finanční rámec v mil. Kč	Podíl v %
Číslo a název opatření		
6.1.1 Růst kvality i počtu zařízení pro turisty	153,8	96,1
6.1.2 Vytváření ucelených produktů pro cestovní ruch	0,5	0,3
6.1.3 Vyšší a efektivnější využití pamětihodností a jiných stávajících objektů	3	1,9
6.1.4 Účinnější spolupráce soukromé a veřejné sféry	0,2	0,1
6.1.5 Propojení cílů Opavy s okolím	0,5	0,3
6.1.6 Zvýšení účinnosti propagace	2	1,3
OPATŘENÍ CELKEM	160	100

4. PROJEKTY K REALIZACI OPATŘENÍ STRATEGIE

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy a navržených opatření bude probíhat formou projektů. Již v průběhu zpracování Strategického plánu byla předložena řada návrhů na projekty, které mohou sloužit jako jedno z důležitých východisek pro nastartování konkrétních realizačních kroků. V některých oblastech jsou již také doporučeny klíčové projekty s vysokou prioritou. **Úplný seznam projektů je obsahem zvláštní přílohy Strategie.**

Tabulka 74: Počet navržených projektů dle problémových okruhů

Problémový okruh	Počet projektů
Ekonomika, průmysl a podpora podnikání	13
Infrastruktura a integrace regionu	11
Lidské zdroje a sociální infrastruktura	21
Životní prostředí	6
Zemědělství a rozvoj venkova	5
Cestovní ruch	13
CELKEM	69

5. DOPORUČENÍ K REALIZACI STRATEGIE

Strategie rozvoje města Opavy je dokument, který bude sloužit především zastupitelstvu města, představitelům a odborným pracovníkům Magistrátu k přípravě a realizaci rozvojových programů a projektů.

Strategie je přitom pouze nástrojem k uskutečnění strategické vize, jejíž naplnění bude záviset na aktivitě všech zainteresovaných institucí a osob ve městě, na dostupných vlastních finančních zdrojích, ale také na úspěšnosti v zapojení města do programů kraje, státu a Evropské unie.

Pro realizaci strategie jsou navržena následující doporučení.

1. Doporučení ke strategii jako celku:

- Využít Strategii rozvoje města Opavy k přípravě a realizaci rozvojových programů a projektů
- Využít Strategii jako podpůrný dokument při jednání o spolufinancování s relevantními institucemi kraje, státu a EU
- Seznámit se Strategii zastupitele města, představitele a odborné pracovníky Magistrátu, představitele městských částí a další zástupce veřejné správy, podnikatelské a další odborné veřejnosti formou seminářů v průběhu prvního čtvrtletí roku 2001
- Projednat Strategii v zastupitelstvu a získat mandát pro její postupnou realizaci – pověřit garancí za jednotlivé prioritní oblasti kompetentní představitele Magistrátu
- Seznámit se Strategii senátora za Opavu a projednat s ním jeho aktivní spoluúčast při jednání s příslušnými institucemi s cílem zajistit zdroje na spolufinancování realizace opatření a klíčových projektů Strategie
- Zajistit veřejnou prezentaci Strategie prostřednictvím internetu
- Provést výběr klíčových pilotních projektů a zahájit jejich realizaci ještě v roce 2001
- Využít aktivitu odborníků působících v pracovních skupinách během přípravy Strategie k vytvoření permanentního poradního orgánu Magistrátu pro realizaci Strategie
- Zabezpečit průběžnou aktualizaci Strategie (1x ročně).

2. Doporučení k jednotlivým prioritním oblastem Strategie:

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Prioritní oblast: Ekonomika a podnikání
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
1.1.1 Spolupráce veřejného a soukromého sektoru	<ul style="list-style-type: none"> • Vyčlenit v rozpočtu na rok 2001 finanční prostředky na realizaci programu Asistent (mikropůjčky a zvýhodněná poradenská asistence pro podnikatele) v objemu cca 11 mil. Kč a bezprostředně po projednání v zastupitelstvu (v případě schválení) zahájit přípravu a realizaci programu • Zahájit přípravu a realizaci projektu „Marketingový průzkum malého a středního podnikání“ – definovat požadavky, provést výběr profesionální agentury k realizaci průzkumu a jeho využití pro přípravu programů na podporu podnikání 	
1.1.2 Rozvoj drobných řemesel, průmyslových výrob a služeb	<ul style="list-style-type: none"> • Do konce roku 2001 provést výběr vhodné lokality (budovy, opuštěného areálu) ke zřízení podnikatelského inkubátoru pro začínající firmy • V rozpočtu na rok 2002 vyčlenit finanční prostředky na přípravu vybrané lokality a podpůrných služeb pro začínající firmy a zahájit realizaci projektu „Podnikatelský inkubátor“ 	
1.1.3 Rozvoj kooperací MSP	<ul style="list-style-type: none"> • Podpořit realizaci projektu „Kooperace“ prostřednictvím HK okresu Opava a RPIC Opava • Podpořit širší využití technologií elektronického podnikání v malých a středních firmách okresu Opava spolufinancováním projektu „E-business“ 	
1.2.1 Rozvoj a zkvalitňování existující infrastruktury služeb na podporu podnikání	<ul style="list-style-type: none"> • Využít kapacity Hospodářské komory okresu Opava a RPIC Opava k rozšiřování kvalifikovaných, místně a cenově dostupných informačních, poradenských a vzdělávacích služeb pro malé a střední podnikatele v Opavě 	
1.3.1 Příprava průmyslových zón a technologických parků	<ul style="list-style-type: none"> • Po projednání Strategie v zastupitelstvu a v případě schválení urychleně zahájit jednání o výkupu pozemků pro rozvoj strategické průmyslové zóny Opava-Vávrovice • V rozpočtu na rok 2001 vyčlenit prostředky na výkup pozemků • Zpracovat studii proveditelnosti pro průmyslovou zónu • Zahájit jednání k získání finančních zdrojů na spolufinancování přípravy průmyslové zóny z relevantních programů státu 	
1.3.2 Zajištění komplexních služeb pro investory	<ul style="list-style-type: none"> • Založit Centrum služeb pro průmyslové investory pro odborný servis Magistrátu i investorům, včetně aktivního marketingu průmyslové zóny Vávrovice 	
1.4.1 Rozvoj průmyslového výzkumu, vývoje a transferu technologií a průmyslových inovací	<ul style="list-style-type: none"> • V rámci prováděných marketingových průzkumů prověřit zájem o služby a podmínky pro vznik centra transferu technologií • V případě potvrzení zájmu připravit spolufinancování centra a vyhlásit výběrové řízení na jeho provozovatele, především z řad inovačních firem působících na území Opavy 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Prioritní oblast: Infrastruktura a integrace regionu
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
2.1.1 Vybudování severního obchvatu města + spojky S1	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečení dostatečného financování investičního záměru • Prosazení záměru mezi prioritní projekty v rámci sektorového plánu MDS ČR s vazbou na mezinárodní spojení Ostrava-Opava-Krnov – Polsko • Podpořit finančně úvodní část přípravy za účelem akcelerace projektu • Pověřit odbornou firmu trvalou podporou záměru na vysoké profesionální úrovni 	
2.1.2 Dobudování systému parkovišť mimo městskou památkovou zónu	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečení podpory územně technické přípravě • Vypracování pravidel pro kombinované financování záměrů z veřejných a soukromých zdrojů • Zpracování generelu parkovacích ploch vč. dlouhodobého výhledu ve vazbě na rostoucí automobilizaci a soukromé podnikání 	
2.1.3 Příprava jižní části vnějšího městského okruhu	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečení podpory územně technické přípravě • Podpořit finančně zpracování dokumentace pro potřebu žádostí o financování 	
2.1.4 Zabezpečení infrastruktury pro pěší a cyklistickou dopravu včetně bezpečnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora budování a provozování cyklistické a pěší dopravy ve všech souvisejících zákonech • Dopracování generelu včetně jeho popularizace mezi občany 	
2.1.5 Podpora vybudování silničního a železničního spojení Opavy a Ostravy modernizací silnice I/11 a železniční trati č.316	<ul style="list-style-type: none"> • Prosazení jmenovaných investičních akcí mezi priority v rámci sektorového plánu rozvoje • Podpora uvedeným projektům ve všech strategických materiálech a plánech na úrovni sektorové a krajské • Podpora prosazení financování a efektivního využití fondu ISPA popř. CBC Phare 	
2.1.6 Integrace veřejné dopravy na území města včetně dořešení vazby na IDS prostřednictvím přestupního terminálu	<ul style="list-style-type: none"> • Přijetí zákona o integraci dopravních systémů • Přijetí pravidel pro kombinované provozování a financování z veřejných a soukromých zdrojů • Zabezpečení účinné komunikace mezi městským a veřejným systémem dopravy včetně vazby na krajský integrovaný systém 	
2.1.7 Zabezpečení přechodů do Polska úpravou technických parametrů silnic na české i polské straně	<ul style="list-style-type: none"> • Účinné využití podpory financování z fondu CBC Phare • Řízená koordinace zájmů české a polské strany 	
2.2.1 Podpora a koordinace výstavby veřejně přístupných datových sítí	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečení legislativní podpory stavbám pro veřejně přístupné datové sítě na úroveň veřejně prospěšných staveb 	
2.2.2 Rozvoj GIS a veřejného přístupu k informacím	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečení dostatečného financování • Prosazení tvorby a údržby GIS jako povinnost při správě majetku a údajů a to v jednotné formě pro celou ČR • Zřetelná popularizace mezi občany 	
2.2.3 Modernizace zastaralé kanalizační sítě vč. odvedení na ČOV	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečení finanční podpory z fondu EU 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Problémový okruh: Lidské zdroje a sociální infrastruktura
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
3.1.1 Spolupráce škol s městem a podniky v oblasti odborného výzkumu a projektů	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit průběžnou spolupráci města a škol (ZŠ, SŠ a VŠ) na municipálních projektech a zadávání prací (studentských, seminárních, diplomových atd.) • Propagovat a usnadnit komunikaci mezi podniky a školami pro společné výzkumné projekty 	
3.1.2 Vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat zlepšování technického zázemí a vybavení škol • Aktivně ovlivňovat veřejnost k zájmu o vzdělávání v požadovaných oborech a profesích • Podporovat zřizování krátkodobých pracovních míst pro obtížně zaměstnatelné občany 	
3.2.1 Sociální služby pro seniory, zdravotně handicapované a sociálně ohrožené obyvatele	<ul style="list-style-type: none"> • Průběžně monitorovat nebo předpovídat potřeby sociální péče ve městě a následně přizpůsobovat kapacity sociálních zařízení a služeb • Podporovat zapojení občanských a nevládních aktivit v oblasti sociální péče • Podporovat technická a dopravní vylepšení pro zapojení handicapovaných do společnosti 	
3.2.2 Rozvoj zdravotní péče	<ul style="list-style-type: none"> • Průběžně monitorovat stav a potřeby zdravotní péče ve městě • Podporovat vznik nových zdravotních zařízení příznivými nájmů objektů v majetku města 	
3.3.1 Podpora kulturních a společenských akcí a kulturních institucí	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat činnost Slezského divadla • Zlepšovat využití a technické vybavení kulturních zařízení v majetku města • Podporovat kulturní aktivity spolků a kulturních institucí formou grantového systému • Podporovat nové projekty umělecké výchovy dětí (soutěže atd.) formou grantového systému 	
3.3.2 Podpora veřejných knihoven a středisek vědeckých informací	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat technické vybavení knihoven, zejména novými informačními technologiemi • Podporovat rozvoj nových veřejných informačních služeb poskytovaných knihovnami a středisky vědeckých informací 	
3.3.3 Podpora profesionálního sportu	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit podmínky pro údržbu a rozvoj zařízení v majetku města pro zajištění činnosti sportovních klubů • Připravit podmínky pro stavbu městské sportovní víceúčelové haly 	
3.3.4 Podpora neprofesionálních a rekreačních sportovních aktivit	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat sportovní aktivity se zaměřením na mládež a jejich zapojení do činnosti sportovních klubů • Zlepšovat technické zázemí a zpřístupnění sportovišť a dětských hřišť • Podílet se na výstavbě nových sportovních a rekreačních zařízení 	
3.4.1 Podpora nájemního a sociálního bydlení	<ul style="list-style-type: none"> • Vyčlenit byty v majetku města pro Fond sociálních bytů • Podporovat projekty na zlepšení technického stavu a zlepšení vzhledu panelových obytných domů v majetku města • Podporovat projekty na zlepšení volných ploch a občanské vybavenosti v obytných areálech • Připravovat území pro novou bytovou výstavbu 	
3.4.2 Podpora individuální a soukromé bytové výstavby	<ul style="list-style-type: none"> • Připravovat území pro novou soukromou bytovou výstavbu 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Problémový okruh: Životní prostředí
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
4.1.1 Snižování rizik z dopravy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšíření emisních limitů (zákon o ovzduší) o další látky a stanovení depozičních limitů • Vyřešit dopravu ve městě vybudováním středního a vnějšího okruhu (severní obchvat) • Podporovat veřejnou hromadnou dopravu, především trolejbusovou, • Podporovat cyklistickou dopravu (budování cyklostezek) 	
4.1.2 Prevence, ekologická výchova a osvěta	<ul style="list-style-type: none"> • Zařazení vzdělávacích pořadů o ekologické výchově do programů veřejnoprávní ČT v době vyšší sledovanosti • Stanovit povinnost MŠMT ČR zařazení vyučovacího předmětu obsahujícího ekologii a ochranu přírody do výuky v ZŠ • Podporovat středisko ekologické výchovy a environmentálně orientované nevládních neziskové organizace (NNO) 	
4.1.3 Redukce a recyklace odpadů	<ul style="list-style-type: none"> • Harmonizace odpadové legislativy v ČR s právní úpravou v EU – přijetí nového zákona o odpadech • V novém zákoně přednostně preferovat zneškodnění odpadů recyklací a povinný zpětný odběr upotřebených produktů (zářivky, oleje, atd.) • Sladit požadavky zákona č. 634/1992 o ochraně spotřebitele na zpětný odběr obalového materiálu s požadavky Směrnice 94/62/ES (MŽP + MPO) • Podporovat omezování vzniku odpadů, třídění a sběru odpadů, maximální podpora jejich využití, recyklace a kompostování organických odpadů 	
4.1.4 Ochrana povrchových a podzemních vod	<ul style="list-style-type: none"> • Dopracovat legislativu, zejména novelizovat zákon o vodách (vodní zákon) č. 138/1973 Sb. a vyhlášku č. 144/1978 Sb. o provozu vodovodů a kanalizací • Využít fondů EU na budování ekologických staveb, zejména ČOV, kanalizací a vodovodů v obcích a městech • Stanovit legislativní povinnost producentům splaškových vod v obci, včetně vlastníků RD, k napojení na veřejnou kanalizaci (pokud je) • Je třeba zavést jednotnou evidenci studní • Dobudovat kanalizační síť v Opavě a zajistit čištění odpadních vod tam, kde není možné napojení na městskou ČOV 	
4.1.5 Péče o zeleň a krajinu, ochrana před povodněmi	<ul style="list-style-type: none"> • Není dořešena otázka staveb v zátopovém území • Zákon 114/92 neřeší ořezy • Zajistit protipovodňovou ochranu Kylešovic (Hvozdnice), Vávrovic, Držkovic a M. Hoštic • Propojit městskou zeleň v Opavě se systémy rozptýlené zeleně v krajině a biokoridory v okolí města • Řešení problému Otického příkopu 	
4.1.6 Ochrana půdy	<ul style="list-style-type: none"> • Pochybení v zákoně 114/92 - §4 – zrušení ochranné vzdálenosti při umístění staveb • Zabránit záborům velmi kvalitní půdy pro další výstavbu ohrožující potenciální biokoridory • Zabránit výstavbě situované v záplavových zónách 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Problémový okruh: Zemědělství a rozvoj venkova
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
5.1.1 Rozvoj hospodaření a podpora modernizace technologií výroby a zpracování zemědělské a potravinářské produkce zejména v oblastech s intenzivním zemědělstvím	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora programu trvale udržitelného rozvoje venkovských oblastí v předměstských částech města, které mají charakter venkovské oblasti (Národní rozvojový plán) • Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství v ČR (Národní rozvojový plán) • Kategorizace území, limity využití území, limity intenzivního zemědělství (MZe, MMR) • Nařízení Rady (EC) 1257/1999 - o podporování rozvoje prostřednictvím Evropského orientačního a garančního fondu pro zemědělství (EAGGF) 	
5.1.2 Rozvoj rostlinné výroby a pěstování plodin pro nepotravinářské technické a energetické účely	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologická výchova a objektivní informovanost široké veřejnosti o možnostech využití programů čisté energie – obnovitelných zdrojů. (MMO – neignorovat ekologické způsoby vytápění ve městě a podpora programů technických plodin (set aside v předměstských oblastech města Opavy) • Podpora programu trvale udržitelného rozvoje venkovských oblastí (Národní rozvojový plán) • Rozvoj multifunkčního zemědělství (Národní rozvojový plán) • Soulad s harmonogramem přizpůsobování politiky EU, při nesplnění ztráta možnosti čerpat finanční prostředky 	
5.2.1. Rozvoj zemědělského a lesnického hospodaření pro tvorbu krajiny a ochranu životního prostředí v méně příznivých podmínkách pro zemědělství (zejména v podmínkách LFA).	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedení informačního agroenvironmentálního systému (vyhodnocování AE programů, kodexů, vzdělávání a poradenství) • Podpora programu trvale udržitelného rozvoje venkovských oblastí, obnova environmentálních funkcí krajiny, ochrana vod, (Národní rozvojový plán) 	
5.2.2 Podpora zvláštních režimů hospodaření v environmentálně citlivých oblastech	<ul style="list-style-type: none"> • Informace o využití území v en. citlivých oblastech (monitoring vedoucí k dostatku informací o území orgánů ochrany přírody) • Pomoc při informovanosti a uplatňování nitrátové směrnice • Definovat zásady správné zemědělské praxe a především s nimi seznámit zemědělskou veřejnost MZe 	
5.3.1 Rozvoj infrastruktury pro funkční a estetické zvelebování venkova a rozvoj nezemědělských činností (řemeslo, živnost) ve venkovském prostoru	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora programu trvale udržitelného rozvoje venkovských oblastí (Národní rozvojový plán) • Rozvoj dopravní obslužnosti a infrastruktury regionů (Národní rozvojový plán) • Řešení problému zaměstnanosti a flexibility lidských zdrojů, (vyčlenit finanční prostředky na podporu podnikání ve venkovských oblastech) • Implementace programu SAPARD 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Problémový okruh: Zemědělství a rozvoj venkova
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
5.4.1 Rozvoj poradenských a informačních služeb ve venkovském prostoru	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc při zavádění podpůrných programů v rámci podpůrných programů (ČR a EU) včetně SAPARDu, • Podpora programu trvale udržitelného rozvoje venkovských oblastí (Národní rozvojový plán) • Nařízení Rady (EC) 1257/1999 - o podporování rozvoje prostřednictvím Evropského orientačního a garančního fondu pro zemědělství (EAGGF) 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Problémový okruh: Cestovní ruch
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
6.1.1 Růst kvality a počtu zařízení pro turisty	<ul style="list-style-type: none"> • Při realizaci projektů v rámci tohoto opatření bude město Opava vystupovat jako nositel a realizátor projektu Agentura pro rozvoj cestovního ruchu, investor projektu Vybudování veřejných sociálních zařízení v centru města a developer projektů Využití školních ubytovacích kapacit v letní turistické sezóně, Výstavba hotelu, Vybudování restauračního zařízení Slezská kuchyně a Projektu komplexního využití a výstavby zázemí areálu Stříbrného jezera (u těchto projektů se nepředpokládá přímá investice města). • Iniciovat a podílet se na realizaci proměny stávající ARCR v akceschopnou instituci pro rozvoj cestovního ruchu • Projekt vybudování veřejných sociálních zařízení v centru města - zadat zpracování realizačního projektu a vlastním nákladem provést investici • Projekt využití školních ubytovacích kapacit <ul style="list-style-type: none"> - oslovit školy disponující internáty - zadat a financovat vypracování projektu realizace - monitoring prvních dvou let realizace • Projekt výstavby hotelu, Projekt vybudování restauračního zařízení Slezská kuchyně a Projekt komplexního využití a výstavby zázemí areálu Stříbrného jezera <ul style="list-style-type: none"> - připravit zadání v souladu s architektonickým a urbanistickým plánem rozvoje města - připravit a schválit investiční pobídku pro investory - provést marketing záměru a výběr investora - kontrolovat soulad realizace se zadáním 	
6.1.2 Vytváření ucelených produktů pro cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none"> • Provedení pilotní studie o stávajících produktech cestovního ruchu, studie proveditelnosti Kongresové turistiky v Opavě a Projekt grantové politiky města v oblasti cestovního ruchu – město zadává, financuje a kontroluje průběh projektů, zabezpečuje širokou publicitu jejich výsledků, které poskytuje všem relevantním podnikatelským subjektům. 	

Realizace Strategického plánu rozvoje města Opavy		Problémový okruh: Cestovní ruch
Opatření	Návrh doporučení klíčových aktivit	
6.1.3 Vyšší a efektivnější využití pamětihodností	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt využití vybraných pamětihodností a jejich zařazení do ucelených produktů <ul style="list-style-type: none"> - město formuluje zadání a provede výběrové řízení na zpracování projektu - vytváří podmínky pro vícezdrojové financování realizace (programy Agentury pro regionální rozvoj, sponzoring apod.) 	
6.1.4 Účinnější spolupráce soukromé a veřejné sféry	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet podmínky a prostředí pro spolupráci se soukromou sférou v oblasti cestovního ruchu, zejména realizací projektu Agentury pro rozvoj CR a všech projektů v rámci opatření 6.1.2 • Iniciovat a organizovat konferenci o turistickém využití města Opavy jako platformy pro komunikaci veřejné a soukromé sféry (zejména 1.ročník, následující ročníky bude organizovat Agentura cestovního ruchu) 	
6.1.5 Propojení cílů strategie Opavy s okolím	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora účasti na veletrzích a konferencích CR • Aktivní komunikace a spolupráce s okolními regiony • Využívání všech zahraničních kontaktů, výměnných akcí, misí k propagaci CR 	
6.1.6 Zvýšení účinnosti propagace	<ul style="list-style-type: none"> • Věnovat trvalou péči informačnímu systému města • Stanovit novou koncepci propagace města při využití všech médií 	

Pracovní skupina 2 – Infrastruktura a integrace regionu**Vedoucí:**

Ing. arch. Pavel Mališ	Magistrát města Opavy
------------------------	-----------------------

Členové:

Ing. Günter Hollesch	SMP, a.s. Opava
PhDr. Jaromír Kalus	Slezské zemské muzeum
Ing. Jaroslav Kania	Slezská univerzita
Ing. Miroslav Krajíček	poslanec Parlamentu ČR
Ing. Petr Kramný	TQM, a.s.
Ing. Zbyněk Stanjura	ESKON, a.s.
Ing. Josef Trčka	Okresní úřad Opava
Ing. Hynek Woitek	Městský dopravní podnik
Doc. Dr. Rudolf Žáček	Slezské zemské muzeum

Pracovní skupina 3 – Lidské zdroje a sociální infrastruktura**Vedoucí:**

Mgr. Irena Hoblíková	Magistrát města Opavy
----------------------	-----------------------

Členové:

RNDr. Anna Ekslerová	Oblastní Charita Opava
Ing. Ingrid Jurmanová	soukromá podnikatelka
Ing. arch. Pavel Mališ	Magistrát města Opavy
Mgr. Jarmila Mateřánková	Úřad práce Opava
Ing. František Sedláček	Školský úřad
Ing. David Slavata	VŠB – TÚ Ostrava
MUDr. Marián Staňo	Státní Slezská nemocnice
Ing. Jindřiška Těžká	Magistrát města Opavy
PhDr. Anna Václavíková	Ústav společenských věd Slezské univerzity

Pracovní skupina 4 – Životní prostředí**Vedoucí:**

Ing. Václav Klučka	Magistrát města Opavy
--------------------	-----------------------

Členové:

Ing. Jiří Krist	Evropa pro Slezsko, o.s.
Petr Kuhejda	Povodí Odry, a.s.
plk. Jaroslav Neuwirth	Hasičský záchranný sbor
Ing. Lubomír Rychtar	TILIA
Ing. Karel Škrobánek	Technické služby, s.r.o.
Ing. Jiří Tkáč	Povodí Odry, a.s.
Ing. Marie Vavrečková	Magistrát města Opavy

Pracovní skupina 5 – Zemědělství a rozvoj venkova**Vedoucí:**

Ing. Milan Vítek

Okresní agrární komora

Členové:

Ing. Jaromír Beneš

Školní statek MSZeŠ Opava

Václav Géla

Soukromě hospodařící rolník Milostovice

Ing. Karel Honzek

OD Kateřinky

Milan Klár

OÚ Milostovice

Ing. Karel Palyza

Soukromě hospodařící rolník Kylešovice

Ing. Pavel Rusnok

Povodí Odry, a.s.

Ing. Dušan Schreier

Zemědělská a.s.

PhDr. Vít Dvorský

Ústav společenských věd Slezské univerzity

Pracovní skupina 6 – Cestovní ruch**Vedoucí:**

PhDr. Vladimír Pfeffer

Slezské zemské muzeum

Členové:

Ivan Augustin

Slezská univerzita

Alexandr Burda

Restaurace Contact

Mgr. Eva Marková

ARCR, s.r.o. Opava

Ing. Zdeňka Müllerová

VOŠ a HŠ Opava

Ing. Milan Němčanský

Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity

Stanislav Ovčarčík

Čech hostinských

Eva Peterková

AVE Centrum Opava

Ing. Vladimír Smolka

CK Vidi

SEZNAM ZKRATEK

ARCR	- Agentura pro rozvoj cestovního ruchu
ARR	- Agentura pro regionální rozvoj Ostrava
BaP	- benzoapyren
CEC 10	- 10 kandidátských zemí, které požádaly o vstup do EU (Bulharsko, ČR, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko)
CISI	- Centrum integrovaných služeb investorům
CPZ	- celkový počet zaměstnanců
CR	- cestovní ruch
ČD	- České dráhy
ČEÚ	- Český ekologický ústav
ČOV	- čistírny odpadních vod
ČSÚ	- Český statistický úřad
EAO	- ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EU	- Evropská unie
FPF	- Filozoficko – přírodovědná fakulta Slezské univerzity
GIS	- Geografický informační systém
HDP	- hrubý domácí produkt
HK, OHK	- Hospodářská komora, Okresní hospodářská komora
CHKO	- chráněné krajinné oblasti
IDS	- integrovaný dopravní systém
ISPA	- Předstrukturální fond EU na podporu rozvoje dopravy a životního prostředí
LFA	- Méně příznivé oblasti (Less Favourable Areas)
LH	- lesní hospodářství
LHC	- lesní hospodářské celky
LHP	- lesní hospodářský plán
LZ	- lesní závod
MDS	- Ministerstvo dopravy a spojů ČR
MF	- Ministerstvo financí ČR
MHD	- městská hromadná doprava
MK	- Ministerstvo kultury ČR
MMR	- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	- Malé a střední podnikání
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Mze	- Ministerstvo zemědělství ČR
OHS	- Okresní hygienická stanice
OPF	- Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity
PAU	- polyaromatické uhlovodíky
PCB	- polychlorované bifenoly
PGRLF	- Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PHARE	- Předstrukturální fond EU
PPS	- jednotka pro měření kupní síly (Purchasing power standard)
PRK	- Program rozvoje Ostravského kraje
RIS	- Regionální informační systém
RPIC	- Regionální poradenské a informační centrum
ŘSD ČR	- Ředitelství silnic a dálnic ČR
SAPARD	- Předstrukturální fond EU na podporu rozvoje venkova a zemědělství
SFTR	- Státní fond tržní regulace
SLBD	- sčítání lidu, bytů a domů
SmVaK	- Severomoravské vodárny a kanalizace
SZMO	- Slezské zemské muzeum v Opavě
TKO	- tuhý komunální odpad

ÚHUL	- Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚP	- územní plán
ÚKZÚZ	- Ústřední kontrolní zkušební ústav zemědělství
ÚSES	- Územní systém ekologické stability
VOC	- těkavé organické látky
ZIS	- záchranný integrovaný systém
ZÚŠ	- základní umělecká škola
ŽP	- životní prostředí
ŽST	- železniční stanice